Poštnina plačana v gotovini.
Leto XIX., št. 167
Ljubljana, četrtek 21. julija 1938
Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.—, Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Grajski trg št. 7. telefon št. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Entente cordiale

Pariz doživlja te dni velike manifestacije angleško-francoskega prijateljstva v znamenju nove utrditve onega prisrčnega sporazuma, ki je bil sklenjen že pred 34 leti, potem ko je tedanji angleški kralj Edvard VII. s svojim obiskom v Parizu naredil konec medsebojnemu nezaupanju obeh zapadnih velesil. Sporazum z dne 8. aprila 1904 je pomenil začetek nove dobe v zgodovini angleško-francoskih odnošajev. Prestal je do danes vse preizkušnje in uveljavil se je v vseh kritičnih fazah evropskega razvoja kot eden najbolj zanesljivih stebrov evropskega miru. Redki so primeri tako trajnih sporazumov med državami, redki pa so tudi primeri sporazumov med dvema državama, ki bi imeli tako splošen, vseevropski, da, svetovni pomen. Ni zgolj slučaj, ako se angleško-francoski »prisrčni sporazum«, »entente cordiale«, te dni še bolj utrjuje in poglablja prav z obiskom angleške kraljevske dvojice v francoski prestolnici, saj sta bila že dva angleška kralja nosilca te misli v Parizu.

Ko je Edvard VII. na povabilo tedanjega francoskega predsednika Loubeta sklenil posetiti Pariz, je bil spomin na medsebojne razprtije obeh držav, zlasti pa na boje pri Fašodi, še vse preveč živ med Angleži. Nič čudnega ni, ako so bili tedaj vsi angleški ministri nasprotni kraljevemu sklepu. Daljnovidni kralj pa se za ugovore ministrov ni zmenil in je na svojo odgovornost položil prve temelje sodelovanju obeh zapadnih velesil, ki je že nekaj mesecev nato dobilo oznako prisrčnosti, ko je bil podpisan tudi formalen sporazum.

Edvardov naslednik Jurij V. je s svojim obiskom v Parizu leta 1914, nekaj mesecev pred izbruhom svetovne vojne, potrdil in utrdil francosko-angleško prijateljstvo v enem izmed najbolj kritičnih trenutkov evropskega razvoja v tem stoletju. Sedaj pa je prišel z isto misijo v Pariz Jurij VI. Prisrčni sporazum obeh zapadnih demokracij je še vedno živ, morda ni bil celo nikdar tako trden in močan, kakor je danes. Splošna mednarodna napetost je precej podobna oni tik pred svetovno vojno. Kakor tedaj, pa pomeni obisk angleške kraljevske dvojice v Parizu najvidnejšo manifestacijo ene same najgloblje želje ne le Francozov in Angležev, temveč vsega razsodnega človeštva: zagotoviti evropski mir! V tem znamenju je angleško-francoski prisrčni sporazum nastal, v tem znamenju se je razvijal in v tem znamenju ga je Evropa vedno pozdravljala: kot pohod proti vojni, kot pot k miru.

Obiski suverenov niso v povojni Evropi nič nenavadnega. Kažejo se nam kot najvišji pečat, kot najvidnejša manifestacija prijateljstva dveh držav. Vendar je razlika med obiskom in obiskom. O malokaterem smo si glede ozadja in namenov tako na jasnem kakor o obisku angleških suverenov v Parizu. Že napovedan je bil kot nekaj v današnjih odnošajih med Francijo in Anglijo samo po sebi umevnega, pa tudi vse drugo, kar je ž njim v zvezi, je tako naravno, tako samo po sebi umevno, da ne morejo tega prezreti niti oni, ki bi morda imeli interes, tolmačiti obisk drugače kakor se dejansko manifestira. Noben evropski list ne more mimo ugotovitve, da služi obisk angleške kraljevske dvojice v francoski prestolnici samo utrditvi miru, pa naj bo predmet pariških razgovorov, ki bodo nujno navezani na obisk, kakršenkoli.

Tako Anglija kakor Francija sta z vsem svojim povojnim ravnanjem dokazali, da jima želja po miru ni samo fraza. Doprinesli sta v ta namen že velike žrtve in pripravljeni sta še na nove. V skladnosti njunih voli po zagotovitvi miru se moč njunega sporazuma enako močno uveljavlja kakor v skladnosti njunih interesov. V oficielnih razgovorih diplomatskih predstavnikov obeh držav je ta skladnost prav v zadnjem času prišla večkrat do nedvoumnega izraza. V pismih, ki sta si jih pred dnevi izmenjala predsednika obeh vlad, je bila ta skladnost še posebej manifestirana celo tik pred visokim angleškim obiskom v Parizu, da bi bilo tako že v naprej odstranjeno sleherno napačno tolmačenje razgovorov, ki se vodijo te dni v francoski prestolnici za kulisami oficielnega obiska kraljevske dvojice.

Stališči Anglije in Francije glede perečih evropskih problemov sta našli v zadnjem času viden izraz ne le v zaključnih komunikejih medsebojnih posvetov, ki so bili zaradi razvoja dogodkov večkrat potrebni, temveč tudi v nastopu obeh držav v vseh kočljivih fazah novejšega mednarodnega razvoja, ko se je že večkrat zdelo, da je mir Evrope in sveta na kocki. V spominu je zlasti poslednja manifestacija angleško-francoske solidarnosti ob priliki obiska francoskega ministrskega predsednika Daladiera in zunanjega ministra Bonneta v Londonu v dneh 28. in 29. aprila tega leta. Zaključni komunike, ki je bil tedaj izdan, vsebuje jasne izjave obeh vlad glede vseh perečih mednarodnih problemov s poudarkom popolne skladnosti interesov in pogledov. Ta skladnost interesov in pogledov je bila prav v najnovejšem evroskem razvoju zgovorno preizkušena tudi v akciji obeh držav.

Povsem naravno je, da bodo francoski in angleški državniki sedaj v Parizu ponovno temeljito pretresli ves evropski in svetovni položaj. Nikake potrebe pa ni, da bi se sklepali kaki novi pakti ali dogovori, saj so osnove prijateljskega sodelovanja dveh velesil same dovolj trdne. Moč njunega sodelovanja je predvsem v skupni težnji po ohranitvi miru. Manifestacija tega prepričanja in te zavesti je tudi sedanji obisk angleške kraljevske dvojice v Parizu.

Prav posebno značilne in važne so zunanje okolnosti pariškega obiska, ki pričajo, kako zelo je sodelovanje med Anglijo in Francijo tudi zadeva obeh narodov in ne le njunih odgovornih državnikov. Ko sta kralj in kraljica odhajala iz Londona, sta bila na vsej poti po Angliji spremljana z izrednimi ovacijami ,ki so kazale, da se ves angleški narod veseli njune poti in jo odobrava. Viharne ovacije, ki sta jih potem doživljala na francoskih tleh, vse od obale pa do Pariza, dokazujejo enako razpoloženje francoskega naroda. Prijateljstvo med Anglijo in Francijo temelji na najmočnejših temeljih, ki jih more imeti kaka mednarodna zveza, na iskrenem prepričanju ljudskih množic.

UTRJENO PRIJATELJSTVO MED FRANCIJO IN ANGLIJO

Pomembni zdravici kralja Jurija in prezidenta Lebruna — Priznanje k demokraciji — Os London—Pariz ni naperjena proti nikomur

Pariz, 20. julija. h. Na snočnji slavnostni večerji v elizejski palači je predsednik **Lebrun** v svoji zdravici izjavil med drugim, da mu je v veliko veselje, ker lahko nasproti angleškemu kralju in angleški kraljici tolmači čustva odkritosrčnega veselja vsega francoskega naroda, da sta obiskala Pariz. Obe državi, Francija in Anglija, sta povezani z ideali svobode in miru. Obe sta solidarni, obe imata enaka naziranja o človeških vrednotah ter hočeta pospeševati napredek človeštva. Predsednik je prepričan, da se bo angleški kralj skupno s francosko vlado prizadeval pridobiti tej živi realnosti enak učinek tudi v Angliji.

Angleški kralj Jurij VI. se je v svojem govoru zahvalil za izraze veselja in prisrčnosti ter poudaril, da je najbolj vesel, ker ga je njegova prva pot v inozemstvo privedla v francosko prestolnico. Zgodovina je pokazala, da sta usodi obeh držav nerazdružljivo povezani. Dolgoletno sodelovanje med obema državama je prineslo dokaze, da vodijo obe enaki ideali. Oba naroda enako spoštujeta demokratična načela zvestobe, ki najbolj ustrezajo njunemu naravnemu geniju, in tudi v bodoče bosta obe spoštovali dobrote individualne svobode. Mi smo ponosni na to našo politično veroizpoved, v kateri nismo osamljeni, toda zavedamo se tudi, da prinaša ta veroizoved mnogo odgovornosti.

Včerajšnje svečanosti

Angleški kraljevski par je zajtrkoval v svojih apartmajih, ob 9.50 pa je kralj prispel s Quaia d' Orsay k Slavoloku zmage pred spomenik Neznanega junaka. Ob njegovem prihodu so mu vojaške čete izkazale čast, godbe pa odsvirale angleško in francosko himno. Vse naokoli so bile ogromne množice ljudi, ki so kralja pozdravljale z navdušenimi ovacijami. Kralj je položil na grob Neznanega junaka venec ter se nato vpisal v spominsko knjigo. Po poklonitvi se je razgovarjal z bivšimi bojevniki, ki so bili tam zbrani, ob 10.15 pa se je vrnil v palačo na Quai d' Orsay, kjer ga je prav tako navdušeno pozdravljala ogromna množica ljudi.

Ob 10.30 sta predsednik Lebrun in njegova soproga prišla po kraljevski par, da skupno obiščejo pariško mestno hišo, kamor so prispeli ob 10.55. Tudi tu jih je pričakovalo mnogoštevilno občinstvo ter pozdravljalo z viharnimi vzkliki. Ko so prišli v veliko slavnostno dvorano občinske palače, je kraljevski par pozdravil pariški župan Prevost Delone, ki je v svojem govoru poudarjal tradicionalne zveze prijateljstva med francoskim in angleškim narodom.

Kralj Jurij je na pozdrav odgovoril z naslednjimi besedami:

»Moj ded je bil že l. 1903. tukaj na obisku in je položil temelje za antanto med Francijo in Anglijo. Moj oče je prispel semkaj aprila l. 1914., da bi še bolj podkrepil to antanto, ki je kmalu nato prestala ognjeni krst. Danes sem prišel jaz in lahko ugotovim, da ta antanta od tedaj ni prav nič izgubila moči in življenjske sposobnosti.«

Kralj je nato v svojem imenu in v imenu kraljice izrekel zahvalo za prisrčni sprejem, nakar so mu bili predstavljeni člani pariškega mestnega sveta. Kraljevski par se je nato po Seini vrnil na Quai d' Orsay.

Ob 12.45 je angleški kraljevski par odšel v angleško poslaništvo, kjer je bil svečan obed. Pred tem je kralj v poslaništvu sprejel predsednike treh pariških mednarodnih klubov, katerih član je tudi sam. Po obedu je predsednik Rdečega križa Wiliers izročil kralju in kraljici častni trak Rdečega križa.

Popoldne je bil sprejem na prostem v gradu Bagatelle v Bois de Boulogne, zvečer pa diner v poslaništvu in končno slavnostna predstava v operi.

Razgovori državnikov

Pariz, 20. jul. h. Danes so se vršili diplomatski razgovori na svečanem obedu, ki ga je na Quaiu d' Orsay priredil zunanji minister Bonnet na čast lordu Halifaxu. Obeda sta se udeležila tudi ministrski predsednik Daladier in predsednik poslanske zbornice Herriot.

Francosko-angleški razgovori, ki so se začeli takoj po obedu so samo nadaljevanje pogajanj za francosko-angleško sodelovanje, ki je bilo konkretno začeto v Londonu pred tremi meseci. Včeraj izmenjani zdravici med kraljem Jurijem in predsednikom Lebrunom pričata dovolj jasno, da tesno sodelovanje med Francijo in Anglijo za ohranitev miru v Evropi nima nobene osti proti katerikoli državi.

Kakor zatrjujejo diplomatski krogi so se razgovori nanašali na sudetski problem, na špansko državljansko vojno in na najnovejši razvoj na Daljnem vzhodu. Ob tej priliki je Halifax obvestil francoska ministra i o Hitlerjevi poslanici, o kateri je prejel tik pred svojim odhodom iz Londona podrobne informacije od Hitlerjevega osebnega tajnika kapetana Wiedemanna.

Odmev v tisku

Pariz, 20. jul. AA. Listi posvečajo po cele strani triumfalnemu in navdušenemu sprejemu, ki ga je Pariz priredil kralju Juriju VI. in kraljici Elizabeti. Objavljajo tudi govora, ki sta ju izmenjala predsednik francoske republike Lebrun in kralj Jurij VI. v Elizejski palači. Pri tem poudarjajo iz govorov, kar je poudaril g. Blum v »Populairu«, da je angleško-francoski sporazum v svojem bistvu miroljuben. Sporazum hoče predvsem ohraniti mir ne samo Angliji in Franciji, temveč vsej Evropi in vsemu svetu.

Pariz, 20. jul. h. »Temps« piše v uvodniku o včerajšnjih zdravicah predsednika republike in angleškega kralja in pravi med drugim, da gotovo ni brez pomena, da je bil prav angleški kralj tisti, ki je poudaril pripadnost k demokratičnim načelom in dobre strani individualne svobode ter pred vsem svetom in na svečan način dal izraza svojemu ponosu nad to politično veroizpovedjo. Kralj je še pristavil, da zaradi francosko-angleške antante nobeni državi ni treba biti v skrbeh.

Angleški listi

London, 20. jul. AA. Vsi listi so polni poročil o sprejemu in bivanju angleške kraljevske dvojice v Parizu. Vsi proslavljajo angleško-francosko prijateljstvo, kot najbolj trdno osnovo za mir v Evropi. Pri čitanju londonskih listov dobi človek vtis, da sta srce in duh angleškega naroda danes tesno združena s čustvi francoskega naroda. To najbolje priča sprejem, ki sta ga kralj in kraljica doživela v Parizu. »Daily Telegraph« poudarja zlasti spontanost navdušenja Parižanov. V tem sprejemu, pravi list, je bilo nekaj več kakor sama prisrčnost. Kar je moralo kralja in kraljico najbolj ganiti, je spontani dokaz, kako mesto zavzemata v srcu francoskega naroda, ki sta mu posvetila svoj prvi obisk v inozemstvu po prihodu na prestol. To je s polno iskrenostjo povedal kralj Jurij na banketu v Elizejski palači. S svoje strani je Lebrun dovršeno popisal nastanek prijateljstva med obema narodoma, ki je nastalo iz pripadnosti idealom miru. To prijateljstvo se izraža različno po temperamentu enega in drugega naroda, vendar pa omogoča skupno delo pri isti nalogi, ki je kakor je dejal kralj Jurij, delo za srečo in dobro vseh narodov.

Nemški komentar

Berlin, 20. jul. AA. V svojem uvodniku se »Völkischer Beobachter« bavi z velikim pomenom obiskov tujih državnih poglavarjev v posameznih prestolnicah ter piše zlasti o obisku angleške kraljevske dvojice v Parizu. List pravi med drugim: Iskreno navdušenje, s katerim je Francija sprejela in pozdravila angleški kraljevski par, je brez nadaljnjega izraz čustva varnosti, ki ga daje francoskemu narodu sporazum med obema zapadnima državama in za katerim so Francozi tako dolgo težili ter ga končno v polnem obsegu obnovili. To čustvo varnosti izvira iz povsem neopravičene zaskrbljenosti. Noben sovražnik ne ogroža ozemlja Francije niti njenega obstoja. Tudi mi pozdravljamo ta občutek varnosti tem bolj, ker bo na ta način Francija bržkone prenehala tako krčevito stikati za prijatelji, kakor je dosedaj. Poleg tega je treba take obiske državnih glavarjev najtoplejše pozdraviti v interesu evropskega miru. Osnovni zakon za vsako vlado, ki se zaveda svoje odgovornosti, je ta, da se izogiba vsem trenjem in sporom med narodi, ki drug od drugega niso ločeni po nobenih naravnih zaprekah.

Nemške ponudbe Angliji

Dalekosežni predlogi posebnega Hitlerjevega odposlanca

London, 20. jul. o. Nenadni obisk Hitlerjevega tajnika kapetana Wiedemanna je v Londonu napravil očitno večji vtis, kakor so prvotno pričakovali. Baje se je Wiedemann razočaran vrnil v Nemčijo, ker ni dosegel v svojih razgovorih s Halifaxom in Chamberlainom nikakega konkretnega rezultata. Dobil je le zagotovilo, da bo Halifax v svojih pariških razgovorih s francoskimi državniki upošteval Hitlerjeve predloge ter skušal doseči s francoskimi državniki sporazum glede skupnega angleško-francoskega stališča do teh najnovejših nemških ponudb.

Hitler je po informacijah angleškega tiska po Wiedemannu sporočil angleškim državnikom, da je pripravljen predložiti konkretne predloge za ureditev angleško-nemških odnošajev in sploh za omiljenje napetosti v Evropi. Poudaril je pri tem, da ne misli na kako nasilno reševanje sudetsko-nemškega vprašanja in da je pripravljen pristati na kompromis. Glede omiljenja napetosti v Evropi se je izrazil za širši angleško - francosko - italijansko - nemški pakt, ki naj bi se nanašal na občа kontinentalna vprašnja in tudi na gospodarsko sodelovanje teh štirih velesil.

»Daily Express« zatrjuje, da je Hitler po Wiedemannu izrecno poudaril, da med Nemčijo in Anglijo ni nikakih načelnih nesoglasij. Kolikor so se nesoglasja pojavila, so v prvi vrsti tehniškega značaja. Po informacijah istega lista je Hitler izrazil pripravljenost pogajati se tudi za omejitev oboroževanja. List je mnenja, da se je po Wiedemannovem obisku napetost med Nemčijo in Češkoslovaško vsekakor zmanjšala in da se bodo nadaljnja pogajanja razvijala v mirnejši atmosferi.

Prve uradne informacije

London, 20. jul. AA. (Reuter). Angleški krogi zavračajo kot popolnoma neosnovane vse komentarje v zvezi z razgovorom, ki sta ga imela zunanji minister lord Halifax in Hitlerjev adjutant Wiedemann. Reuter smatra za verjetno, da je stotnik Wiedemann izročil lordu Halifaxu neko naročilo, v katerem Hitler govori o svojih dobrih namenih. Zvedelo se je, da je razgovor trajal približno 20 minut ter da je Wiedemann izjavil, da angleško-nemški odnosi doslej še niso popolnoma zadovoljivi. Ker pa ni ničesar takega, kar bi bilo v temelju slabo, se morejo zboljšati. Glede češkoslovaškega vprašanja se zdi, da je izjavil, da bi bil Hitler srečen, če bi se dosegla mirna rešitev tega spora. Zvedelo se je poleg tega, da se lord Halifax in Wiedemann nista ničesar razgovarjala o kolonijah, nekaj malega pa o vprašanju omejitve oboroževanja. Zdi se, da je lord Halifax sprožil tudi vprašanje beguncev ter poudaril, da bi bilo zelo pametno in koristno, če bi nemška vlada pristala na sodelovanje pri reševanju tega problema. Wiedemann glede te stvari ni mogel sprejeti nikake končne obveznosti, obljubil pa je, da bo o vsem tem obvestil Hitlerja.

Zaostritev na vzhodu

Pogajanja med Rusijo in Japonsko zaradi mejnega spora ne morejo naprej — Vesti o velikih sovjetskih pripravah

London, 20. jul. o. Napetost med Rusijo in Japonsko zaradi zasedbe Hunčuna v Mandžuriji po ruski vojski še ni popustila. Po informacijah angleških listov se pri Vladivostoku zbirajo veliki kontingenti ruskih oboroženih sil, iz Rusije pa je napovedan prihod še nadaljnjih 120.000 vojakov. Iz Sverdlovskega je že krenilo na pot proti Vladivostoku 200 bombnikov pod vodstvom generala Lazarova, pa tudi Japonci so pričeli zbirati svoje čete v severni Koreji in vzhodni Mandžuriji. Poveljstvo japonskih obmejnih oddelkov je poslalo poveljniku ruske brigade, ki je zavzela Hunčun, ultimativno noto, v kateri zahteva, naj se Rusi umaknejo iz Hunčuna za 9 milj proti severu. V nasprotnem primeru bodo Japonci z vso odločnostjo branili svoje interese.

Kakor poročajo iz Moskve, so Stalin, Vorošilov, Litvinov in Molotov, ki so imeli snoči zelo dolg posvet o položaju na Daljnem vzhodu, sklenili zavrniti vse japonske proteste.

Tokio, 29. jul. AA. Agencija Domej poroča, da je prišlo do pogajanj med zastopniki Japonske in Rusije zaradi incidenta na mandžurski meji. Japonski zastopniki, ki so v ponedeljek zvečer odšli v glavni stan poveljstva ruskih obmejnih čet, da izroče predloge Japonske, se še niso vrnili, zaradi česar obstoji nevarnost, da so ruske oblasti japonske parlamentarce zadržale s kakšno pretvezo.

List »Asahi« piše, da bo v razgovorih, ki jih bo imel jutri z Litvinovim, japonski poslanik v Moskvi Sigemicu izjavil, da je Japonska pripravljena sodelovati z Rusijo pri ločitvi rusko-mandžurske meje, ker je bila neurejenost te meje često vzrok raznih obmejnih spopadov. Sigemicu bo zahteval, naj se vzpostavi na meji prejšnje stanje, kar pomeni za Japonsko pogoj, da sploh razpravlja z Rusijo.

Chamberlain o položaju

London, 20. jul. w. Na vprašanje glede posredovanja v sporu na Daljnem vzhodu je izjavil min. predsednik Chamberlain v spodnji zbornici, da se odtlej, ko je glede tega podal zadnjo izjavo, položaj ni v ničemer spremenil in da bi bila trenutno vsaka akcija za posredovanje brez uspeha. Chamberlain je v zvezi s tem omenil nedavno izjavo japonskega zunanjega ministra, po kateri Japonska ne bi želela, da bi v tem sporu posredovala tretja država.

Močna kitajska ofenziva ob Jangceju

London, 20. julija. o. Ob Jangceju se je pričela močna kitajska ofenziva. Veliki oddelki vojske, ki so se zbrali na obeh bregovih Jangceja, so včeraj popoldne prešli v napad, ki ga je pripravilo kitajsko topništvo in letalstvo s hudim obstreljevanjem japonskih postojank. Ogenj iz kitajskih baterij je trajal 6 ur. Še zvečer se je razvnela najprej velika bitka za Linghseking, ki je 15 km vzhodno od Hukova. Cela kitajska divizija je v naskoku navalila na mesto in ga v dveh urah zavzela. Obenem so drugi oddelki kitajske vojske pognali Japonce iz Pengceja in Hsianga, japonska fronta pa je bila prebita še na raznih drugih krajih. Davi so se kitajski oddelki borili že s posameznimi skupinami japonske vojske, ki se umika.

Japonci so skušali paralizirati kitajsko ofenzivo z velikim napadom na Kiukiang, ki pa se jim je popolnoma izjalovil.

Po informacijah kitajskega letalskega štaba je kitajskim letalom v zadnjem času uspelo potopiti 21 japonskih vojnih ladij ter 19 nadaljnjih močno poškodovati, da niso več za rabo, včeraj pa so kitajska letala potopila nadaljnje štiri japonske topničarke in monitorje.

Tudi v severnem delu pokrajine Anhvej so se razvneli novi boji. Kitajci tam močno ogrožajo japonske postojanke pri Kaočiu, srednjem Šantungu pa so kitajski četniki močno ojačili svojo akcijo ter koncentrično napadli mestece Tajan, ki so ga Japonci le s težavo obdržali v svoji oblasti. Japonci so bili tam zdecimirani.

Pospešeno delo v Pragi

Priprave za predložitev narodnostnih zakonov so tik pred zaključkom — Ugovori sudetskih Nemcev

Praga, 20. jul. h. »Slovenski hrast«, glasilo min. predsednika dr. Hodže piše danes, da so po včerajšnjih posvetovanjih političnega odbora ministrov s prezidentom republike dr. Benešem pripravljalna pogajanja o kompleksu narodnostnih zakonov dospela v zaključni stadij. O tehničnih podrobnostih bo razpravljal še parlamentarni odbor šestorice, nato pa bo ministrski svet odobril končno besedilo osnutkov, ki bodo predloženi parlamentu.

Ministrski predsednik je v teku današnjega dneva sprejel zastopnike opozicijskih madžarskih strank ter jih informiral o načelih narodnostnega statuta. Značilno je, da madžarski tisk v Budimpešti danes zelo mirno piše o teh pogajanjih. Sudetsko-nemški tisk pa pravi, da Nemci ne bodo trpeli nobenega parlamentarnega oktroiranja da torej ne bodo priznali parlamentarnega dela glede teh osnutkov, ako ne bo prej dosežen sporazum s sudetskimi Nemci. Pogajanja se po njegovem mnenju sploh še niso začela.

Češkoslovaški listi prinašajo danes poročila iz mešanih krajev o terorju, ki ga tamkaj sistematsko izvaja sudetsko-nemška stranka. Življenje je za Čehe in pripadnike drugih narodnosti v teh krajih skoro nevzdržno, ker se izvaja najstrožji bojkot proti vsem. Vse ozemlje mešanih krajev je polno agitatorjev.

Hlinkova odposlanca pri Hodži

Praga, 20. julija. b. Včeraj je ministrski predsednik dr. Milan Hodža sprejel zastopnike Hlinkove slovaške ljudske stranke poslanca Tiso, podpredsednika stranke, in dr. Sokola, njenega generalnega tajnika. Razgovor z obema zastopnika[illegible] je bil zelo dolg.

Gospodarski trikot Rim - Beograd - Budimpešta

Zanimive informacije angleških in francoskih listov

London, 20. julija. k. V angleških in francoskih političnih krogih so razgovori madžarskih in italijanskih državnikov v Rimu vzbudili mnogo zanimanja, čeprav jih je močno zasenčil vladarski obisk v Parizu. Že vse poslednje mesece so ti krogi z zanimanjem pričakovali, kakšna usoda bo doletela rimske protokole in ali bodo vobče preživeli priključek Avstrije k Nemčiji. Vprav v tem vprašanju naj bi bil po informacijah londonskih kakor tudi pariških diplomatskih krogov glavni razlog Imredyjevega potovanja v Rim. Kakor za Madžarsko je to vprašanje aktualno tudi za Italijo, ki si bo morala kljub dobri žetvi tudi letos nakupiti nekaj pšenice v tujini, obenem pa si nadomestiti avstrijski les in rude.

Dogodki v poslednjih šest mesecih, pravijo »Times« v svojem komentarju, **so vsilili vsem podunavskim državam in tudi Italiji enotno stališče glede na njihove odnošaje do Nemčije, ki so postali za vse življenjskega pomena. Italiji se je prav sedaj ponudila prilika, da učinkovitejše podpre Madžarsko pri ureditvi njenih odnošajev s sosedi, združenimi v Mali antanti.** Ta naloga italijanske politike bo toliko lažje izvedljiva, ker so odnošaji Italije z Jugoslavijo postali precej intimni.

Pariški »Temps« beleži o tej stvari, da je Mussolini že v svoji zdravici predsnočnjim izrecno opozoril na Jugoslavijo in da je tudi Imredy v svojem odgovoru — čeprav z večjo rezerviranostjo — pomislil nanjo, ko je omenil »sosednje države, navdahnjene z enako spravljivostjo«. **Po informacijah lista se celo že povsem konkretno pripravlja ustanovitev novega gospodarskega trikota v Srednji Evropi, ki bi imel svoja oglišča v Rimu, Beogradu in Budimpešti. Premagati je treba le še težave, ki se pojavljajo za tak primer slovanski partnerici spričo njenih obveznosti v okviru Male antante. A tudi interesi Male antante so se v zadnjem času v marsičem spremenili. Os Rim - Berlin je postala zelo aktivna in nedvomno bo njen vpliv vedno večji ne le v Jugoslaviji, nego tudi v Češkoslovaški in Rumuniji. Vse te tri države se bodo morale osi približati, čeprav načelno ne marajo sprejeti nikake obveznosti, s katero bi kakorkoli priznale postulate osi.** Italija dejansko niti Madžarske ne sili, da bi se n. pr. priključila protikomunističnemu bloku ali pa zapustila Društvo narodov.

Tudi »Daily Mail« poroča, da so se včerajšnji razgovori v Rimu nanašali v prvi vrsti na novi italijansko-jugoslovensko-madžarski trikot.

Končno dodaje k tem vestem »Daily Telegraph«, da so v sekundarni zvezi z načelno ureditvijo problema o nadaljnjem italijanskem političnem in gospodarskem sodelovanju z državami v Srednji Evropi, včeraj razpravljali **tudi o usmeritvi madžarskega zunanjega blagovnega prometa proti Trstu.** Znano je, da je italijanska vlada tržaškim gospodarskim krogom zagotovila, da bo čuvala njihove interese. Nemška vlada je po priključku Avstrije sicer formalno zagotovila Trstu skoraj enake tarifne ugodnosti, kakor jih je bil deležen po jadranski železniški tarifi, vendar pa dejansko ni pričakovati, da bo mogoče te ugodnosti sploh kdaj izkoristiti. Zaradi tega je tudi še bolj razumljivo prizadevanje po obeleženi preosnovi rimskih protokolov in prestavi njihovega teritorialnega območja v smeri proti jugovzhodu.

Nemški glas

Berlin, 20. julija. k. Tudi v nemških političnih krogih je obisk Imredyja v Rimu izzval veliko pozornost. O njem je »Politische Korrespondenz« objavila komentar, v katerem razlaga gospodarsko plat rimskih razgovorov v tem smislu, **da se poleg Nemčije tudi Italija in Madžarska pripravljata na borbo proti težnji zapadno-evropskih velesil, da bi s krediti političnega značaja ustvarili novo situacijo v srednji Evropi in na Balkanu.**

★

Imredy pri papežu

Rim, 20. jul. AA. Madžarski min. predsednik Imredy in zunanji minister Kanya sta danes v Castelu Gandolfu obiskala papeža Pija XI. Nato sta se vrnila v vilo Madama ter sprejela vatikanskega državnega tajnika kardinala Pacellija. Papež je izročil obema državnikoma velik križ Pijevega reda, kardinal Pacelli pa je soprogi Imredyja izročil odlikovanje Pro ecclesia et pontifice.

Budimpešta, 20. jul. w. Listi poročajo, da bo min. predsednik Imredy, ki je danes končal oficielni del svojega bivanja v Italiji, ostal še tri dni kot zasebnik tamkaj in si ogledal razne ustanove fašizma.

Mussolini bo obiskal Budimpešto

Budimpešta, 20. julija. o. »Esti Ujsag« poroča, da bo Mussolini še letos vrnil Imredyju njegov sedanji obisk. V Budimpešto bo prišel v pozni jeseni.

Angleško gospodarsko sodelovanje z jugovzhodnimi državami

Ugledni praški gospodarski list »Hospodařsky Rozhled« objavlja o angleškem načrtu pomoči državam srednje in jugovzhodne Evrope zanimiv članek, iz katerega posnemamo:

Načrt za angleško gospodarsko in finančno pomoč srednji in jugovzhodni Evropi proučuje sedaj poseben medministrski odbor, ki razmotriva predvsem vprašanje otvoritve izvoznih kreditov podunavskim državam. List »Financial Times« piše, da sedanje gospodarske prilike ne dopuščajo rešitve mednarodnega gospodarskega problema po načrtu Van Zeelanda. Nasprotno pa lahko veliko stori Anglija, ki ima možnost, da odpre kredite onim državam, ki jih potrebujejo. V kolikor ne bi sama mogla iz teh držav uvažati blaga, lahko organizira nakup po drugih, prijateljskih državah. Načrt je sicer zelo kompliciran, toda Anglija se mora zanj odločiti, ako noče tvegati, da bi bile gospodarsko svobodne države iztisnjene iz velikega dela Evrope od držav, ki so izmenjavo dobrin zasnovale na sistemu kliringa in kompenzacij.

Prvi korak na tej poti je bilo gospodarsko sodelovanje s Turčijo, ki je sedaj pritegnjena v angleško-francosko sodelovanje v Sredozemlju. Angleški kredit Turčiji v znesku 16 milijonov funtov (okrog 4 milijarde dinarjev) jamči oddelek eksportnih kreditov v angleškem trgovinskem ministrstvu. Turčija bo povsem svobodna v svojih nakupih v Angliji, ki jih bo vršila s sredstvi tega posojila. Od skupnega zneska 16 milijonov funtov se bo poldrugi milijon funtov uporabil za kritje turškega klirinškega dolga, šest milijonov pa za nakup vojnega materiala in ladij, kar dokazuje eminentno politični značaj posojila. Od ostalega zneska odpade velik del na naročila društva Karabuk, ki izkorišča premogovnike v Zonguldaku in rudnike v Divriku. Bogastvo teh rudnikov se ceni na okoli 100 milijonov ton železne rude, tako da je Divrik predestiniran, da postane središče največje rudarske industrije v Aziji. S sredstvi posojila se bodo nadalje opremile tudi železarne v Brisartu, ki bodo dogotovljene do leta 1939. Ves kredit bo izčrpan do konca leta 1941. Blago bodo prevažale angleške ladje in bo zavarovano pri angleških zavarovalnicah. 10 milijonov posojila bo vrnjenih do leta 1951, ostalih 6 milijonov za vojni material pa bo amortiziranih do leta 1961, in sicer v turškem blagu. V turških gospodarskih krogih računajo, da bo odplačevanje dolga zagotovljeno že s samo povečano produkcijo rudnikov.

Po londonskih poročilih prihajajo za organizacijo angleškega kredita kot nadaljnje države najprej v poštev Rumunija, Jugoslavija in Grčija. Ker bi se pa v teh državah zaradi manjšega angleškega interesa dolgovi ne mogli odplačevati v blagu kakor pri Turčiji, bodo morale priskočiti na pomoč tretje države, da se zagotovi izvedba angleškega načrta o gospodarski in finančni pomoči. Prav to vprašanje je sedaj predmet vsestranskih proučevanj v Londonu, akcija sama pa je zbudila zanimanje v vsej Evropi.

S španskih bojišč

Bilbao, 20. jul .AA. Republikansko poročilo iz Barcelone pravi, da se vodijo na saguntskem bojišču hude borbe in da se republikanci zelo uspešno upirajo sovražnikovemu pritisku. Čete generala Franca so izvršile napad pri Manasci v odseku Artane. Republikansko letalstvo je uničilo pet nasprotnikovih letal, ki so včeraj bombardirala večje število krajev, med njimi tudi Barcelono in njeno pristanišče.

Salamanca, 20. jul. AA. Ob reki Tajo so Francove čete v odseku Puente del Arcobisvo zavzele kraje Asutan in Anual Morarezo. Pri tem so ujele 80 miličnikov. Na castelonskem bojišču so včeraj odbile hud sovražnikov napad. V zapadnem odseku saguntskega bojišča so zavzele važne postojanke ter vasi Ragudo, Pueblo, Renozo, Campas in San Vincente. Cesta med Montanesoza in Saudielom je zaradi tega pretrgana. Sovražnik je v teku ponedeljka in torka izgubil več tisoč ljudi, ki so jih nacionalisti ujeli. Francovo letalstvo je včeraj v največji meri sodelovalo s pehoto. V letalski bitki blizu Sagunta so sestrelili 4 republikanska letala, bombardirala pa so letala v ponedeljek električno centralo v San Andruanu de Besos in tvornico vojnega materiala v Badaloni.

Perpignan, 20. jul. o. Francova letala so danes znova bombardirala valencijsko luko. Pri tem napadu je bil zadet tudi angleški tovorni parnik »Kentland«, na katerem je bilo 8 mornarjev ubitih in več ranjenih.

Povrnitev premoženja družini Stambolijskega

Sofija, 20. julija. b. Več poslancev na čelu z vladnim poslancem Govedarovom in bivšim agrarcem Omarčevskim so predložili sobranju zakonski predlog, po katerem naj bi se družini bivšega kmetskega voditelja Aleksandra Stambolijskega, ki je bil 13. junija 1923 umorjen, vrnilo premoženje, ki je bilo tedaj konfiscirano. Gre v glavnem za zemljiško posest, katere vrednost cenijo na kakih 10 milijonov levov. V bolgarskih političnih krogih pričakujejo, da bo zakonski predlog sprejet, ker je bilo več podobnih primerov že do sedaj. Med drugimi je bilo vrnjeno premoženje onim nekdanjim ministrom, ki jim ga je agrarna vlada konfiscirala pred l. 1923 z obdolžitvijo, da so zakrivili vojno katastrofo.

Van Zeeland toži Degrella

Bruselj, 20. julija. b. Bivši belgijski ministrski predsednik Van Zeeland je vložil proti vodji reksistov Degrellu tožbo zaradi obrekovanja. V tožbi zahteva med drugim odškodnino v znesku pol milijona belgijskih frankov ter objavo nad 100 preklicov v listih.

Nizozemska kraljica v Švici

Bern, 19. jul. AA. Nizozemska kraljica Viljemina je včeraj prispela v kopališče Weisenburg v okolici Berna, kjer bo ostala dalje časa.

Beležke

Gospodarska Mala antanta

Konec preteklega tedna je bila v Pragi glavna skupščina tamošnje Češkoslovaško-rumunske trgovinske zbornice. Zbornični tajnik inž. Klučka je v svojem poročilu z zadoščenjem ugotovil kako postaja gospodarska Mala antanta od leta do leta bolj realna in kako se medsebojni promet med **državami Male antante trajno širi. Samo** promet z Rumunijo je v l. 1937. narasel za pol milijarde Kč in je znašal 1,2 milijarde. Razveseljivo se razvija tudi gospodarski promet z Jugoslavijo. Češkoslovaška industrija se v obeh ostalih državah Male antante vedno bolj uveljavlja, postaja pa resen tekmec nemški industriji sploh v vsej jugovzhodni Evropi.

Ministri na Bledu

Kakor poroča »Vreme«, sta prispela na Bled gradbeni minister Dobrivoj Stošović in finančni minister Dušan Letica.

Aca Stanojević v Beogradu

Iz Knjaževca je prispel v Beograd staroradikalski vodja Aca Stanojević. Sestal se je najprej z Mišo Trifunovićem in drugimi prvaki svoje stranke, nato pa še s predstavniki ostalih dveh političnih skupin združene opozicije. Po mnenju listov je prihod Ace Stanojevića v zvezi z bližajočim se beograjskim obiskom dr. Mačka.

Hudi očitki „Samouprave"

»Samouprava« razpravlja v posebnem članku o napovedanem beograjskem obisku dr. Mačka in o stališču JRZ do tega dogodka. Med drugim pravi:

»Pomp te nepotrebne dekoracije in manifestacije, ki jih združena opozicija pripravlja, da bi običajen politični poset pretvorila v »špektakel«, so samo stvar okusa. Po zanesljivih informacijah hoče združena opozicija izrabiti obisk dr. Mačka za svoje tesno pojmovanje politične interese na doslej še nezaslišan način. Dočim na eni strani organizira razne odbore za baklado, pripravlja tajno tudi skupino levičarskih omladincev, ki naj bi inscenirali demonstracije in nerede. To naj bi dr. Mačku pokazalo, kako nekateri ljudje v Beogradu ne žele njegovega prihoda in hočejo preprečiti njegov obisk v Šumadiji. Seveda bi potem združena opozicija trdila, da je demonstracije aranžiral nekdo drugi.«

»Samouprava« poziva pristaše JRZ, naj se drže ob strani ter naj ne nasedajo nikakim provokacijam. Dr. Mačka naj sprejmejo in mu prirejajo manifestacije le pristaši združene opozicije, kajti JRZ se prav nič ne zanima za njegov obisk, ki ima izključno strankarski in demagoški značaj. Končno pravi list, da dvomi, ali bo dr. Maček res prišel v Beograd, in da se mu zdi, da se združena opozicija prerano veseli.

Kartoteka g. Križmana

Mariborska »Delavska politika« razpravlja o kartotekah, ki jih vodijo politične stranke za evidenco o svojem članstvu. V članku čitamo med drugim:

»Prav lepo kartoteko je imel kaplan Križman na Jesenicah (za člane slovenskega Jugorasa. Op. ur.). V svoji zeleni kartoteki je imel vpisanih 900 članov, pri tajnih volitvah delavskih zaupnikov pa je dobil 200 glasov.«

Iz tega in drugih primerov, ki jih navaja, sklepa »Delavska politika«, da kartoteka in število članov ne nudita slike o moči kake stranke. Moč stranke se pokaže le pri resnično svobodnih volitvah.

Hrvatski list v Beogradu

Z naslovom »10 dana« je začel izhajati v Beogradu hrvatski list. Izhajal bo trikrat na mesec, kakor kaže že naslov. Kot lastnik in izdajatelj je podpisan dr. Mladen Horvat, ki je sin predvojnega frankovskega politika dr. Aleksandra Horvata. Politična vsmerjenost lista iz prve številke še ni jasno razvidna, zdi pa se, da bo pisal v duhu politike JRZ.

V taboru naših Nemcev

Med Nemci v Slavoniji deluje poleg podružnic znanega Kulturbunda, ki ima svoj sedež v Novem Sadu, tudi druga organizacija z imenom »Nemško kulturno in dobrodelno društvo«. Odnošaji med obema organizacijama niso bili najboljši. Pred dvema mesecema, ko se je pod vplivom priključitve Avstrije začel pokret za strnitev vseh jugoslovenskih Nemcev v enotno fronto, je bila zato uvedena tudi akcija za strnitev med Nemci v Slavoniji. Kakor poročajo sedaj »Novosti«, je akcija ostala brez uspeha, tako da je predsednik Kulturnega in dobrodelnega društva Altgeier te dni objavil, da imata on in njegova organizacija zaradi neuspeha pogajanj zopet proste roke.

Isti zagrebški list poroča tudi o kongresu tako zvanega mladonemškega pokreta, ki ga vodi beograjski zdravnik dr. Nikola Haslinger. Tudi pristaši dr. Haslingerja so odklonili strnitev v enotno nemško fronto in izjavili, da slej ko prej vztrajajo pri svojem geslu »Vse za kralja in domovino«. Sklicujejo se pri tem na izjavo, ki jo je dal kancelar Hitler letos v januarju jugoslovenskim novinarjem, da je močna in velika Jugoslavija tudi v interesu Nemčije. Končno so sklenili, da bodo še dalje podpirali JRZ.

Iz vseh teh poročil je razvidno, da akcija za enotno nemško fronto v Jugoslaviji ne uspeva tako, kakor so nekateri prvotno napovedovali in pričakovali.

Hitlerjev odposlanec Wiedemann

Poročali smo že o važni misiji Hitlerjevega posebnega odposlanca, stotnika Fritza Wiedemanna v Londonu. Angleški listi objavljajo v tej zvezi nekaj podrobnosti o tem Hitlerjevem zaupniku. Stotnik Fritz Wiedemann je bil v svetovni vojni poveljnik vojaškega oddelka, v katerem je služil tudi Hitler. Ko so narodni socialisti prevzeli državno oblast, ga je Hitler imenoval za adjutanta svojega namestnika Rudolfa Hessa. Dne 1. januarja 1935 pa je bil Wiedemann imenovan za prvega adjutanta samega Hitlerja. V novembru 1937 mu je bila prvič poverjena važna diplomatska misija, ko je bil poslan v Zedinjene države Severne Amerike, kjer je prebil en mesec. Imel je nalogo, da vzbudi pri uradnih krogih v Washingtonu večje razumevanje in prijaznejše razpoloženje za Nemčijo. Imel je tedaj več razgovorov z vodilnimi ameriškimi državniki in je bil sprejet v posebni avdienci tudi od prezidenta Roosevelta. Sedaj se spet pojavlja njegovo ime v zvezi z novo misijo, ki mu je poverjena v Londonu.

Sožalja rumunskemu dvoru

Beograd, 20. julija. p. Tudi danes se je zglasilo v rumunskem poslaništvu ogromno ljudi, ki so se vpisali v knjigo za sožalne izjave. Na vseh poslaništvih v Beogradu zastave plapolajo na pol droga.

Snoči je imela Narodna ženska zajednica v Beogradu svojo komemorativno sejo, s katere so zastopnice naših ženskih društev poslale sožalno brzojavko Nj. Vel. kraljici Mariji zaradi smrti njene matere.

Praga, 20. julija. AA. Ob smrti rumunske kraljice Marije je šef predsednikove pisarne dr. Samal obiskal rumunskega poslanika in mu v imenu predsednika dr. Beneša izrekel sožalje. — Listi objavljajo še nadalje članke o pokojni rumunski kraljici in poudarjajo sočustvovanje Češkoslovaškega naroda z rumunsko kraljevsko rodbino in z zavezniškim rumunskim narodom. Vsi poudarjajo močno osebnost blage pokojnice, njeno visoko izobrazbo in prijateljstvo, ki ga je pokojna kraljica tolikokrat pokazala do Češkoslovaške.

Washington, 20. julija. AA. Roosevelt je poslal sožalno brzojavko kralju Karolu II. ob smrti pokojne kraljice Marije. Slično brzojavko je poslal tudi zunanji minister Cordel Hull.

Silen potres na Grškem

Bilo je tudi mnogo človeških žrtev — Najhuje je prizadeta atenska pokrajina, Atene same pa le malo

Atene, 20. julija. o. Sredi pretekle noči je nastal v pokrajini Atiki in na otoku Evbeji silen potres, ki je zahteval tudi mnogo človeških žrtev in povzročil ogromno škodo. Po vaseh ob prelivu Evripos med Atiko in Evbejo so potresni sunki porušili večje število hiš. Območje učinkovitosti tega potresa je segalo vse od Aten na jug do Teb na zapadu in Halkisa, glavnega mesta velikega evbejskega otoka, na severu. Njegov epicenter je bil v bližini Oroposa, kjer je potres posebno po vaseh, v katerih se je naselilo pred poldrugim deseletjem na tisoče beguncev iz Male Azije, prizadel največ škode in zahteval največ človeških žrtev.

Potres se je pojavil ponoči ob 2.15. Že prvi sunek je bil tako silen, da je zbudil vse prebivalstvo v Atenah, ki je preplašeno pobegnilo iz hiš na prosto. V Atenah samih, kjer je potres trajal 15 sekund, katastrofa k sreči ni zahtevala človeških žrtev. Popokalo je le nekaj zidov in sten in le ena manjša stanovanjska hiša se je porušila.

V Oroposu, 60 km severovzhodno od Aten, kjer so glavni potresni sunki s tremi kratkimi presledki trajali 20 sekund, se je porušila velika jetnišnica, v kateri je bilo okrog 500 kaznjencev. Kolikor je bilo mogoče dognati, je bilo 5 jetniških paznikov ubitih, 10 pa huje poškodovanih. Nedvomno je potres zahteval svoje žrtve tudi med kaznjenci, za sedaj pa njihovo število še ni znano. V splošni paniki so kaznjenci skušali pobegniti, vendar pa se je paznikom in oddelku vojaštva posrečilo preprečiti njihovo nakano. V bližini mesteca sta bili najhuje prizadeti vasi Palatia in Alkusa, ki ju je potres popolnoma razdejal. V Palatiji je bilo ubitih 15 ljudi, 50 pa huje ranjenih. Število žrtev med vaščani v Alkusi še ni znano. Tudi v nadaljnjih 8 vaseh v bližini je potres povzročil mnogo škode in zahteval nekaj človeških žrtev. Kakor poročajo listi v svojih popoldanskih izdajah, je človeških žrtev samo v atiški pokrajini nad 50.

Na Evbeji je bilo, kakor kaže, najhuje prizadeto mesto Halkis, kjer je potres porušil okrog 20 hiš. Pod njihovimi razvalinami je našlo smrt 5 meščanov. Močno so nadalje prizadeti skoraj vsi kraji ob južnem obrežju Evbeje od Halkisa do Aliveriona. K sreči je v tem delu otoka le malo naselij. Na Evbeji je potres po dosedanjih vesteh zahteval skupno 17 človeških žrtev.

Grška vlada je že davi odposlala v severovzhodno Atiko in na Evbejo reševalne ekspedicije. Oddelki vojaštva in orožnikov pomagajo krajevnim oblastem vzdrževati red, prekopavati ruševine, iz katerih prihajajo še vedno na dan nadaljnja trupla ponesrečencev. Vlada je poslala v najhuje prizadete kraje tudi že večje količine živeža in šotorov za brezdomce.

Strateški položaj Češkoslovaške

Holandski list »Haagsche Post« objavlja zanimiv razgovor s polkovnikom češkoslovaškega generalnega štaba Moravcem o strateškem položaju Češkoslovaške. Svetovna vojna je pokazala, je dejal polkovnik Moravec med drugim, da so bili napačni vsi računi o kratkem trajanju bojev. Nekateri vojaški strokovnjaki menijo o Češkoslovaški, da bi morala kapitulirati najkasneje v 14 dneh. Stvarna presoja pa dokazuje, da nismo v takih kleščah kakor izgledajo na zemljevidu, kajti obema ročajema klešč, ako naj bo njih vščip jak in odločilen, je potrebno močno zavarovanje na eni strani s Poljsko, na drugi strani z Italijo. Razen tega so češkoslovaške meje na kritičnih točkah že po naravi močno zavarovane z gozdovi. Verjetno je nadalje, da bi Češkoslovaška v resnem primeru ne bila osamljena, kakor si to nekod predstavljajo. Češkoslovaška ima tudi sijajno armado, ki se ji v pogledu organizacije in morale ne more nič očitati. Velik kapital češkoslovaškega naroda pa so njegova vera vase, njegovo samozaupanje in njegova samozavest. Češkoslovaški vojaški potencial je dopolnjen še s tem, da je naša vojaška proizvodnja na izredni višini, tako da dosegamo v tem pogledu marsikatero velesilo. Pomen te proizvodnje veča še dejstvo, da ne poznamo pomanjkanja surovin.

Seja vodstva novinarske organizacije

V nedeljo je bila na Bledu seja centralne uprave Jugoslovenskega novinarskega udruženja. Navzoči so bili delegati vseh sekcij v državi, sejo pa je vodil letošnji predsednik dr. Branko Sokolić iz Zagreba. Pretežni del razprav je bil posvečen situaciji, ki je nastala zaradi tega, ker je potekel zakonski rok za uveljavljenje posebne uredbe o penzijskem zavarovanju novinarjev. Na seji so bili formulirani novi predlogi o končni ureditvi novinarskega pokojninskega vprašanja. Predsedstvo je te nove predloge osebno izročilo ministru dr. Novakoviću, ki nadomešuje obolelega ministra socialne politike.

Na seji so bile obravnavane in rešene še nekatere tekoče zadeve. Prihodnja seja centralne uprave bo 7. avgusta v Mariboru ob priliki začetka letošnjega jubilejnega Mariborskega tedna.

Hlinkov sodelavec o zvestobi do države

Na kongresu zveze slovaških železničarjev v Košicah je izjavil eden izmed voditeljev Hlinkove ljudske stranke in Hlinkov najožji sodelavec, poslanec in bivši minister dr. Tiso med drugim:

»Vsi moramo soglasno priznati, da je napredek na Slovaškem zares izredno velik. Država je sedaj v nevarnosti, tega se dobro zavedamo. Spričo te nevarnosti pa izjavljamo odkrito in javno, da smo za to državo in da zahtevamo rešitev nekaterih problemov, katerih obstoja nihče ne more zanikati, samo v tem državnem okviru. Zato ne more z naše strani nastati za državo nobena nevarnost, ker nas v naših dejanjih vodi ljubezen do tega naroda in te države«.

Dosmrtna renta Rintelenu

Londonski list »Daily Telegraph« doznava, da je kancelar Hitler te dni počastil bivšega ministra v Dollfussovi vladi dr. Rintelena, ki je bil v zvezi z znanim julijskim pučem iz leta 1934 obsojen na večletno ječo, s tem, da mu je do njegove smrti določil stalno rento. Rintelen je sedaj star 64 let.

Požarna katastrofa pri Varaždinu

Varaždin, 20. jul. o. Požarna katastrofa v Kolarcu blizu Varaždina je izzvala veliko sočutje po vsej savski banovini. Kakor je ugotovila uradna komisija, je pogorelo 23 stanovanjskih hiš ter 115 gospodarskih poslopij. Škode je nad 1.2 milijona din. Brez doma je ostalo 106 ljudi. Poleg prve podpore, ki jo je poslal ban dr. Ružić, so pogorelci prejeli tudi še nekaj podpor od raznih ustanov in organizacij. Po srezu Novem Marofu so organizirali javno nabiralno akcijo za pogorelce. Kmet Stjepan Nemcić, ki je nehote povzročil ogromni požar, ji bel aretiran in so ga danes orožniki v Novem Marofu zaslišali.

Stavka zavarovalnih nameščencev

Zagreb, 20. jul. o. Stavkovni pokret zavarovalniških uradnikov in nameščencev se delno še nadaljuje, ker se ravnateljstvi »Jadranske zavarovalnice« in »Internationale« še nista odločili da do kraja pristaneta na zahteve svojih nameščencev. Zato uradništvo teh dveh podjetij še vedno stavka. Jadranska zavarovalnica je po navodilih generalnega ravnateljstva v Trstu ponudila svojim nameščencem nov službeni pravilnik, ki so ga pa odklonili, češ da jim ne zagotavlja boljše eksistence, kakor jo imajo sedaj. Načrt pravilnika je bil sestavljen v mejah koncesij, ki so jih uradniki po zakonu imeli že sedaj. Uradništvo obeh zavanovalnic zahteva, naj e delovni odnošaji in plače tudi pri teh dveh podjetjih urede po zgledu pogodbe, ki je bila pred tednom dni sklenjena z zavarovalnico »Dunav«.

Nemška prometna pisarna v Zagrebu

Beograd, 20. jul. AA. Centrala državnih železnic v Berlinu otvori v petek 22. julija ob 8. v Zagrebu na Zrinjskem trgu 18 svojo prometno pisarno.

Napredovanja v državni službi

Beograd, 21. julija. p. Na filozofski fakulteti v Ljubljani je napredoval asistent Anton Bizjak v 7. položajo skupino.

V železniški službi so bili na lastno prošnjo prevedeni upravna zvaničnika v I. kategoriji Franc Jemec in Ivan Košenina za pomožna oficiala v 10. položajni skupini, oba v signalni delavnici v Ljubljani, prometni zvaničnik v I. kategoriji 3. stopnje Alojzij Jelen na postaji Ozalj za pomožnega prometnika v 10. položajni skupini in upravni zvaničnik v 1. kategoriji 3. stopnje Mihael Križalj v Ptuju za pomožnega oficijala v 10. položajni skupini.

Stavka v francoskem rudniku

Pariz, 20. jul. w. Za torek napovedana stavka rudarjev v premogovniku Ancinu v severni Franciji, je bila danes izvedena v celoti. Vseh 15.000 delavcev je prenehalo delati. Pred vhodi v rove so postavili straže in ne pustijo nikogar na delo.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Oblačno v jugovzhodnem in južnem delu države, kakor tudi v nekaterih severnozapadnih krajih. Ponekod dežuje v moravski in vardarski banovini, v ostalih predelih države se je zvedrilo. Toplota ne kaže nobenih znatnejših sprememb. Najnižja toplota Maribor 10, najvišja Šipanj 32 C.

Zemunska vremenska napoved: Delno oblačno po vsej državi, toplota se ne bo znatno spremenila.

Zagrebška: Delno oblačno, toplo.

Dunajska: Ponekod oblačno, bolj sončno, temperatura skoraj neizpremenjena, morda tudi nevihte.

Naši kraji in ljudje

Dva odlična prijatelja Jugoslavije

Ob priliki francoskega narodnega praznika je bil v petek tudi na francoskem poslaništvu v Pragi velik sprejem, ki so se ga udeležili najodličnejši predstavniki češkoslovaškega javnega življenja. Praški naročnik nam je poslal sliko, posneto na tej recepciji. Kaže nam v razgovoru dva odlična neomajna prijatelja našega naroda, kancelarja (dvornega ministra) dr. Šamala in praškega župana dr. Zenkla

Mladi pionirji zračnega prometa

Skrbne priprave za prvo mednarodno tekmovanje z letalskimi modeli v naši državi

Ljubljana, 20. julija

Mednarodno tekmovanje z letalskimi modeli je dogodek, ki mu bo morala Ljubljana posvetiti vso pozornost te dni. Letalstvo pomeni višek v razvoju prometne tehnike. Nivo zrakoplovstva se jemlje za merilo kulture, civilizacije in vojaške sile vsakega naroda in prestiž v borbah za zmagovanje zračnih linij preko oceanov in preko sveta še obenem prestiž med narodi v svetu. V širokih ljudskih množicah je dandanes še precej močan predsodek proti vožnji po zraku. Ljudskemu razumu se še zmerom zdi najvarnejši način prometa hoja po cesti, a v vsej mnogovrstni skali, ki bi jo tvorijo srednješolci — po maturi na tehčolni, parniki itd., naj bi letalo ostalo na zadnjem mestu. Zgodovina, ki je tako živahno razgibana prav v naših dneh, pa nas obenem prepričevalno uči, da je visoko razvito letalstvo najboljša garancija za prospeh naroda in njegovega miru. Če je tako, je prav, da se mladina že na vsezgodaj budi k zanimanju za probleme letalstva.

Ukvarjanje z letečimi modeli lahko smatramo za tisto panogo sporta, ki je v vzgojnem in občekulturnem pogledu najprikladnejša prihajajočim rodovom. O tem ni dvoma, da tehnika zavzema v modernem času prvenstvo med vsemi umetnostmi, vedami in znanji, aeronavtika pa je spet najvažnejša, najuglednejša na njenem področju. Izdelovanje letečih modelov bi lahko označili za osnovno šolo letalske umetnosti in znanja, delo z brezmotornimi, jadrajočimi letali za srednjo, pilotski poklic pa za diplomo visoke šole. Ukvarjanje s konstrukcijo letečah modelov odpira mlademu človeku v resnici vse možnosti na stopnicah te zanimanja in zavidanja vredne kariere. Človek, ki bi rad ustvaril leteči model, se mora mimogrede seznaniti z vsemi osnovnimi pojmi, ki jih vsebuje aeronavtika. Leteči model se konstruira povsem tako kakor pravi aeroplan, s podobno vnemo je treba oblikovati njegovo notranjščino in njegove zunanje oblike. Zato je pač razveseljivo dejstvo, da je približna polovica modelov, ki bodo te dni startali za tekmo, produkt izvirne zamisli in ročnega dela mladih konstrukterjev samih. Ko pojdejo ti fantje — pretežni del tekmovalcev tvorijo srednješolci — po maturi na tehniko, bodo že od vsega početka pripravljeni na samostojno konstruktersko delo.

Od mednarodnih tekmovalcev so doslej prispeli Nemci, Angleži, Egipčani, Čehoslovaki, Švicarji, Amerikanci, Francozi in Bolgari. Uradne instance, ki bodo imele v rokah formalno vodstvo tekme, poslujejo že v polni pari. Kakor znano, je predsednik Kraljevskega jugoslovanskega aerokluba Nj. Vis. knez namestnik Pavle, njegov namestnik je znameniti pilot inž. Tadija Sondermajer. V izvršilnem odboru so poleg inž. Sondermajerja še Jefremović, Adamić, Paunović, Mitrović, Milosavljević, v sportnem odboru pa poleg inž. Sondermajerja polkovnik Živanović, polkovnik Jovanović, Adamović, in major Lukić. Komisar tekme je inž. Nenad Milosavljević, a poleg njega imata z orgonizacijo prireditve največ opravka še inž. Stojković in inž. Stojanović, propagando — in tej je tekma v prvi vrsti namenjena pa vodi posebna pisarna z urednikom »Naših kril«, Milenkovićem-Bato na čelu. Osrednja pisarna se je nastanila v hotelu Metropolu, kjer je vse te dni nadvse živahen promet.

Glavno torišče priprav pa je, razume se, aerodrom. Tam je na delu sportna komisija, katere naloga je, pregledati in odobriti vsak model posebej, preden mu bo dovoljeno na start. Hangar so preuredili tako, da ima odposlanstvo vsake izmed sodelujočih držav na razpolago posebno kabino, v kateri tekmovalci lahko pripravljajo in popravljajo, kar je pri takšnih delikatnih izdelkih zmerom potrebno, svoje modele za nastop. Najbolj živahno je bilo doslej pač

Pokal Nj. Vel. kralja Petra II. — nagrada zmagovalcu

v kabini Jugoslavije — saj so se že vse naše krajevne ekipe zbrale v Ljubljani — a nič manj veselo je na letališču samem, kjer se tekmovalci že ves čas marljivo pripravljajo za nastop. Enako vnemo kakor udeleženci kažejo za tekmo tudi okoličani, ki prihajajo od blizu in daleč in prebijajo ure in ure na robu letališča, da prisostvujejo vajam in občudujejo drobne čudotvore, ki znajo igrati v zraku vse umetnije, kakršne zmore najboljši, najbolj prevejani pilot. Na tej prvi mednarodni tekmi bodo nastopili samo modeli z motorji iz gume. Med domačimi konstruktorji modelov je nekdo, čigar letalce napravi v zraku do 1200 obratov — znamenje, da se bo naša nacionalna ekipa dobro pripravljena pomerila z inozemci.

Na aerodromu je poleg tribune za vodstvo tekme že postavljena opazovalnica, ki bo opremljena z vsemi instrumenti za precizno merjenje časa in razdalje. Z letališča — šef letalske postaje dr. Rape gre prirediteljem v vsakem pogledu na roko — bodo te dni poleteli aeroplani, da raztresejo nad mestom propagandne letake, prireditelji sami pa so preskrbeli še za celo vrsto prireditev, ki naj bi poživile zanimanje občinstva. Med drugim bo v v soboto na aerodromu družabni večer z izbranim sporedom, na katerega so vabljeni vsi, ki jim je pri srcu prospeh našega letalstva.

Gorelo je poslopje Šrajbarskega turna

Iz gorečih hlevov so komaj rešili živino

Krško, 19. julija

Graščina Šrajbarskega turna pri Krškem je javnosti znana ne samo zaradi zgodovinskih dogodkov, ki so se odigravali v tej okolici, temveč posebno zavoljo življenja in delovanja nemškega pesnika Anastazija Grüna, čigar truplo počiva zdaj v neposredni bližini gradu v krasni družinski grobnici.

Ves ta kraj je bil nekoč last grofov Auerspergov, ki pa so pozneje posestvo prodali in je tako menjal lastnike. Graščina je zdaj last g. dr. Ferdinanda Trenca, ki je v olepšavo in popravila zgradb vložil že lepe zneske.

V ponedeljek okrog pol 22. pa je nenadno nastal požar v gospodarskem poslopju poleg graščine. V trenutku so velikanski ognjeni jeziki zajeli vse poslopje, da je bil požar viden po vsem Krškem polju. Poslopje je bilo polno krme in slame, hlevi polni živine in v svinjakih polno svinj. Sosedje, ki so bili zaradi požara tudi ogroženi, so prihiteli in se jim je v naglici posrečilo rešiti vsaj živino iz hlevov. Do svinjakov pa že niso mogli. Zelo naglo so dospeli na pomoč gasilci iz Leskovca in stopili v akcijo s svojo motorko. Posebno se je izkazal gasilec Lojze Vakselj, ki je kljub temu, da se je rušilo že tramovje strehe, dosegel svinjake in rešil svinje. Vse ostalo je zgorelo, tako da so ostali samo še zidovi.

Ker je bila nevarnost, da se užgo sosedna poslopja, so gasilci svoje delo osredotočili predvsem na varovanje sosednih objektov, ki so jih mogli obvarovati le na ta način, da so izpraznili dva vodnjaka in še ogromno graščinsko greznico. Ker je poleg gospodarskega poslopja, krme in drugega zgorelo tudi mnogo poljskega orodja je škoda zelo velika in se ceni nad 100.000 din.

Boj za elektrarno v Trbovljah

Trbovlje, 20. julija.

Za redni občni zbor zadružne elektrarne, ki je bil sklican za 27. junija, je vladalo med zadružniki veliko zanimanje, posebno ker se je gospod, ki se poslavlja iz Trbovelj, pripravil za »obračun« z onimi, ki mu niso slepo sledili v njegovih osebnih političnih in drugih aspiracijah. Da je sledil svojim prav posebnim ciljem, je bilo razvidno že iz njegovih sestankov pred občnim zborom, še bolj pa na občnem zboru samem, kjer je izrabil odsotnost načelnika zadruge in kot njegov namestnik grdo napadal vse idealne dosedanje funkcionarje zadruge; hotel jih je prikazati članstvu kot nesposobne škodljivce, sebe pa kot odrešenika pred gospodarskim propadom zadruge in gospodarstva sploh.

Da je dotični gospod dober gospodar, o tem nihče ne dvomi, kdor pozna njegove gmotne prilike, vprašanje pa je, v koliko je njegovo gospodarsko znanje, združeno z njegovim socialnim čustvovanjem, v korist splošnosti. O tem ima prebivalstvo, ki ga je osrečeval celih 16 let, povsem svoje mnenje, ki je prišlo do izraza že večkrat in tudi pred in na občnem zboru zadružne elektrarne. Bolj hvaležno bi mu bilo to prebivalstvo, ako bi se bil takoj ob prihodu v Trbovlje pridružil onemu taboru, v katerem se skuša danes tako vneto udejstvovati. Vsakemu je jasno, da imajo nasprotniki nalog, da spravijo čim več zadrug v svoje roke.

Občni zbor, ki je bil 27. junija, je delovanje tega gospoda in njegovih zapeljanih pomagačev obsodil in dal zaupnico dosedanjemu vodstvu za njegovo dosedanje delo. To pa tem gospodom ni zadostovalo. Kljub temu, da so bili na občnem zboru likvidirani vsi spori in da je občni zbor izrekel razrešnico odboru z veliko večino in da glede pravilnega poteka občnega zbora ni bilo nobene pritožbe in je bil izid soglasno odobren, si je dovolilo nadzorstvo, prvič v zgodovini zadružne elektrarne v Trbovljah, uporabiti § 19 zadružnih pravil v tem pravcu, da je razrešilo na novo izvoljene in z njimi vse ostale napredne člane načelstva z motivacijo nerednega poslovanja, čeravno je imelo to načelstvo komaj eno sejo v svrho konstituiranja in niti ni moglo napraviti kakršnihkoli pogrešk, najmanj pa ne takih, ki bi mogle dati razlog za razrešitev. Že v načinu razrešitve izključno naprednih članov načelstva se jasno vidi tendenca sedanjega nadzorstva. Ta čin nadzorstva je groba zloraba § 19., ki je vsekakor mišljen, da se uporabi le v primeru nujne potrebe, kadar delajo posamezni člani ali pa celokupno načelstvo zlorabe, ki bi bile v materialno ali moralno škodo zadruge.

Mislimo, da je nadzorstvom ultimatejto razlaganje nepotrebno, ker so že sami izpregledali vse te mahinacije, ki ne streme za gospodarskim zboljšanjem zadruge, temveč za čisto drugimi cilji. Članstvo bo znalo braniti na izrednem občnem zboru neodvisnost zadruge napram vsem, ki jo hočejo politično izkoristiti, in enkrat za vselej napraviti red v nji, da bo služila res le namenom, za katere je bila ustanovljena.

Da je bila uporaba § 19. napram večini članov načelstva res le zloraba s strani nadzorstva, potrjuje dejstvo, ker smo ravnokar zvedeli, da je član nadzorstva g. Požun Edvard, preklical svoj podpis na sklepu nadzorstva za izredni občni zbor in odložil svoje mesto v nadzorstvu, ker se je iz sejnih zapisnikov prepričal, da je bil od tovarišev v nadzorstvu mistificiran. — Prepričani smo, da bo vse članstvo postopanje nadzorstva obsodilo in se polnoštevilno udeležilo izrednega občnega zbora, kljub temu, da gospodje, ki so ga sklicali na tak dan, čas in kraj, računajo na slabo udeležbo.

EDINA TOLAZBA

Ki-Ki BONBONI

Jubilej vrlega šolnika

Maribor, 20. julija.

V četrtek 21. t. m. obhaja svojo 60-letnico upokojeni šolski upravitelj Mirko Kosi. Ob tem jubileju naj se malo spomnimo tega skromnega slavljenca v Mariboru.

Izšel je iz učiteljske rodbine. Njegov oče je bil nadučitelj v Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji. Vzgojen v narodnem duhu, je šel Mirko na mariborsko učiteljišče, kjer je pridobil pogoje za učiteljevanje pri Sv. Kungoti, v Majšperku in pri Sv. Barbari v Halozah. V tem poslednjem kraju je vzgajal mladino skozi 35 let, vse do upokojitve l. 1934. Breme upraviteljskih poslov je nosil od l. 1920 dalje. Vzorno je uredil šolske razmere. Nič manj se ni pokazal kot cel mož tudi pri izvenšolskem delu, saj je bil tajnik posojilnice in bralnega društva, ves čas navdušen Sokol, soorganizator in član pevskega in sadjarskega društva ter tamburaškega zbora, ter še skozi dolga leta gibalna sila občinske uprave.

Iz teh kratkih podatkov je videti, kako vsestransko je bilo njegovo delo na gospodarskem in prosvetnem poprišču. Mirko Kosi je oral globoke in plodne brazde na njivi napredka pri Sv. Barbari v Halozah. Pri tem delu mu je bila ves čas ob strani njegova zakonska družica Roza, ki je bila do prisiljene upokojitve l. 1924. učiteljica ročnih del. Kot vzorna mati je pomagala vzgojiti šest otrok. Najstarejša hčerka je doma v pomoč očetu in materi, tri hčerke so učiteljice, najmlajša še študira, sin Radovan pa je artil. kapetan.

Videti je torej, da sta oskrbela jubilant in njegova družica narodu sposobne delavce. Ta zavest je slavljencu nedvomno prijetno bodrilo v šestdesetih letih. Želimo mu, da bi jih dočakal še lepo število!

Zadnja pot Franca Seršena

Ljutomer, 19. julija

Pogreb, ki ga je pripravil Ljutomer Francu Seršenu, je bil takšen, kakršnega so bili deležni samo njegovi najboljši sinovi. Že dolgo pred 18. uro se je nabralo pred hišo žalosti vse črno ljudi. Prišli so od blizu in daleč njegovi znanci in prijatelji, prišla je močna četa Sokolov iz domačega kraja, Gornje Radgone, Murske Sobote, Središča, Ormoža, Ptuja, Sv. Lenarta itd., Ko so prvi pogrebci že krenili na pokopališče, so zadnji šele zapuščali ožje pomirje mesta. Pred grobnico neposabnega staroste Sokola, Jožka Rajha, se je sprevod ustavil. V njej bo počivalo tudi truplo Franca Seršena, njegovega prijatelja, dokler ne bo zgrajena rodbinska grobnica. Pogrebnim obredom je sledila nagrobnica »Človek, glej«! Nato je br. dr. Stajnko ocenil vzorno delovanje pokojnega brata in orisal njegovo plodonosno življenje. Poslovil se je od njega, položivši mu na krsto sokolski znak. Potem je še v imenu podružnice lovskega društva dal izraza globoki žalosti lovskih tovarišev. Predsednik združenja trgovec g. Vilar je poudarjal njegovo stanovsko zavest in njegovo delo v stanovski organizaciji in javnosti, nakar se je še poslanec g. Lukačič poslovil od odločnega nacionalista in naprednjaka v imenu Jugoslovenske nacionalne stranke. Ko je padel mrak na širno Murško polje in zeleneče gorice, je žalna korsčnica zaključila pogrebne svečanosti, ki je v vsakem udeležencu zapustila nepozaben vtis.

Velika množica ob grobu med govorom poslanca Lukačiča

potem gasilci, stanovski tovariši pokojnikovi iz vsega sreza, iz Murske Sobote in Dolnje Lendave, zastopstvo mestne občine in dr. Po pogrebnih molitvah, ki jih je opravil z številno asistenco domači župnik g. mons. Lovrec, je pevski zbor zapel prelepo »Vigred«, nato je krenil sprevod po ulicah, kjer so gorele z florom zastrte luči, proti pokopališču. Za mestno godbo, ki je svirala žalne koračnice, so se razvrstili Sokoli s štirimi prapori, gasilci in zastopniki raznih korporacij. Sledil je voz z venci, nato krsta, ki jo je spremljala častna straža Sokolov. Za številnimi sorodniki se je zgrnila še velika množina ženskega sveta. Ves sprevod je bil cel kilometer dolg.

Slovenski javnosti

Zadnja velika povodenj reke Mure je izredno težko prizadela prebivalstvo v naših severnih obmejnih okrajih ob Muri. Uradno ugotovljena škoda znaša nič manj ko 9 milijonov dinarjev. Travniki, polja in posevki so ponekod popolnoma uničeni, tako da je v nevarnosti preživljanje našega obmejnega prebivalstva, ker letos ne bo imelo žetve; uničeni ali močno poškodovani so tudi nešteti domovi.

Splošni narodni interesi nam narekujejo, da pomagamo našemu obmejnemu prebivalstvu v njegovem obupu, ter mu predvsem omogočimo prehrano in obnovo opustošenih domačij. Javna sredstva niso zadostna za vse te naloge, ljudstvo samo pa si tudi ne more pomagati.

Prebivalstvu teh krajev, ki stoji na braniku naše severne meje, je treba pokazati, da ima vsa slovenska javnost razumevanje za njegovo trpljenje in da je pripravljena prinesti za tako izredno važno podporno akcijo, katero organizira naše društvo, tudi primerne in potrebne žrtve; ne gre le za interese enega kraja, ampak vse Slovenije in Jugoslavije, ki potrebuje na svoji meji zavedno ljudstvo, zavedajoč se, da uživa zaslombo vse naše javnosti.

Organizacijo podporne akcije je prevzelo Društvo prijateljev Slovenskih goric. Zato se obrača društvo na vso slovensko javnost z vljudno prošnjo, da prispeva po svojih močeh primeren znesek za podporno akcijo v korist pomurskim poplavljencem. Denar naj se nakaže po čekovni položnici našega društva s pripombo »za poplavljence«. Kdor ni prejel položnice, naj blagovoli izpolniti na pošti bianko-položnico s številko poštnočekovnega računa »Društvo prijateljev Slovenskih goric, Ljubljana, št. 16.463.« Nabiralno akcijo je odobrila uprava dravske banovine, ki bo izvršila razdelitev nabranih zneskov.

Prof. J. Skrbinšek †

Včeraj smo v kulturnem pregledu zabeležili smrt našega uglednega rojaka, upokojenega gimnazijskega profesorja in lektorja Karlove univerze v Pragi Jožefa Skrbinška. Danes prinašamo njegovo sliko. Smrt tega zaslužnega delavca za češkoslovaško-jugoslovensko vzajemnost je odmevala tudi v češkem tisku. Tako piše »České Slovo« z dne 19. t. m.: Pokojnik je vneto utrjeval kulturne stike med Čehi in Slovenci, kajti bil je iskren prijatelj češkega naroda. Deloval pa je brez vnanjega hrupa; bil je tipičen predstavitelj tistega drobnega dela, s katerim sta zrasla naša vzajemnost in bratsko edinstvo s Slovenci, ki po svoji naravnosti, globini in lepoti nima primere pri ostalih narodih. Obžalujemo njegovo smrt, zakaj hotel in mogel bi storiti še marsikaj, najbolj pa zato, ker je bil

izredno dober človek.« Tako piše o pokojnem prof. Skrbinšku njegov naslednik v lektoratu slovenskega jezika na Karlovi univerzi dr. Oton Berkopec.

Skavti v Mežiški dolini

Do 4. avgusta bodo šatorili pod vodstvom starešine Lovše Živka in taborovodje Lovše Vojča skavti Krajevnega stega iz Maribora. Taboru so se pridružili tudi skavti Malgajevega stega iz Prevalj in Matjaževe čete iz Črne.

Na Poljani v lepem prirodnem kotičku blizu knežjega kamna, kjer se je leta 1935 vprizorilo Brenkovo »Poslednje ustoličenje« je postavljen tabor dvajsetih šotorov. Štirideset mladih dečkov se je zbralo, da tu v edinem delu jugoslovanske Koroške v bratstvu preživi nekaj lepih dni. Zvečer ob tabornih ognjih, ko se vrh visokega jambora že izgublja v noč in meglo donijo naše lepe narodne in skavtske pesmi. Pri vsaki taborni zabavi se vedno zbere dosti ljudi, saj lep sprehod v toplem poletnem večeru marsikaterega Prevaljčana zvabi, da se udeži domače zabave ob tabornem ognju, kjer se lahko od srca nasmeje slavnemu Romanu, ki kot kaplar, politični govornik, hipnotizer itd. s svojimi nastopi zabava ves tabor. Tam imajo ljudje priliko videti skavtsko življenje v vsej svoji vedrosti in preprostosti.

S tem, da so se skavti iz Maribora odločili taboriti v Mežiški dolini, so veliko pripomogli k napredku domačih skavtskih društev, saj se bo vsak obiskovalec lahko prepričal o pravem skavtskem delu in vzgoji članov v jedrnate, značajne člane človeške družbe ter zavedne državljane Jugoslavije. Tik ob meji zvesto izpolnjujejo svoje dolžnosti nagram domovini in kralju.

Vsa Slovenija praznuje 20 letnico Jugoslavije v Mariboru

na jubilejni razstavi od 6. do 15. avgusta in na velikem narodnem taboru 14. avgusta.

Za narodni tabor je dovoljena četrtinska vožnja na podlagi povabila, katerega bo odbor v Mariboru poslal vsem občinskim pripravljalnim odborom in pisarnam Putnika, takoj ko prejme prijave udeležencev. Zato se v Sloveniji čimprej prijavite pri občinskih pripravljalnih odborih, izven Slovenije pa v pisarnah Putnika ali direktno Odboru za proslavo 20-letnice Jugoslavije v Mariboru, da Vam pošlje vabilo pravočasno. — Posamezniki, društva in organizacije ter občinski pripravljalni odbori zberite prijave še ta teden. Bratje in sestre, pridite v Maribor!

ODBOR ZA PROSLAVO 20-LETNICE JUGOSLAVIJE V MARIBORU.

Domače vesti

* **Ceneni krediti za kmetovalce, prizadete po elementarnih nezgodah.** Društvo prijateljev Slovenskih goric v Ljubljani opozarja kmetovalce, prizadete po zadnji povodnji Mure, da morejo pri Privilegirani agrarni banki dobiti posojila v znesku do din 2.000 na podlagi menice z rokom dospetka 1 leta po 5% obrestni meri, in sicer za nabavo naprav, orodja in drugih predmetov, neobhodno potrebnih za uspešno kmetijsko proizvajanje v posameznih poljedelskih panogah. Menica mora vsebovati poleg podpisa dolžnika še podpise treh kmetov-porokov. Krediti se izplačajo dolžniku na ta način, da nabavi od nabavljalne zadruge ali drugih poljedelskih organizacij in izjemoma od kakega solidnega podjetja dotični predmet. Sem spadajo n. pr. poleg orodja tudi modra galica, rafija, umetna gnojila, cepivo i. t. d. Ti krediti so torej pripravni tudi za kmetovalce, oškodovane po zadnjih povodnjih. Informacije dajejo zadružne organizacije ali Priv. agrarna banka.

* **Šestmesečni kurz za izpopolnitev izobrazbe zdravnikov** bo otvorjen v Šoli narodnega zdravja v Zagrebu letos 15. oktobra. Po uredbi o obveznem praktičnem stažu za medicince in zdravnike od leta 1927. so dolžni obiskati ta tečaj sreski, banovinski in občinski zdravniki, torej zdravniki v državni in samoupravni službi, kakor tudi zdravniki higienskih ustanov, ki še niso dovršili 10 let efektivne službe pri uveljavljenju te uredbe. Onim obiskovalcem tečaja, ki ne bodo mogli dobiti potnih stroškov in podpore za obisk tečaja, bo skušala Šola narodnega zdravja v Zagrebu poskrbeti brezplačno stanovanje, kurjavo in razsvetljavo v svojem poslopju. Zdravniki, ki želijo obiskati ta tečaj, naj se po svoji službenih mestih javijo Šoli narodnega zdravja v Zagrebu, Mirogojska cesta št. 4., do 1. septembra.

Oni, ki mnogo jedo in veliko sede ter zaradi tega najčešče trpe na trdi stolici, naj pijejo dnevno po eno čašo naravne **»Franz-Josefove«** grenčice, ki jo je treba prej nekoliko segreti. Davno preizkušena **»Franz-Josefova«** grenčica se odlikuje po svojem zanesljivem učinkovanju, prijetni uporabi in se dobiva povsod.

Ogl. reg. S. br. 15. 485-35

* **Zdravljenje odraslih v državnih zdraviliščih.** Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje pogostokrat dobiava prošnje za bivanje zasebnikov v državnih zdraviliščih, zlasti pa v zdravilišču na Lokrumu. Ker so ta zdravilišča v prvi vrsti namenjena za zdravljenje otrok, se v času sezone odrasli na noben način ne morejo sprejemati. S tem se opozarjajo zainteresirani, da ministrstvo v avgustu ne bo sprejelo nobene prošnje odraslih oseb za dovoljenje bivanja v državnih zdraviliščih

* **Evropska dunavska komisija s sedežem v Galacu** obvešča zainteresirane osebe, da je na svoji zadnji seji odredila rok 2 let, računajoč od 1. julija 1938, v katerem morejo njeni bivši uslužbenci, ki so se ponesrečili na delu pred 25. januarjem 1938, ali pa njihovi zakonski nasledniki, zahtevati odškodnino v smislu pravil o nesrečah pri delu. Ta pravilnik je nedavno stopil v veljavo. Prošnje za odškodnino je treba poslati evropski dunavski komisiji v Galacu, Romunija.

* **Nacionalna umetniška amaterska fotografska razstava v Daruvaru.** Fotoklub Daruvar (savska banovina) prireja nacionalno razstavo umetniške amaterske fotografije v času od 21. avgusta do 4. septembra letos. Vodstvo kluba naproša slovenske amaterje, da se udeleže te razstave. Rok predaje do 10. avgusta. Informacije daje vodstvo fotokluba v Daruvaru, Radićeva ul. 5. Za najlepše slike nagrade. Popust na železnicah.

* **Pri zaprtju** in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice

* **Pohvalna prosvetna akcija muslimanskih visokošolcev.** Na banjaluških srednjih šolah so bili letos slabi uspehi. Pri izpitih je padlo veliko število muslimanskih dijakov, mnogi pa imajo popravne izpite. Olajševalna okolnost pri mnogih je ta, da si zaradi revščine niso mogli kupiti potrebnih učnih knjig. Banjaluški muslimanski akademiki so zdaj uvedli akcijo, da bodo imeli za muslimanske srednješolce brezplačne tečaje. V teh tečajih se bodo srednješolci pripravili za popravne izpite, tečaje pa nameravajo visokošolci prirejati tudi med šolskim letom. Odbor muslimanskih visokošolcev je naslovil apel na vse premožnejše muslimane Bosanske krajine naj podpro z denarnimi prispevki hvalevredno prosvetno akcijo.

* **Češki filmski operaterji v naših primorskih krajih.** V Split pridejo te dni operaterji češkoslovaškega filmskega podjetja Aktualita iz Prage ki izdeluje filmske žurnale. Operaterji bodo filmali razne zgodovinske objekte in druge zanimivosti Splita in okolice. Potem bodo obiskali Trogir, Kaštel, Korčulo, Hvar, Dubrovnik in še razne druge kraje. Zanimali se bodo tudi za narodno nošo, življenje ribičev, za ribolov, itd. V naših obmorskih krajih bodo ostali mesec dni.

* **Slovenske gorice** in vznožja Pohorja rode najboljša vina v Sloveniji in sploh v vsej Jugoslaviji. Ta vina so bila znana pred vojno daleč po Evropi in celo Ameriki, kamor so se v znatni meri izvažala. Da je pa ostala njihova kvaliteta kljub vsem krizam še vedno na višku, se bomo lahko prepričali na vinski pokušnji v okviru letošnjega VII. mariborskega tedna od 6. do 15. avgusta. Na njej se bodo lahko tudi tuji obiskovalci in interesenti seznanili z našimi kvalitetnimi vini z Jeruzalemskih in Slovenskih goric, Peker, Frama, Haloz itd.

* **Praznik avtomobilistov in motociklistov na Jezerskem vrhu.** Kakor drugod se je tudi med našimi avtomobilisti in motociklisti udomačilo zanimivo praznovanje sv. Krištofa, njihovega patrona, ki je postalo že tradicionalno in predstavlja nekako manifestacijo motorizma. Vsako leto se podajo vozači na skupen izlet pod pokroviteljstvom Avtokluba. Letos bo že osmi izlet te vrste, ki bo še posebej pomemben, ker bo ob tej priliki otvoritev nove turistične poslovalnice Avtokluba, ki je že tretja te vrste; od ostalih je ena na Korenskem sedlu, druga v Planini pri Rakeku. Letošnje praznovanje bo na Jezerskem vrhu, kamor priredi Avtoklub v nedeljo 24. t. m. izlet. Odhod iz Ljubljane bo poljubno med 7. in 8. uro, ob 10. bo maša, blagoslovitev vozil in otvoritev poslovalnice. Po slovesnem delu bo piknik na prostem, kjer bo za razvedrilo gostov skrbel prireditveni odbor z družabnimi igrami, g. Stanko s svojo harmoniko in akademski kvintet. Izleta se bodo udeležili avtomobilisti in motociklisti iz vseh krajev, saj je Jezersko naše najlepše planinsko letovišče, polno pokrajinskih lepot, a od Ljubljane je oddaljeno komaj 57 km, največji vzpon pa znaša le 10 odstotkov.

„OGENJ“,

DRUŠTVO ZA UPEPELJEVANJE MRLICEV V MARIBORU,

oskrbuje upepeljevanje proti mesečni članarini Din 15.— in 1-kratnemu starostnemu prispevku.

V slučaju smrti člana zadošča prijava, vse ostalo oskrbi društvo.

Zahtevajte pravila in priložite znamke na:

„OGENJ“ — MARIBOR,

KOROŠČEVA UL. 8, TEL. 28-05

* **Novi grobovi.** V Ljubljani je v torek preminila ga. Jožica Battelino, soproga priznanega in uglednega stavbenika. Blago pokojnico, ki je v prerani smrti poleg globoko užaloščenega soproga zapustila dva sinčka, Mitko in Boška, bodo spremili danes ob 16. izpred mrtvašnice zavetišča sv. Jožefa Vidovdanska cesta 9 na pokopališče k Sv. Križu. — Dotrpela je ga. Uršula Richter roj. Traun. Spoštovano gospo, za katero žaluje soprog, štirje sinovi, vrsta sorodnikov in znancev bodo spremili danes ob 18. iz mrliške veže Stara pot št. 2 na pokopališče k Sv. Križu. — V Kranju so včeraj popoldne pokopali go. Slavko Šavrikovo, roj. Kavčič, vdovo po lekarnarju. V Zagrebu, kjer je iskala leka težki, dolgi bolezni, jo je rešila smrt trpljenja, ki ga je bila vzorna, srčno dobra pokojnica preveč deležna v življenju. Komaj 40 let stara je legla v grob gospa, ki je morala preboleti izgubo ljubljenega soproga in treh otrok, ob preranem grobu pa žaluje za njo 14letni sin Bogdan z neštevilnimi prijatelji in znanci plemenite žene. — Pokojnim blag spomin, preostalim sorodnikom naše globoko, iskreno sožalje!

* **O borbi nameščencev zavarovalnic** najdemo v beograjskem listu »10 dana« naslednjo beležko: Da bi se videlo, da imajo uradniki zavarovalnih zavodov prav, ko vodijo boj za kolektivno pogodbo, bi bila zanimiva objava statistike o plačah direktorjev in generalnih direktorjev teh zavarovalnic. Znano je, da so zavarovalna društva najkompaktnejši mednarodni kapital. Čeprav so zavarovalna društva zelo dobičkanosna, jih vendar ne ovira, da nima njihovo uradništvo nobenega zavarovanja za primer starosti in onemoglosti. Sliši se, da so nekatera društva hotela podpisati kolektivno pogodbo, a v interesu dostojanstva tega niso storila. Prav res — to dostojanstvo je vredno pozornosti, saj je plačano od revežev.

* **Zapadlost plačilnih nalogov.** Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce, da v zakonitem roku poravnajo zapadle plačilne naloge, ki so jim bili te dni dostavljeni. Urad mora brezpogojno varovati svojo likvidnost; poceniti pa mora tudi poslovanje, zato opominov in izvlečkov ne bo več pošiljal. Ugovori proti predpisu ne odlagajo dolžnosti plačila. Čim plačilni nalog ni poravnan v zakonitem roku, uvede urad prisilno izterjavo.

* **Huda prometna nesreča.** Iz Rakeka je v ponedeljek vozil šofer tvrdke Verderber iz Kočevja proti Preski les, nazaj pa je vozil lesne odpadke in žagovino in je ves tovor tehtal kakih 500 kg. Med vožnjo je nastal defekt in vozilo se je nekaj časa lovilo na cesti, potem pa se štirikrat prevrnilo. Avtomobil je bil močno poškodovan in iz kabine je treščilo na cesto šoferja Urbana Hrovata, kateremu je zmečkalo nogo v stopalu, voznika Antona Pojeta, kateremu je zmečkalo desno roko, sovoznika Riharda Grünsacha, ki je dobil notranje poškodbe, in delavca Jožeta Maharja, kateremu se ni po srečnem naključju nič zgodilo. Čeprav precej poškodovan, je Rihard Grünsach sedel na svoje kolo in se 2 km daleč odpeljal v Preško, kjer je poklical zdravniško pomoč in tudi delavce, ki so avtomobil spravili na varno. Škoda na avtomobilu se ceni na preko 30.000 din, Antonu Pojetu so morali poškodovano desno roko amputirati, operiran pa je bil tudi na nogi poškodovani Urban Hrovat.

* **Iščete knjigo za svojega fanta na počitnicah? Kar Langer-Holečkovega »Psa druge čete« kupite. Najlepša mladinska knjiga, ki jo boste tudi sami brali z največjim užitkom! Cena broširani je 48 din, v platnu 62 din.**

* **Izmenjava platišč na tovornih vozilih.** S členom 18. uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih (Uradni list 25. junija l. 1929.) je določeno, da tovorno vozilo ne sme imeti manjše širine platišča kakor a) pri štirikolesnem vozilu z nečisto težo do 1200 kg 6 cm, do 2000 kg 8 cm, do 3500 kg 11 cm, preko 3500 kg 16 cm; b) pri dvokolesnem vozilu s čisto težo do 750 kg 6 cm, preko 750 kg 11 cm. Železni obroči (šine) na kolesnih platiščih morajo biti gladki ter se ne smejo prikovati z žreblji, ki imajo stožkasto ali piramidno, temveč samo ravno glavo, in ta sme segati čez površino obroča največ 4 do 5 mm. Rok za izmenjavo platišč je bil že večkrat z uredbami vlade podaljšan. Z zadnjo uredbo ministrstva za gradbe o podaljšanju roka za izmeno platišč na obstoječih tovornih vozilih (Službeni list kr. banske uprave dravske banovine 23. aprila l. 1938) je bil rok zopet podaljšan, in sicer do 1. aprila l. 1939. Ministrstvo notranjih poslov je sporočilo, da se rok 1. aprila l. 1939. za izmenjavo platišč ne bo več podaljšal. Banska uprava opozarja prebivalstvo na ta odlok in poziva posebno kolarje, kovače in druge obrtnike te stroke, da odslej naprej izdelujejo izključno samo vozove, ki imajo platišča predpisana po členu 18. navedene uredbe. Po 1. aprilu l. 1939. bodo morala imeti brez izjeme vsa tovorna vozila predpisana platišča. Zato je v njih interesu, da se ravnajo po navedenem, ker bodo sicer sami odškodovani. Prav tako naj vsi lastniki tovornih vozil do navedenega roka izmenjajo platišča na svojih vozilih, kolikor še ne ustrezajo členu 18 citirane uredbe.

V nedeljo v Polje!

Sokolsko društvo vas vabi na svoj

JAVNI NASTOP in NA VELIKO NARODNO VESELICO.

Odlična poljska godba!

* **Arheološka najdišča v dolini Vučedol.** Ob Dunavu je dolina Vučedol zelo bogata zakladnica arheoloških zanimivosti. Tam so domači in tuji arheologi izkopali že mnogo ostankov iz predzgodovinske dobe, ki so zdaj spravljeni v domačih in tujih muzejih. V francoskih in nemških revijah se je že mnogokrat pisalo o najdbah v tej dolini in so posebno pozornost vzbujala razkritja dr. Hofillerja iz Zagreba v seriji pariških publikacij. Te dni je prišlo v spremstvu arheologa dr. Klemenca iz Zagreba v dolino Vučedol nekaj arheologov iz Nemčije, ki si obetajo od te ekskurzije lepe uspehe.

TSCHAMBA FII uporabljajte pred, med in po selnčenju. Uspeh Vas bo presenetil. Drogerija Gregorič dr. z o. z. Ljubljana, Prešernova ul. 5.

* **Mladina na zločinski poti.** To je zelo žalosten problem današnjih dni. Nedavno sta v Zagrebu dva obrtniška vajenca ubila svojega tovariša, da bi se polastila v garaži avtomobila in se z njim odpeljala na pustolovščine nekam v bosanske planine. Pobudo za pustolovski načrt in tudi za uboj sta dobila fantiča iz šund-literature. Nov tak primer imamo zdaj v Bosni. V potniškem vlaku, ki vozi zjutraj iz Broda v Sarajevo, sta dva dijaka nižje gimnazije napadla učiteljico Halimo Voljevićevo, ki službuje v okolici Travnika. Dečka sta vdrla v njen kupe, jo davila, skušala zvezati, v usta sta ji vlivala neko tekočino, na glavo pa sta ji hotela natakniti vrečo. Napadena učiteljica se je branila z vso močjo in ko so na njen krik prihiteli drugi potniki, sta mlada napadalca skočila iz vlaka, ki je počasi vozil, ker se je bližal neki postaji. Pri skoku si je eden deček zlomil nogo in tudi drugega so orožniki kmalu zajeli. Gangstrska napadalca sta dva brata iz Novega Sada. Enemu je 16. drugemu pa komaj 14 let. Pri zaslišanju sta priznala da sta doma ukradla 1.500 din, potem pa pobegnila. Pri njima so našli najrazličnejše pripravе za roparske napade: vrvi, rokavice iz gumija, nekaj stekleničic z omamljivimi tekočinami in tudi zvezke kriminalnih romanov, ki so, kakor je videti, šola za mlade zločince.

OBIŠČITE VII. MARIBORSKI TEDEN

od 6. do 15. avgusta 1938.

POLOVIČNA VOŽNJA NA ŽELEZNICAH **od 4. do 17. avgusta.**

Veliki narodni tabor dne 14. avgusta 1938.

JUBILEJNA KULTURNA RAZSTAVA ob priliki proslave 20-letnice Jugoslavije v Mariboru.

VELIKA GOSPODARSKA IN KULTURNA REVIJA

Industrija — Tekstil — Trgovina — Obrt — Kmetijska razstava — Razstava cest — Tujskoprometna razstava — Fotoamaterska razstava — Filatelistična razstava — Gostinstvo — Vinska pokušnja — Ženska ročna dela — Razstava narodnih noš iz vseh krajev države — Razstava »Nanos« — Čebelarska razstava — Razstava malih živali — Koncertne in gledališke prireditve — Sportne prireditve — Veselični park na razstavišču itd.

MARIBORSKI OTOK — NAJLEPŠE KOPALIŠČE V JUGOSLAVIJI — ZELENO — ROMANTIČNO POHORJE — VINORODNE SLOVENSKE GORICE — GOSTOLJUBNI, LEPI MARIBOR

Vas vabijo!

* **Udeleženci izleta v Italijo,** ki pridejo v Ljubljano jutri zvečer, bodo prenočili deloma v škofovih zavodih v Št. Vidu nad Ljubljano. Iz Št. Vida bo vozil v soboto 23. t. m. ob 4. zjutraj tramvaj v Ljubljano. Udeleženci izven Ljubljane in okolice naj se po prihodu vlaka oglase v pisarni Zveze bojevnikov, Ljubljana, Kolodvorska ul. št. 25.

* **Izlet k otvoritvi kopališča v Slovenjem Gradcu** priredi Zveza za tujski promet v nedeljo 24. t. m. Informacije in prijave v vseh tiljetarnah »Putnika«.

Velika abeceda karijere v sijajni francoski satiri

KINO MATICA

Ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Šola življenja

(Mladini neprimerno!)

Iz Ljubljane

u— **Obletni parastos za blagopokojnim patriarhom Varnavo** bo v soboto 23. t. m. ob 11. v tukajšnji pravoslavni cerkvi sv. prosi njena uprava, naj se verniki tega bogoslužja številno udeleže.

u— **Zahvala.** Vsem prijateljem, znancem, društvom in korporacijam najiskrenejša zahvala za dobrohotne čestitke ob moji 80letnici. Istotako tudi najtoplejša zahvala za prijazen spomin, s katerim sta me počastila »Jutro« in »Slovenski narod«! Vsem, prav vsem, iskrena hvala! Viktor Rohrmann.

u— **Šef sanitetnega odseka ministrstva za narodno zdravje v Ljubljani.** Te dni se mudi v Ljubljani načelnik sanitetnega odseka ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje dr. Ivanić. Namen njegovega prihoda je, seznaniti se s potrebami naše splošne bolnice in posameznih oddelkov. Dr. Ivanić si je z živim zanimanjem ogledal stisko po bolniških sobah in ordinacijskih dvoranah. Morda smemo upati, da bo dr. Ivanić v Beogradu veren tolmač križev in težav, s katerimi se bori naša bolnica.

u— **Tobačna tovarna odpušča delavce.** Dne 16. t. m. je ravnateljstvo tobačne tovarne odpustilo 80 delavcev in delavk. Prizadeti so bili že poprej po večini prisiljeni, po nekajkrat na leto nastopati brezplačne dopuste, a ko je morala tovarna za delj časa reducirati obrat, so bili postavljeni na cesto. Zastopniki strokovnih organizacij so ponovno skušali z intervencijami izposlovati, da se odpoved prekliče, a niso dosegli uspeha. Zaman je ostala tudi intervencija ljubljanske centrale Jugorasa.

u— **Rubež na umetniški razstavi,** njegov povod in potek, nam je opisala ga. Irena Czipott. Pripovedovala nam je o svoji težki eksistenčni borbi, ker ima na skrbi bolano mamo, za delo nesposobnega moža in dvoje sirot, otrok svoje sestre. Izjavila je, da ji je bilo v soboto pred razstavnim paviljonom pred prijo povedano, da bo razstava naslednji dan že zaključena. Ko je prišla v ponedeljek s sodnijskim uradnikom rubit, je bila prepričana, da je razstava že končana. Če bi ji bil izročen izkupiček od prodane slike v znesku 1.800 din, ali pa če bi bila dobila od kupca zismeno zagotovilo, da bo denar pozneje njej izplačan, ne bi bila dobila od kupca pismeno zagotovilo, da ni svojemu dolžniku pri izterjevanju tri leta starega dolga v znesku 3.600 din nakopala nobenih odvetniških stroškov in da za dolg tudi obresti ni računala. Zdaj je zadeva rešena, razstava, vredna vse pozornosti, se nadaljuje, dogodek na njej pa je in ostane zrcalo naših dni, katerim sta včeraj tudi beograjska dnevnika »Pravda« in »Politika« posvetila vsako pozornost.

u— **Pot od Čadove gostilne na zgornji Rožnik** okrog Šišenskega vrha v Tivoli je skoraj dodelana in urejena. Uporaba te poti je za vsa navadna in motorna vozila, za kolesarje in za ježo prepovedana. Izvzeti so samo oni vozovi, ki služijo oskrbi posestev na Rožniku in Drenikovem vrhu, z dohodom od Čadove gostilne dalje, ter vozovi posestnikov parcel, ko se izvaža les in stelja iz gozdov. Prestopki tega razglasa bodo kaznovani.

u— **Javno perišče ob Vodnikovi cesti v Šiški** namerava mestna občina ukiniti zaradi malenkostne uporabe in koristi. Interesentje so vabljeni, da podajo svoje premisleka vredne ugovore proti tej nameri najpozneje do 15. avgusta t. l.

u— **Ogenj pri Figovcu.** Včeraj malo po 10. so bili mestni gasilci telefonično poklicani na Ajdovščino, kjer je nastal ogenj na dvorišču znane gostilne pri Figovcu. Vnel se je voz sena, ki je bil last trgovca Stupice in so ga delavci pravkar razkladali v šupo. Blizu se nahaja smetišče, na katerem je tlela še živa žerjavica. Med razkladanjem so padali šopi sena na tleče mesto, pa so zublji preskočili na voz. Seno so brž razmetali po tleh in ga zalili z vodo, da so zaustavili požar.

u— **Paša na občinski cesti v Zgornji Šiški.** Od posestnika, ki se je oglasil v imenu drugih, smo dobili tole: Zgornja Šiška potrebuje kosce, da bi pokosili travo na občinski cesti. Kdor ima kravco ali koze in nima travce, naj jih prižene v Zgornjo Šiško na pašo vsak dan, pase pa jih menda lahko brezplačno in brez dovoljena. Hišni gospodarji plačujejo davke, tudi če trava rase ali pa če debelo kamenje leži okrog hiš. Saj trave bi se radi za prvo silo vsi iznebili.

u— **Promet zahteva svoje žrtve.** Trgovski potnik Lojze Veržnik iz Domžal je predvčerajšnjim priredil s svojim avtom izlet proti Gornjemu Gradu. Tam sta prisedla k njemu še podpreglednik finančne kontrole Ivan Grom in njegova soproga. Ko so se pozno v noči vračali proti domu — za volanom je sedel Veržnik — je avto zašel na rob ceste in se trikrat prekotalil po strmini. Veržniku je zlomilo roko, Grom ima hude poškodbe na glavi, ves razbit je tudi avto sam, medtem ko je Gromova odnesla zdravo kožo. Žrtev prometa je postala tudi sklužkinja Angela Medičeva z Vilharjeve ceste, ki jo je podrl neki češki avtomobilist. Vozač, ki ga ne zadene krivda, je ranjenki takoj na mestu nudil prvo pomoč in ji obvezal rano.

u— **Prodajalcu sumljive srebrnine na sledu.** Včeraj smo poročali o aretaciji nekega vlomilca, ki je imel opravka s prodajo sumljive srebrnine in zlatnine pri nekem starinarju na Cankarjevem nabrežju, medtem ko je drugi osumljenec pobegnil. Sedel je na kolo, ki je bilo prislonjeno k zidu pred trgovino, in odhitel po Stiški ulici, preko Sv. Jakoba trga in dalje po Florijanski ulici. Begunec je okrog 30 let star, svetlih las, srednje postave, oblečen pa je bil v dolge hlače in kratek rjav suknjič. Kakor je izpovedal starinar, se je možak že pred mesecem zglasil pri njem in mu ponujal v nakup dve zlati verižici, kasneje pa še pozlačen pas za narodno nošo.

u— **O priliki športnega gostovanja postojnskih železničarjev v Ljubljani** je železniški uradnik g. Leon Weichandt iz Postojne izgubil svojo listnico z osebnimi dokumenti in 300 din gotovine. Najditelj je naprošen, da odda listnico na postajnem načelstvu Ljubljana gl. k.

u— **Nesreča pri delu.** Včeraj so v bolnico pripeljali 18letnega delavca Viktorja Kovača iz Tirne pod Sv. goro. Zaposlen je bil v kamnolomu državnih železnic pri Renkah, pa mu je skala z ostrino padla na nogo, da mu je presekala mišice in kost. Podobne usode je bil deležen 27letni delavec France Klemenčič iz Kosez, ki je uslužben na stavbi trgovca Goričarja na Sv. Petra cesti, kateremu je opeka padla na glavo.

Iz Celja

e— **Neznosne radijske motnje v Celju.** Kljub številnim kritikam v časopisih in pritožbam lastnikov radio-aparatov zaradi neprestanih motenj, ki jih povzročajo razni motorji ter masažni in drugi visokofrekvenčni aparati, se poštna uprava v Ljubljani doslej še ni zganila in ni ukrenila ničesar, da bi energično preprečila te motnje. Gotovo bi si mnogi nabavili radio-aparate, če bi ne bilo teh motenj, ki se pojavljajo ob vsakem dnevnem času in tudi zvečer ter onemogočajo sprejem. Lastniki radio-aparatov, ki morajo redno plačevati radijske pristojbine, upravičeno in odločno zahtevajo, da poštna uprava takoj poskrbi za sprejem brez nepotrebnih motenj. Zanimivo je, da spada med motilce tudi pošta sama, ki brzojavnega aparata nima blokiranega! Če poštna uprava ne daje dobrega zgleda, je razumljivo, da se tudi ostali motilci ne zmenijo za zadevne predpise. Skrajni čas je, da se v tem pogledu uvede red ter odredi takojšen pregled in blokiranje vseh strojev in aparatov, ki motijo odnosno onemogočajo radijski sprejem. Prepise je treba spoštovati in izvajati brez ozira na levo in desno.

KINO UNION prikazuje velik francoski šlager po romanu od Gilberta **»AZIJATI«.**

e— **Kanalizacija Ceste na pokopališče.** Mestna občina bo v kratkem kanalizirala Cesto na pokopališče, ki vodi mimo trgovine ge. Zidanškove na Sp. Hudinji na okoliško pokopališče. Zato je razpisala dobavo 56 betonskih cevi s premerom 30 cm. Zadevne ponudbe je treba vložiti do 28. t. m. do 11. dopoldne v vložišču mestnega poglavarstva.

e— **V celjski bolnišnici** je umrla včeraj 36letna Ivanka Zupanova iz Debra, vrtnarica v Radio-Thermi v Laškem. Na Lopati 32 pri Clju je umrl v torek v visoki starosti 84 let star preužitkar Gašper Mirnik.

Iz Maribora

a— **V mali Beograd!** V nedeljo 24. t. m. bo v Rušah slovesna proslava 20letnice osvobojenja. Sokolski in nacionalni Maribor se je udeleži v velikem številu, Sokoli v krojih!

a— **Prijava zasebnih prenočišč.** Zanimanje za obisk letošnjega VII. mariborskega tedna in proslave osvobojenja dokazuje, da bo prišlo v času od 4. do 17. avgusta v Maribor toliko tujcev, da vseh nikakor ne bo mogoče nastaniti po hotelih in drugih javnih prenočiščih. Zato se obračamo na vse meščane, ki bodo imeli v tem času na razpolago zasebna prenočišča, da jih dajo na razpolago prireditvenemu vodstvu, seveda proti primerni odškodnini. Prijave sprejema od 25. t. m. dalje vsak dan od 15. do 17. pisarna »Putnika« v Gradu.

a— **Rotovške novice.** Mestni župan dr. A. Juvan se je podal na krajši dopust. Za časa odsotnosti ga zastopa podžupan.

a— **Iz davkarije.** Davčna uprava za mesto Maribor razglaša: Dne 1. julija so zapadli III. četrtletni obroki zgradarine, pridobnine, rentnine, družabnega davka, davka na neoženjene osebe, davka na poslovni promet in vojnice, dne 15. avgusta pa dospe I. poletni obrok zemljarine. Prizadeti davčni zavezanci se opozarjajo, da te obroke v lastnem interesu poravnajo pravočasno, najkasneje do 15. avgusta. Uslužbenski davek z izrednim doprinosom in banov. davščino za bedn. fond morajo pobrati, odnosno odvesti davčni upravi vsi obvezanci najkasneje 15. dan po preteku vsakega meseca.

a— **Krst motornega letala.** V okviru Mariborskega tedna in proslave 20letnice obstoja kraljevine Jugoslavije bo v nedeljo 7. avgusta na tezenskem letališču velik letalski miting. Obenem bo tudi proslava 10letnice obstoja »Naših kril«, posvetitev novega hangarja ter krst motornega in več jadralnih letal našega Aerokluba. Letalske akrobacije, ki jih Maribor še ni videl!

a— **S polno paro** delajo delavci na Glavnem trgu, kjer so dela v zaključnem stadiju. Streha avtobusnega kolodvora s prometno hišico je že skoro gotova. Upajo, da bo regulacija končana do Mariborskega tedna oziroma proslave osvobojenja.

a— **Knjižnica Pedagoške centrale** na drž. učiteljišču v Mariboru radi snaženja prostorov do 10. avgusta ne posluje. Pozneje bo zopet odprta kakor običajno ob četrtkih od 15. do 17. in ob nedeljah od 10. do 11.

a— **Posnemanja vredno.** Tudi med delodajalci mariborskih tekstilnih tovarn se najdejo osebe, ki razumejo težnje ubogega delavca. Ravno v letošnji sezoni, ko je tekstilni prometni obrat zelo slab in so delodajalci primorani skrajšati delovne moči, se je vodstvo tekstilne tovarne za svilene izdelke Thomas in Komp. odločilo, da nudi svojim delavcem redni letni plačani tedenski dopust, ki ga mora vsak delavec brezpogojno nastopiti. Ta dopust so delavci po večini že nastopili.

a— **Načrte za modernizacijo državne ceste** Kralja Petra trg do mestne meje je tukajšnji mestni gradbeni urad že izdelal ter jih je predložil tehničnemu oddelku tukajšnjega sreskega načelstva Maribor levi breg. V teku so še pogajanja za prispevek k tem delom ter je upati, da bo zadeva čim prej ugodno rešena.

a— **Druga ustmena licitacija za prodajo lip na Teznem pri Mariboru** bo v pisarni garnizonske uprave 25. t. m., dne 4. avgusta ob 11. pa istotam ofertalna licitacija za generalno popravilo objekta št. V kasarne »Kralja Aleksandra I« v Mariboru. Vsi pogoji so razvidni v garnizonski upravi v Mariboru.

a— **Strela zanetila požar.** V Brezuli na Dravskem polju je strela udarila v gospodarsko poslopje posestnika Franca Predikake. Poslopje se je vnelo in je v kratkem času zgorelo do tal. Škoda, ki jo trpi posestnik Predikaka zaradi ognja, znaša okoli 25.000 dinarjev.

Danes nepreklicno zadnjikrat ob 19.15 in 21.15 uri

KINO UNION — Tel. 22-21.

Napeta drama iz burnih preteklih dni

VZTRAJNI STOTNIK

Lil Dagover in Karl L. Diehl

Gospodarstvo

Ustanovitev družbe »Jugoslovensko jeklo«

Na podlagi § 100. finančnega zakona za leto 1938/39 je ministrski svet na predlog ministra za gozdove in rudnike predpisal uredbo o ustanovitvi delniške družbe »Jugoslovansko jeklo«. Uredba pooblašča ministra za gozdove in rudnike, da po odredbah veljavnih zakonov ustanovi v imenu države delniško družbo z imenom »Jugoslovansko jeklo« s sedežem v Sarajevu. Cilji družbe so: 1) da pridobi rudarske pravice in olajšave ter da se bavi z raziskovanjem, eksploatacijo in predelavo rude po odredbah rudarskega zakona, da proizvaja železo in jeklo vseh vrst kakor tudi druge kovine, ter da jih predeluje, da se bavi s kupovanjem in prodajo rud, kovin ter njihovih proizvodov, kakor tudi da v ta namen po potrebi ustanovi potrebne ustanove, da sodeluje v podjetjih in obratih svoje ali sorodne pomožne stroke, da jih dvigne in spravi v pogon sama ali v družbi s tretjo osebo, da se bavi z vsemi industrijskimi, trgovinskimi in finančnimi posli, ki so s tem v zvezi.

Glavnica družbe znaša 600 milijonov din in je razdeljena na 20.000 delnic, ki se glase na prinosnika z nominalno vrednostjo 5.000 din za vsako delnico; pri tem se eni tretjini skupnega števila delnic lahko priznajo po družbenih pravilih prioritetne pravice. Delnice se bodo emitirale v dveh delih, in sicer prvi del v iznosu 500 milijonov din takoj po ustanovitvi družbe, drugi del v vrednosti 100 milijonov din pa leta 1945.

Za ustanovitev osnovnega kapitala bo minister za gozdove in rudnike vnesel v obliki aporta: 1) državni rudnik premoga v Zenici, 2) državni rudnik premoga v Brezi, 3) državni rudnik železa v Ljubiji z vsem njegovim premičnim in nepremičnim premoženjem. Istočasno bo minister za gozdove in rudnike izročil družbi v podzakup državni rudnik in železarno v Varešu po zakupni pogodbi med državo in delničarji Družbe za industrijo železa v Varševu iz leta 1895 in 1900, s vsemi pravicami in obvezami iz te pogodbe in z vso premično in nepremično imovino, s terjatvami in obveznostmi tega podjetja. Po poteku zakupne pogodbe, to je kadar bo vsa imovina državnega rudnika in železarne v Varešu prešla v last države, bo minister za gozdove in rudnike takoj to imovino izročil družbi kot novi aport. Kot aport države se tukaj razume tudi tisti del obratnega kapitala imenovanih podjetij, ki je vložen v zaloge blaga, materiala in proizvodov in tvori sestavni del obratnega kapitala po § 80 finančnega zakona za 1938/39. Vrednost prvega aporta (rudniki Zenica, Breza in Ljubija) se označuje z 285 milijoni din in bo zanj minister za gozdove in rudnike prevzel od novoustanovljene družbe 57.000 delnic po 5.000 din. Vrednost drugega aporta se označuje s 100 milijoni din ter bo zanje minister za gozdove in rudnike prevzel 20.000 kosov delnic druge emisije. Popis in oceno vrednosti aporta bodo izvršile strokovne komisije, ki jih bo odredil minister za gozdove in rudnike. Če se morebiti najde večja dejanska vrednost aporta, to ne bo vplivalo na zamenjavo aporta z delnicami.

Državna hipotekarna banka se pooblašča, da more pri ustanovitvi družbe in po odločbi nadrejenih organov vpisati prioritetne delnice družbe do zneska 200 milijonov din. Te akcije se bodo vplačale po nominalni vrednosti.

Upravni odbor bo imel 15 članov, a nadzorni odbor 6 članov. Šest članov upravnega odbora in tri člane nadzornega odbora voli glavna skupščina, ostali člani pa so delegirani. Člani upravnega odbora volijo iz svoje srede predsednika in podpredsednika družbe, kakor tudi izvršilni odbor, ki bo poleg predsednika in podpredsednika imel še tri člane. Kot delegirani člani pridejo v upravni odbor trije zastopniki ministrstva za gozdove in rudnike, po en zastopnik finančnega ministrstva, ministrstva za trgovino in industrijo, prometnega ministrstva in ministrstva za vojsko in mornarico ter dva zastopnika Državne hipotekarne banke iz vrst najvišjih uradnikov dotičnih ministrstev in ustanov.

Takoj po ustanovitvi nove družbe bo minister za gozdove in rudnike izvršil njeno fuzijo v Industrijo železa d.d. v Zenici po sklepu glavne skupščine te družbe in sicer na način, da novo ustanovljena družba prevzame celotno imovino, pravice in obveznosti Industrije železa d.d. v Zenici ter dobe delničarji te družbe po eno delnico nove družbe.

»Jugoslovensko jeklo« a. d. lahko prevzame po njihovem pristanku one državne uslužbence, ki so bili v službi prevzetih državnih podjetij in ki bodo za nadaljevanje dela potrebni. Prav tako sme minister za gozdove in rudnike staviti na razpoloženje družbi tudi druge državne uslužbence iz svojega resora, v kolikor bi bili družbi potrebni in če uslužbenci na ta prestop sami pristanejo. Državna hipotekarna banka bo izročila pokojninskemu fondu družbe vse za te uslužbence vplačane vloge za družinsko pokojninsko zavarovanje.

Uslužbenci družbe so izvzeti od obveznosti pokojninskega zavarovanja po zakonu o pokojninskem zavarovanju uslužbencev iz leta 1933 in uredbe o razširjenju pokojninskega zavarovanja uslužbencev iz leta 1937. Za pokojninsko zavarovanje svojih uslužbencev bo družba ustanovila pokojninski fond. Pravila tega fonda bo podpisal upravni odbor družbe. Pokojninsko zavarovanje uslužbencev te družbe je v tem fondu obvezno. V pravilih fonda ne morejo biti predvidene manjše dajatve od onih, ki so predpisane z zakonom o pokojninskem zavarovanju uslužbencev iz leta 1933. Uslužbenci družbe, zavarovani pri pokojninskem fondu, morajo biti zavarovani za primer bolezni, pri pristojni bratovski skladnici.

Še o sporu zaradi Električne zadruge v Šiški

V zvezi z včerajšnjim člankom o novi hudi aferi zaradi električne zadruge v Šiški smo prejeli iz vrst zadružnikov naslednji zanimivi dopis:

"Iz obvestila, ki so ga prejeli zadružniki od Električne zadruge, je razvidno, da je zadruga enostavno črtala iz zadružnega imenika vse zadružne člane in da nima več članstva, to pa pod pretvezo, da zadružniki jemljejo tok od drugega dobavitelja. »Jutro« je že pravilno ocenilo to postopanje kot grobo in vrhu tega nespretno izigravanje pravil. Iz dopisa Električne zadruge pa je nadalje razvidno, da namerava Električna zadruga brez pooblastila občnega zbora sama likvidirati premoženje, češ da odreja že pogodba z mestno občino ljubljansko, kaj se ima zgoditi s preostalim premoženjem. Kdo naj izvrši to likvidacijo, ni povedano in je tudi nemogoče ugibati, ko zadruga v smislu dopisa sploh nima več članov in načelstva.

Ne glede na to, da je vsa pogodba sporna in neveljavna, ker je načelstvo prekoračilo pooblastila, ki jih je imelo od občnega zbora, moramo s posebnim ozirom na vprašanje likvidacije premoženja opozoriti še na naslednji važni moment:

Četudi bi bila pogodba pravilno sklenjena v okviru pooblastil, ki jih je dal občni zbor, vendar se s tako pogodbo ne more v naprej razdeliti premoženje zadruge, ker je to po pravilih prepuščeno edino občnemu zboru, bodisi likvidacijskemu občnemu zboru, kjer se sklepa v smislu pravil ob navzočnosti dveh tretjin članov z večino ¾ glasov ali 14 dni kasneje ne glede na število članov s tremi četrtinami glasov, ali pa občnemu zboru, ki sklene ustrezajočo spremembo pravil.

Če bi sedanje načelstvo, ki mu je sicer že davno potekel rok po pravilih, hotelo, da bi bila pogodba z mestno občino glede razdelitve premoženja veljavna, bi moralo pred podpisom pogodbe sklicati občni zbor, ki bi moral šele sklepati o spremembi pravil v tem smislu, da se premoženje zadruge razdeli tako, kakor je to določeno v pogodbi; vrhu tega bi morala to spremembo v smislu § 37. pravil še dovoliti Zadružna zveza v Ljubljani.

S pooblastilom, ki ga je dobilo načelstvo za sklenitev pogodbe z mestno občino ljubljansko, načelstvo ni dobilo nikakega pooblastila za spremembo pravil, ker takega pooblastila občni zbor v smislu pravil tudi dati ne bi mogel. Določbe pogodbe o razdelitvi premoženja pa ne pomenijo nič drugega kakor spremembo zadružnih pravil. Iz vsega tega sledi, da načelstvo ne bi moglo (četudi ne bi prekoračilo pooblastil) brez pristanka občnega zbora in spremembe pravil podpisati pogodbe, ki vsebuje drugačne določbe glede razdelitve premoženja, kakor so predvidene v pravilih. Zato velja navzlic nasprotnim določbam podpisane pogodbe glede razdelitve premoženja nadalje čl. 43. zadružnih pravil, ki pravi naslednje:

»Občni zbor, ki sklepa o likvidaciji, določi: 1. obrestno mero vplačanih deležev v skladu s predpisom § 11. teh pravil; obresti se računajo od dneva vplačila deležev; **2. razdelitev in uporabo preostalega premoženja.** Vendar se ga ne sme razdeliti med člane, temveč se ga more uporabiti samo v občo korist ali dobrodelne namene. Rezervni fond za Zgornjo Šiško pripada v javne, občekoristne, dobrodelne ali slične namene v občini Zgornja Šiška. Na drugi strani pripada ostalo premoženje v javne, občekoristne, dobrodelne in slične namene v bivši občini Spodnja Šiška. **Premoženje se izroči korporacijam, ki jih določi občni zbor,** odnosno sličnim na novo ustanovljenim električnim zadrugam odnosno županstvu občine Zgornja Šiška.«

Izven Slovenije se je zaposlenost v primeri s stanjem pred svetovno gospodarsko krizo povečala že za skoro 20%

V Sloveniji pa smo v maju še zaostajali v primeri z letom 1930 za 1.3%

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je objavil podatke o gibanju števila zavarovancev v maju. V tem mesecu je število zavarovancev naraslo v primeri s prejšnjim mesecem za 36.769 na 742.144. To število je za 49.171 višje nego pred enim letom, za 116.273 višje nego pred dvema letoma in za 213.796 višje nego v maju 1933., ko je bila zaposlenost v teku krize najslabša.

V primeri z najvišjim stanjem pred krizo (v maju 1930) **je bilo letos v maju število zavarovancev za 99.729 ali za 15.5% višje. To povečanje zaposlenosti v primeri z najugodnejšim letom pred krizo pa odpade v celoti le na kraje izven Slovenije,** kakor nam to kaže naslednja primerjava:

	OUZD Ljubljana	ostali kraj. organi	skupaj
maj 1930.	101.744	540.671	642.415
maj 1933.	77.536	450.812	528.348
maj 1938.	100.416	641.728	742.144

Gornja statistika je prav poučna. V teku krize je zaposlenost v Sloveniji najbolj nazadovala, in sicer pri OUZD v Ljubljani od maja 1930. do maja 1933. za 23.8%, v ostali državi pa le za 16.5%. Pri zopetnem naraščanju zaposlenosti od leta 1933. bi bilo glede na strukturo članstva v Sloveniji pričakovati, da bo pri Okrožnem uradu v Ljubljani odstotni prirastek večji kakor pri ostalih krajevnih organih. V resnici pa je bilo obratno. **Od najnižjega stanja zaposlenosti v letu 1933. se je članstvo pri Okrožnem uradu v Ljubljani povečalo le za 29.5%, pri ostalih krajevnih organih pa za 42.3%.**

Absolutne številke nam kažejo naslednje zanimivo gibanje: pri Okrožnem uradu v Ljubljani je v teku krize članstvo padlo za 24.208, od leta 1933. do letošnjega maja pa je naraslo za 22.880, tako da še vedno zaostajamo v primeri z letom 1930.

Pri ostalih krajevnih organih je članstvo padlo v teku krize za 89.859, od maja 1933. do maja t. l. pa je zopet naraslo za 190.916. **Prirastek v zadnjih letih je torej izven Slovenije še enkrat večji, nego je bil padec v letih krize, v nasprotju s Slovenijo, kjer je bil od leta 1933. manjši, nego je znašal padec v letih krize. Posledica tega neenakega razvoja je, da smo imeli v maju pri Okrožnem uradu v Ljubljani še za 1328 zavarovancev manj nego leta 1930., medtem ko je bilo pri ostalih krajevnih organih v naši državi članstvo letos v maju za 101.057 ali za 19.4% večje nego leta 1930. To pomeni, da se je izven Slovenije zaposlenost v primeri z dobo pred krizo povečala že za eno petino, medtem ko smo v Sloveniji že v maju še za malenkost zaostajali v primeri z letom 1930.**

Statistika Osrednjega urada nam kaže še naslednje zanimive številke: **V primeri** z lanskim letom se je najbolj povečalo število zavarovancev pri krajevnih uradih v Dubrovniku (za 26.9%) in v Splitu (za 13.2%); nazadovanje članstva v primeri z lanskim letom pa beleži okrožni urad na Sušaku (11.8%).

Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala v maju 23.26 din, to je za 0.82 din več nego pred enim letom. **Skupni mesečni zavarovani zaslužek je znašal v maju 431.6 milijona din** nasproti 388.8 milijona din v lanskem maju, 333.0 milijona din v predlanskem maju in 305.9 milijona din v maju 1935.

Gospodarske vesti

= **Zvišanje glavnice.** Banska uprava dravske banovine je odobrila Avtomontaži d. d. v Ljubljani zvišanje delniške glavnice od 1 na 2 milijona din.

= **Odprava konkurza.** Konkurz, ki je bil razglašen o imovini Bogdana Žiliča, trgovca v Ljubljani, je odpravljen, ker se je po delni razdelitvi konkurznega sklada sklenila prisilna poravnava po § 169. konkurznega zakona.

= **Poravnalno postopanje** je uvedeno o imovini Otmarja Križana, pekovskega mojstra pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah (poravnalni upravnik Ivan Hanžič, javni notar pri Sv. Lenartu; poravnalni narok pri okr. sod. pri Sv. Lenartu 24. avg. ob 9., prijavni rok do 18. avgusta).

= **Odobrena zaščita.** Kmetijsko ministrstvo je na osnovi uredbe o zaščiti kmetijskih kreditnih zadrug odobrilo zaščito naslednjim zadrugam: Hranilnici in posojilnici Sv. Jurij ob Taboru (odlog plačil za 6 let od 30. aprila t. l. dalje, za obveznosti, nastale do 6 dec. 1937; obrestna mera za stare vloge 2%); Posojilnici pri Sv. Bartarj v Halozah (odlog za 6 let, od 12. maja t. l. dalje, za obveznosti, nastale do 27. nov. 1937); Hranilnici in posojilnici v Belj Cerkvi (odlog za 6 let, od 7. marca t. l. dalje, za obveznosti, nastale do 21. febr. t. l.; obrestna mera 2%); Kmečki hranilnici in posojilnici v Fokovcih (odlog za 6 let, od 31. marca t. l. dalje za obveznosti, nastale do 26. dec. 1936.; obrestna mera 2%).

Borze

20. julija

Na ljubljanski borzi so se danes angleški funti v privatnem kliringu trgovali po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v angleških funtih po 238, medtem ko je bilo za grške bone povpraševanje po 29.25. Nemški klirinški čeki so se danes zopet naglo okrepili in stanejo v Ljubljani 14.95, v Beogradu 14.9266 in v Zagrebu 14.95 odnosno za konec avgusta 14.8750.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda pri slabi tendenci notirala 478 denar (v Beogradu je bil promet po 481.25). Zaključki pa so bili zabeleženi le v 6% begluških obveznicah po 93.25.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2394.66—2409.25 Berlin 1748.03 — 1761.91, Bruselj 736.44 — 741.50, Curih 996.45 — 1003.52, London 213.81 — 215.86, New York 4324.75 — 4361.07, Pariz 119.87 — 121.31, Praga 150.93 — 151.54, Trst 228.44 — 231.53.

Curih. Beograd 10, Pariz 12.06, London 21.4850, New York 437.125, Bruselj 73.9250 Milan 23, Amsterdam 240.1250, Berlin 175.45, Dunaj, bankovci 30, Stockholm 111.7750, Oslo 107.96, Köbenhavn 29.9250, Praga 15.10, Varšava 82.40, Budimpešta 86.50, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 478 den., 4% agrarne 62 den., 4% severne agrarne 62 den., 6% begluške 92.50 — 93, 6% dalm. agrarne 91.50 — 92, 7% stabiliz. 99 den., 7% invest. 97.50 den., 7% Drž. hip. banka 99 den. 7% Blair 92.50 den., 8% Blair 97.50 den.; delnice: Narodna banka 7200 den., PAB 225 den., Šećerana Veliki Bečkerek 500 — 600, Osiječka ljevaonica 180 den., Dubrovačka 350 den., Oceania 800 bl., Jadranska 350 den.

Beograd. Vojna škoda 480.75—481.25 (481.25), 4% severne agrarne 61.25 — 61.75, 6% begluške 92.75 — 93, 7% invest. 98.50 — 99, 7% Drž. hip. banka 99 den., 7% Blair 92.75 — 93.25, 8% Blair 97.50 den., Narodna banka 7250 — 7300 (7275), PAB 233 den. (234).

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago,** 20. julija. Začetni tečaji: **pšenica:** za sept. 70.75, za dec. 72.75; **koruza:** za julij 57.875, za sept. 59.375, za dec. 58.75.

+ **Winnipeg.** 20. julija. Začetni tečaji: **pšenica:** za julij 100.75, za okt. 77.75, za dec. 76.

+ **Novosadska blagovna borza** (20. t. m.). Tendenca nesprem. Pšenica nova (78 kg): baška 158 — 155; sremska 147.50 — 150; banatska 150 — 154; potiska 160 — 162.50; **Koruza:** baška 119 — 120; banatska 115 — 116. **Oves:** baški 180 — 185; slavonski 180—185 **Ječmen:** baški in sremski 64/65 kg 130 — 135. **Moka:** baška »0g« in »0gg« 265 — 275; »2« 245 — 255; »5« 225 — 235; »6« 205 — 215; »7« 175 — 185; »8« 110 — 115. **Fižol:** baški, srelski v vrečah 117.50 — 125. **Otrobi:** baški, sremski 100 — 105.

BOMBAŽ

+ **Liverpool,** 19. julija. Tendenca stalna. Zaklj. tečaji: za julij 4.75 (prejšnji dan 4.67), za sept. 4.80 (4.78), za dec. 4.87 (4.80).

+ **New York,** 19. julija. Tendenca stalna. Zaklj. tečaji: za avg. 8.81 (8.72), za dec. 8.78 (8.70).

Vojvoda Windsorski na Capriju

Neapelj, 20. jul. AA. Vojvoda in vojvodinja Windsorska sta danes obiskala s svojo jahto otok Capri.

Egiptovski vojni minister v Parizu

Genova, 20. jul. AA. Egiptski vojni minister Hasan Sadri-paša je včeraj dospel v Genovo, ponoči pa je nadaljeval pot v Pariz.

Vlomi, golj'fije, tatvine — vse ga redi

Drugod nenavadna sreča, v Lotmerku pa — zapik

Ljutomer, 20. julija

Preteklo soboto je sprejel naš sodnijski zapor gosta, ki ga je policija že iskala po vsej Sloveniji. Bil je to Davorin Trstenjak, znan vlomilec, ropar, tat, goljuf itd. Dasi nosi ime znanega slovenskega buditelja in zgodovinarja, vendar ni z njim v sorodstvu. Doma namreč ni od Sv. Jurija, ampak iz Mihalovcev pri Ivanjkovcih, star pa je 34 let. Policija ga je iskala že od decembra lanskega leta s tiralico, da ga povpraša, kam je dal vlomilski plen, ki ga je odnesel takrat nekemu Rudolfu Francu v Leskovcu pri Pragerskem in ki je bil vreden 10.900 din. Trstenjak — to se razume — na taka vprašanja ni hotel odgovarjati. Zato se je skrival in obenem udejstvoval na svoj način. Že 6. januarja je z dvema tovarišema vdrl v hišo trgovca in gostilničarja Lukovnjaka pri Kapeli ter mu siloma odvzel 6.000 din in blaga za 7.000 din. Kakor je videti, se ni zadovoljeval z malenkostmi. Takrat so orožniki osumili sokrivde nekega trgovca v Janževem vrhu, ki je bil Trstenjaku posodil samokres in orožni list. Trgovec je sedel dva meseca v preiskovalnem zaporu. Medtem je Trstenjak užival svobodo. »Predelal« je orožni list na ime nekega Vesenjaka in se z njim legitimiral. Samokres je moral nekoč, ko mu je zmanjkalo drobiža prodati. Sicer z legitimiranjem ni bilo sile. Mož je izmaknil več vojaških izprav in jih »predelal« po svojih potrebah. Tako mu je uspelo, da se je vedno odmaknil roki pravice. Skrbel pa je tudi, da je svojo zunanjost od časa do časa izpremenil. Menjal je obleke, nosil včasi naočnike itd.

Ni pa nikoli miroval v svojem poslu. Pri Sv. Lenartu je ogoljufal nekega moža za 26.000 din., v Radoslavcih pri Mali Nedelji je nekemu Slani Antonu odnesel suknjič s 140 din in vojaško izpravo. Bil pa je tudi v Ptuju, Mariboru, Zagrebu itd. Nikjer ga ni zalotilo oko postave — toda v Ljutomeru ga je. V soboto 16. t. m. je Trstenjak sedel v gostilni Vreg in pridno kartal. Bilo je potrebno, da na ta dolgovezen. toda kolikor toliko pošten način nekaj zasluži, zakaj predla mu je že huda. Na biciklju se je bil prepeljal iz Središča, zadnjih 140 din je bilo šlo za življenjske potrebe, prodal je nekim slatinarjem ukradeni suknjič in tudi cehe je že imel za 42 din. Skrajni čas torej, da se retablira! Toda v trenutku, ko so mu najlepše cveli asi, ko je napovedal najlepši »durhmarš«, ki si ga more kartaš želeti, takrat je stopil v sobo narednik Preinig in povabil vnetega kvartopirca na kratek razgovor. Niti toliko časa mu ni pustil, da bi izpeljal »durhmarš« — moral je z bridkim očesom postave na drug marš. Mirno je sledil orožniku, ko pa sta prišla pred vrata hiše, kjer je orožniška postaja, se je hipoma zavedel, da je za temi vratmi konec svobode in prostega udejstvovanja v tujih shrambah in blagajnah. In takrat je planil kakor divji kozel na planini ter jo v mogočnih skokih ubral proti visokemu Kamenščaku, odkoder

so ga vabili hladni gozdovi. Ni prišel daleč, za njim so drveli vsi orožniki, ki so bili doma, in tam za Velnarjem je divjačina opešala. Potegnili so begunca izza nekega grmičja in mu izprašali vest. Dognali so, da je Trstenjak prispel v Ljutomer že v petek zvečer; kje da je prespal noč, tega ni hotel povedati. Pač pa je hotel svojo zunanjščino zopet osvežiti, zato je bil dal nekemu ljutomerskemu krojaču svojo drugo obleko, da jo polika. Drugače je bil priličnо dobro oblečen, denarja pa ni imel niti počenega groša. No, za prenočišče in hrano mu več ni bilo treba skrbeti. Najbrž se je Trstenjak v Ljutomeru že malo orijentiral, da vidi, ali mu bo pohod v ta ljubki, mirni kraj rentiral. Vedel je, da so tudi tu blagajne in predali, ki bi jih treba malo pregledati. Roka pravice mu je zdaj prekrižala račune.

Zanimivo je. da so orožniki v Slatini Radencih v ponedeljek prijeli enega njegovih tovarišev, ki mu je bil pomagal pri kapelskem podvigu. To je neki Šanti Alojz, doma iz Drstele pri Ptuju, ki ga je policija tudi iskala. Drugega nekega Heriča Jožefa iz Središča, pa še nimajo. Trstenjaka so odgnali v Slatine Radence, da pojasni podrobnosti svojega vloma pri Kapeli, potem pa bosta oba s Šantlom šla dalje — v Maribor, kjer bodo preiskali še druge njune grehe. Trstenjak pa menda več ne bo v Ljutomeru kvartal.

Naši Sokoli na delu

30 letnica Sokola Ljubljana—Moste

Sokol Ljubljana—Moste bo praznoval v nedeljo 7. avgusta tridesetletni jubilej. Ob tej priliki razvije naraščajski prapor, izdelek tukajšnjega zavoda za pospeševanje domače obrti. Prapor so podarile odbornice Kola jugoslovenskih sester, podružnica v Mostah. Na ta dan bo tudi otvorjeno letno telovadišče ob progi dolenjske železnice v Vodmatu.

Na tem kraju je nastalo v dobrem letu iz ruševin, ogorkov in ilovice krasno 12.000 m² obsegajoče telovadišče. To ogromno delo so izvršili po veliki večini sami Sokoli s prostovoljnim kulukom in s pomočjo naše vrle narodne vojske. Ograditev telovadišča se je izvršila s prostovoljnimi prispevki brez obremenitve društva. Isto velja za napeljavo elektrike in vodovoda in postavitev 21 m dolgega paviljona, pokritega z opeko, za katero gre zahvala tvorničarju g. Hrovatu, ki ob vsaki priliki pokaže razumevanje za društvene potrebe.

Po razvitju prapora nastopijo vsi telovadni oddelki, ki se prav pridno urijo. Vabimo že zdaj bratska sosedna društva, nacionalne organizacije in našo napredno ljubljansko javnost, da nas ob tem pomembnem sokolskem prazniku obišče ter podpre pri našem delu.

Sokol Ljubljana—Zgornja Šiška. Drevi ob 20. bo strogo obvezen članski sestanek pri bratu Martincu. Dnevni red: letni javni nastop, gradnja telovadnice in slučajnosti.

Iz življenja na deželi

Iz Trbovelj

t— **Na prevozu iz ljubljanske bolnice v Trbovlje je izdihnila** ga. Marija Cestnik, posestnica iz Knezdola nad Trbovljami. Cestnikova je že dalje časa bolehala na črevesni bolezni. Bolezen se je po operaciji poslabšala, vendar svojci, ki so jo še zadnji dan obiskali v bolnici niso mislili na najhujše. Ko se je hčerka odpravila v Ljubljano, da obišče svojo težko bolno mater, je zvedela, da so bolnico v brezupnem stanju odpravili domov ter je med potjo podlegla. Pokojnica je bila prisrčno dobra žena, vzgledna mati, ki je skrbno vzgojila šest, že odraslih otrok in slovila po svoji široki gostoljubnosti. Po smrti moža je sama upravljala obsežno posestvo, ki je na glasu najvzornejše kmetije v Trbovljah. Pogreb, ki je za krsto zvrstil dolgo vrsto znancev in prijateljev, je bil dokaz, kako čislana in priljubljena je bila ga. Cestnikova pri vseh, ki so jo poznali. Globoko užaloščeni rodbini naše iskreno sožalje, pokojni pa trajen, lep spomin!

t— **Lepo gasilsko slavje** so obhajali v nedeljo v sv. Katarini nad Trbovljami. Gasilska četa Katarina je razvila nov prapor, ki so ga darovale žene in dekleta. Že v dopoldanskih urah je od križišča pri sv. Marku krenila povorka gasilcev iz cele župe sreza Laško z naraščajem in 7 prapori. Pred vhodom v naselje, kjer je bil postavljen lep slavolok je množica Katarinčanov in okoličanov živo vzklikala došlim gostom. Deca jih je obsipala s cvetjem in na gasilske prapore pripela vence. Kmečko dekle je pozdravilo goste ter jim po starem slovanskem običaju ponudilo kruha in soli. Po bogosluženju je sledilo slovesno razvitje prapora. Zastopnik trboveljske občine podžupan g. Robert Plavšak je mladi gasilski četi čestital s presrčnim nagovorom in jo vzpodbudil k vztrajnemu društvenemu delu. Deklamacijam deklet, ki so kumicam, kmečkim ženicam poklonile v spomin lepe šopke, je sledila čestitka malega kmečkega fanta v slovenski noši, ki se je s strumnimi besedami zahvalil številnim gostom in pozdravil starešino župe g. Gučeka. G. Guček je v jedrnatem govoru podčrtal velik pomen jake gasilske organizacije in nazdravil najvišjemu gasilskemu starešini, kraljeviču Tomislavu, kralju Petru in kraljevemu domu. Oficielnemu delu je ob sviranju nove steklarske godbe iz Hrastnika sledila prijetna domača zabava.

Problemi cest našega severovzhoda

Na članek pod tem naslovom, ki nam je bil dostavljen iz kroga odbora za proslavo 20-letnice Jugoslavije in Mariborskega tedna smo dobili od banske uprave naslednjo objavo:

V »Jutru« od 19. t. m. je pod tem naslovom izšel članek o sestanku tujskoprometnih organizacij, ki se je vršil 15. t. m. v Mariboru. Na tem sestanku se je med drugim trdilo, da bo državna cesta Maribor — Slov. Bistrica ostala po novih investicijskih načrtih še nadalje zanemarjena. Vzrok naj bi bil v tem, da za ta del še niso določeni nobeni krediti in da, kar je skoraj neverjetno, niti potrebni temeljni načrti še niso gotovi. Ministrstvu so bili baje predloženi samo načrti za lahki kolosek, katere je pa razumljivo zavrnilo, ker je samo uvidelo, da je mogoče na tako važni in prometni cestni žili vpoštevati samo težki kolosek.

Te trditve pa niso točne. V isti številki »Jutra« je banska uprava objavila, da je med drugimi že odobren generalni projekt za modernizacijo drž. ceste št. 50 Spodnja Ložnica — Slov. Bistrica—Fram, za katerega se detajlni projekt že izdeluje. Izdelan pa je že detajlni projekt za rekonstrukcijo drž. ceste št. 50 Fram — Maribor, točno po navodilih strokovne komisije ,ki jo je imenovalo ministrstvo za zgradbe. Ta detajlni projekt je po navodilih strokovne komisije predvideval vozišče iz 6 cm močnega asfaltnega makadama, ki je bil še pokrit z dvema površinskima obdelavama; to vozišče bi bilo po predlogu strokovne komisije primerno za mešani promet, ki znaša na tem odseku 800 ton dnevno kar odgovarja predpisom za srednje težki promet. Ministrstvo pa je pred kratkim projekt vrnilo v predelavo na tipni profil, ki uradno še ni normiran in še ni kot takšen objavljen. Po novem predpisu bo projekt predelan za težek promet. Vzlic temu pa tudi predelava že gotovega detajlnega projekta ne bo zahtevala nobenega novega terenskega dela, tako da končna dovršitev niti časovno niti tehnično ne bo zadrževala nobene odločitve, po kateri naj bi se dodelil potreben kredit za modernizacijo. Kr. banska uprava ponovno naglaša, da je iz banovinskih sredstev pripravila toliko projektov za modernizacijo drž. cest, da je ne bo presenetila nobena kakršnakoli dodelitev kredita za izvršitev te ali one modernizacije.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Angleško - francoski dnevi v Parizu

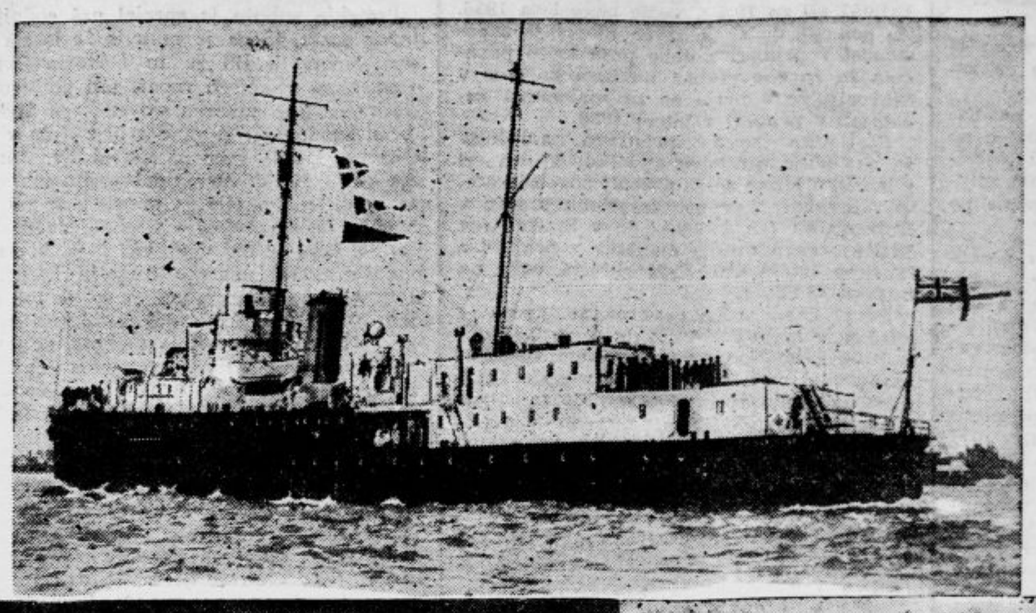

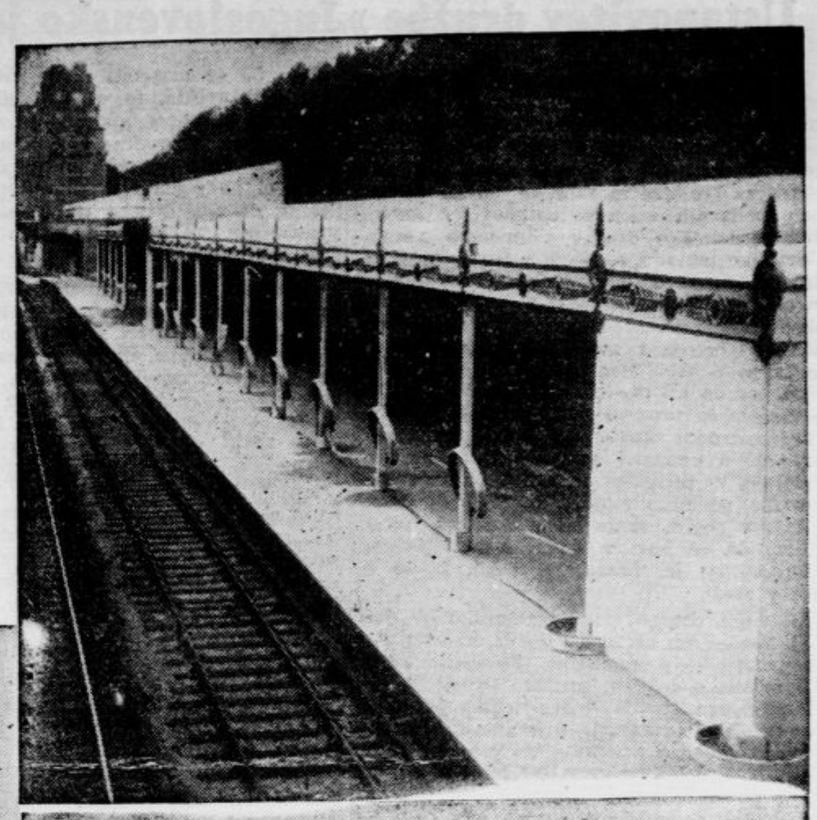

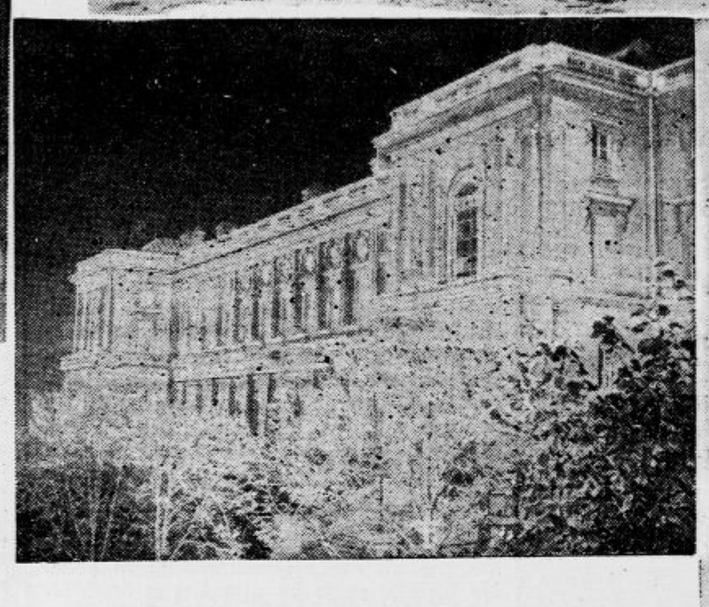

Zgoraj na levi: **Angleški kralj Jurij VI. v admiralski uniformi.**

Zgoraj v sredi: ***Kraljeva jahta*** **„Enchantress", ki je pripeljala angleška suverena iz Dovra v Boulogne sur Mer —** ***Pod jahto na levi:*** **Palača zun. ministrstva na Quai d'Orsayu, kjer bivata kralj in kraljica v dnevih francoskega obiska —** ***Zraven:*** **Velikanska angleška zastava, 30 x 40 m, vihra te dni z Eiffelovega stolpa —** ***Spodaj:*** **Vojvodinja Northumberlandska dvorna dama, ki spremlja angleško kraljico na obisku v Franciji —** ***Desno zgoraj:*** **Peron na pariški postaji Boulogne, kjer sta izstopila angleška suverena —** ***Spodaj:*** **Izhod s postaje, kjer sta stopila visoka gosta s postaje na pariška tla**

Žena, ki je ustvarila Veliko Rumunijo

Osebnost pokojne kraljice Marije

Rumunska kraljica-mati Marija, ki je umrla v starosti 63 let, se je narodila kot angleška princesa ter se je v 19. letu svoje dobe omožila s kraljem Ferdinandom, očetom sedanjega rumunskega kralja Carola. Poleg rumunskega kralja žalujejo ob krsti visoke dame jugoslovenska kraljica-mati Marija, prestolonaslednik Mihael, princ Nikola, brat rumunskega kralja in princesa Ileana, soproga nadvojvode Antona Habsburga.

Pokojnica, ki si je pridobila naslov častne doktorice, ni bila samo odlična zastopnica svojega plemenitega rodu, ampak tudi ena najlepših žen v Evropi. Bila je zelo duhovita dama. Na pisateljskem poprišču si je pridobila sloves s knjigo spominov »The story od my life«, ki je izšla v založbi Cassel v Londonu. Spisala je tudi knjigo »Sen in življenje kraljice«. To delo je izšlo pri Lisztu v Lipskem.

Odkar je s svojim pokojnim soprogom zasedla rumunski prestol, je imela velik vpliv na dogodke v svoji novi domovini. V tem pogledu je bila v kraljičinem življenju nadvse važna doba svetovne vojne. Kraljica Marija se je čutila Angležinjo in ni tega niti najmanj prikrivala. Koliko truda jo je stalo, da je s svojo sugestivno osebnostjo pridobila kralja Ferdinanda, generaliteto in ljudstvo za vojaško udeležbo na strani antante! Zato se lahko reče, da je Velika Rumunija, kakor je izšla iz svetovne vojne, poglavitno njeno delo.

Bivši dunajski zunanji minister Czernin pripoveduje v svojih zapiskih, da so se vse diplomatske niti med svetovno vojno stekale v rokah kraljice Marije. Brez njenega vpliva bi se ne bila Rumunija nikoli odločila za poseg v svetovno konflagracijo. Ko je rumunsko vojsko zadela nesreča ter je prišla Bukarešta v sovražnikove roke, je bila zopet ženska, ki je rešila državo. To je bila kraljica Marija. Rotila je angleškega kralja ,naj ne zapusti Rumunije in njenega ljudstva. Ko se je kralj Ferdinand hotel postaviti pod varstvo cesarja Karla, je kraljica storila vse, kar je bilo v njenih močeh, da je onemogočila to stvar. Nikoli ni bila strahopetna in je bila vedno pripravljena rajši umreti, kakor se podati sovražniku.

Pogumna je bila pa ne samo kot kraljica, ampak tudi kot žena. Ravnala se je po dvornih predpisih samo, kolikor ji je prijalo. Ceremonijela ni posebno pospeševala. L. 1936. je obiskala Ameriko. Postala je častna poglavarica plemena Indijancev. Pisateljica Karin Mihaelis je opisala svoje srečanje s kraljico Marijo takole:

»Ali ni iz iste rodovine kakor kraljica iz Sabe, Sulamit, Kleopatra in Mesalina? Žalna oblačila jo ogrinjajo ,nad čelom pa se ji sveti beli pas. To ni samo najbolj kraljevska med kraljicami, to je tudi najbolj ženska med ženami. To je lady Diana Manners, Pola Negri, ali katera druga iz tega rodu — moj Bog, najbolje, da se tukaj ustavi moja beseda!

Bili sva sami brez prič in pripovedovala sem ji lahko vse, kar sem hotela. In nisem se bala nobenih nesporazumov. Vprašala sem jo, kar mi je prišlo na misel, ona mi je na vsako vprašanje dala odgovor. Kako je bila v tem občevanju naravna, se ne da opisati z besedami.«

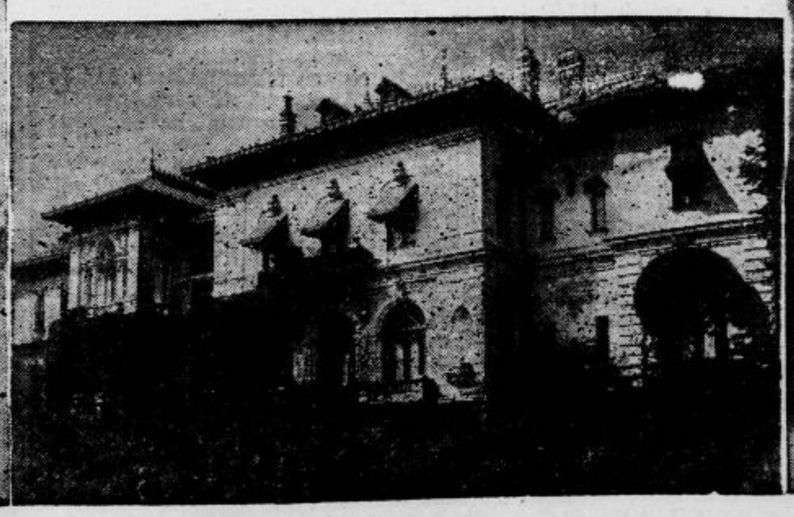

Na levi: Eden zadnjih posnetkov pokojne rumunske kraljice Marije — Spodaj: Dvorec Pelisor, kjer je kraljica izdihnila — Desno: Kraljica Marija s svojim prvorojencem, sedanjim kraljem Karolom

Veliki dan v Versaillesu

Četrtek in petek angleške kraljeve dvojice na francoskih tleh

Današnji dan angleškega kralja in kraljice v Parizu bo v znamenju obiska Versaillesa, kjer bo ob 12.45 velika vojaška parada. K tej paradi je prispelo iz vseh francoskih garnizij, a tudi iz kolonij veliko število vojaštva.

Ob 13. uri bo v zrcalnem salonu versajskega gradu velika pojedina za 200 oseb. Jedi bo serviralo 75 maitres d'hotel v livrejah iz dobe Ludovika XIV. Takoj po banketu bo cerkven koncert v grajski kapeli pozneje pa predstava na prostem pri Apolovem bazenu. Zvečer bo večerja, ki jo priredi gostom na čast francoski zunanji minister.

V petek dopoldne odpotujeta kralj in kraljica v Villers-Brettonnaux k odkritju spomenika za padle Avstralce. Ob 2. popoldne bo sprejel kralj Jurij VI. prezidenta Lebruna na pokopališču, ki velja za britsko posest. Od tam bo spremil državni prezident Francije kralja in kraljico na postajo, s katere se odpeljeta proti Calaisu, kjer se bosta suverena s spremstvom zopet vkrcala na jahto »Enchantress« ter se z njo odpeljala čez Rokavski preliv nazaj na Angleško.

Obeta se hladna zima?

Znani švedski vremenoslovec prof. Sandström, ki redno proučuje zalivski tok in njegovo temperaturo, se je pravkar vrnil s svoje letošnje odprave v Stockholm in pravi, da je po njegovi sodbi pričakovati mrzle zime. Temperatura zalivskega toka je namreč letos za dve stopinji nižja od lanske. Obeta se torej mrzlejša zima kakor lani.

Po drugih vesteh pa je hladna temperatura toka že lani dosegla višek in se ni bati, da bi bila letošnja zima mrzlejša od lanske.

Pariz je navdušen

Za varnost angleške kraljeve dvojice so v Parizu poskrbeli na res izreden način. Tako so izdali za vse gledalce ob oknih posebne izkaznice in prav tako ne morejo niti stanovalci določene hiše domov, če nimajo izkaznice. Prvih izkaznic so izdali nič manj nego 150.000, drugih 100.000. Letanje nad Parizom in sosednim ozemljem je strogo prepovedano. Na cestah stoje gosti špalirji mobilne garde in policijski kordoni so obrnjeni z obrazom proti občinstvu.

Drugače nudi mesto zelo svečano sliko. Dolgi sprejemni paviljon ob robu Boulogneskega trga, paviljon, ki so ga postavili nalašč za ta obisk ob železniški progi, ki je drugače ne uporabljajo več, sije ves od zlata in beline. V postajni dvorani žarijo krasni gobelini iz francoskega narodnega muzeja.

Vhodna pot vodi skozi Fochevo avenijo do Zvezdnega trga, kjer obdajajo velikanske trikolore angleško državno zastavo. Pot se nadaljuje potem preko razkošne ceste Elizejskih poljan in sredi pravega nasipa zastav na obeh straneh do Place de la Concorde, mimo dveh velikih, monumentalnih grbov tretje republike in britskega imperija preko Seinskega mosta do Bourtonske palače, poslopja francoskega državnega zbora, in potem takoj do Quay d'Orsaya, kjer so pripravili vladarski dvojici razkošne apartmaje. Na tej poti sta angleški kralj in kraljica doživela sprejem, kakršnega mora nuditi pač le milijonsko, navdušeno mesto svojim gostom.

Bruseljska ura pojde v Ameriko

Te dni so prodali v Amerijko znamenito bruseljsko astronomsko uro z Velike palače stoletnice. Kupili so jo za Rockefellerjev nebotičnik v New Yorku, ki ga bo odslej krasila. Ura je pravo mehanično čudo. Kaže poleg točnega časa kroženje nebesnega svoda, lunine mene in gibanje premičnic.

Dobro pralno sredstvo

res dobro — s katerim boste zadovoljni je

„PERION"

slovenski izdelek.

ANEKDOTA

Ko je pokojni angleški kralj Jurij V. prvič obiskal Francijo, je nazdravil tedanji prezident republike Poincaré njegovi soprogi z vzklikom: »Naj živi še dolgo kraljica Viktorija!«

Vsem gostom so se pri teh besedah naježili lasje na glavi, kajti kraljica Viktorija je bila takrat že dvajset let v grobu.

Kulturni pregled

Iz češke književnosti:

Josef Hora, »Domovina«

Sredi usodnih negotovosti in mračnih blodenj sedanjega vznemirljivega časa ostaja neka gotovost: domovina. Značilno je, v koliki meri se češki pesniki vračajo k temu pojmu, ki dobiva zopet antično lepoto. Prihajajo k njemu z daljnih poti, s svetovljanskih ovinkov, od revolucionarnih žarišč, od vsepovsod, da se znova poklonijo domači zemlji ter dožive njene bolesti in njene nove nadeje. Eden izmed vodilnih poetov sodobne Češkoslovaške, slovenski kulturni javnosti dobro znani Josef Hora je izpričal to vrnitev tudi z naslovom svoje najnovejše pesniške zbirke (»Domov«, 1938, Fr. Borový, Praha, 72 str.). Spominu F. X. Šalde posvečena knjižica je možata izpoved vere in ljubezni do domovine. Če so poprej v Horovi poeziji taki zvoki, kakor jih slišimo iz te knjige, tvorili samo spremljevalne motive v vsečloveški simfoniji, so sedaj postali ena izmed intimnih variacij, iz katerih čutimo utrip pesnikovega zaskrbljenega srca.

V prvem delu zbirke z naslovom »Pozdravi« se pesnik spominja K. H. Mácha, čigar zakrito obličje sveti skozi mrak sedanjosti. Nato obuja v ciklu pesmi renesančno osebnost Jaroslava Vrchlickega, pri katerem »nad grobom stotih knjig vendarle pleše kakor zrak lahka poezija«, posveča dve pesmi spominu F. X. Šalde, učitelja generacije, ki »nas je storil drugačne, povzdigujoč nebo višje in višje in učeč nas meriti čas večnosti«. Ta del zbirke izzveneva s tremi pesmimi v spomin nesmrtnega T. G. Masaryka.

Dve pesmi »Dvakrat nad Prago« tvorita samostojen del in sta tematično čisto moderni: pesnik opeva svojo Prago s ptičje perspektive — z razgleda, ki mu ga nudi letalo. V tretjem delu »List za listom« so zbrane lirične pesmi, ki označujejo Horovo pesniško stvarjanje v najnovejšem času, na robu magistralnega dela, s katerim se je bavil zlasti lansko leto: novega prevoda Puškinovega epa »Evgenij Onjegin«. V teh lističih zrele poezije so razpoloženjski motivi prepleteni z zlatimi nitmi moške meditacije o času in njegovih temnih bolestih. Tu je tudi pesem »Spomin na Slovenijo, ki obuja vizijo januarske mesečne noči na Gorenjskem, ko je »deževala lunina luč in so v njenem zlatu potihoma drhtele zasnežene skale«. Dalje je v to pesem zajet spomin na Ljubljano, združen z žvenkljanjem stekla ob zdravicah in na Maribor, čigar krajina »še sedaj pozimi diši po trgatvi.« Spomin končuje glas »Nazaj, nazaj v planinski raj . . .«, ki priplava iz daljave, se zaplete v pesem in zveni z njo, »zveni in zveni, da ne bi pozabili na pesem vaših rek tu nad Vltavo.« V tem delu so tudi nekateri najsodobnejši motivi, na pr. »Straža« (»Krdelo letal se v sinjini ziblje in straši . . .«), »Španija«, »V nevarnosti«.

Novo zbirko Josefa Hore končuje pesem »Spev rodni zemlji«, ki je morda ena najlepših domovinskih pesmi v novejši češki poeziji. Iz nje se kakor iz Župančičeve »Dume« oglaša pesnikova ljubeča skrb za domovino in doživetje usodne vezi med človekom in zemljo: »In tako gremo — mrtvi, živi, nerojeni — neskončno pokolenje. — Iz viharnih oblakov nad svetom — stopaš z nami, otok sreče — naše neskončno življenje, — ki moramo na njem rasti in cveteti — stati na straži«. —o.

Uspehi in neuspehi zagrebške drame

Novi intendant dr. Slavko Ježić. — Dubravko Dujšin in njegovo delo. — Domači dramatiki. — Đemetrova nagrada. — Nušićev »Pokojnik« — največji uspeh v sezoni. — Beograjska gostovanja. — Slovenski dramatiki v Zagrebu.

Zagrebška gledališka sezona se je zaključila šele v prvih vročih dneh julija; še v juniju so bile kar štiri premiere. Konec sezone je prinesel tudi napovedano spremembo na intendantskem mestu. Zagrebško gledališče se pač bori z istimi težavami, kakor vsa naša gledališča: z nezadostno subvencjo in birokratizacijo vsega dela v teatru. Znano je, da je rektor Umetnostne akademije dr. Branko Šenoa proti svoji volji opravljal še težko dolžnost intendanta. Prosvetno ministrstvo je naposled ugodilo prošnji dr. Šenoe in imenovalo za novega intendanta srednješolskega inspektorja dr. Slavka Ježića. Dr. Ježić je imenovan začasno z nalogo, da prouči gmotne razmere gledališča in možnosti njihove sanacije. Ime novega intendanta je dobro znano v hrvatski literaturi in tudi v gledališču. Po stroki je romanist in slavist. Izdal je knjigo lirike »Somnia vitae«, njegove novele so izhajale v številnih revijah, in tudi njegov roman »Zakon male Ra« je bil ugodno sprejet. Z gledališčem je vedno v ozkih stikih. Vsa leta po vojni se udejstvuje kot gledališki krik v mnogih dnevnikih in revijah, nazadnje v »Novostih«. Ko je še obstojala v Zagrebu gledališka šola je bil tam tudi dr. Ježić predavatelj. Drama je vprizorila letos njegov verzificirani prevod »Tartuffa«. Posebno je proučeval književno delo Fr. K. Frankopana, o katerem je spisal najprej disertacijo na Dunaju in pozneje je predelal to delo za Matico Hrvatsko in Matico Srpsko. Je strokovnjak zlasti na področju francoske književnosti. Izdal je veliko delo v francoski književnosti od najstarejših časov do konca klasične dobe in izbiro iz francoske poezije od 13. stoletja do smrti Ludovika XIV. Njegovo prevodno delo iz francoske literature, zlasti iz beletristike in zgodovine, je zelo veliko. Znan je tudi kot literarni kritik in zgodovinar. Bil je urednik biblioteke »Noviji hrvatski pisci«, v kateri je tudi sam izdal dve knjigi: Ilirska antologija in Prvi hrv. pripovedniki po preporodu. Zagrebška kulturna javnost je prepričana, da je prišel pravi mož na pravo mesto in da bo znal voditi gledališče bolj smotrno kakor dosedanje uprave.

Ob zaključku sezone je bil zlasti ravnatelj drame Dubravko Dujšin tarča hudih napadov. Vseh neuspehov je baje kriv samo on. Posebno mu očitajo njegovo »krivuljo«, oziroma eksperimentiranje v repertoarski politiki. Ravnatelj Dujšin se je branil kakor je znal: proračun je zmanjšan kar za pol milijona, ansambl je majhen (okrog 30 ljudi); so samo trije režiserji, kljub temu je bilo 23 premier, od skupno 38 vprizorjenih del jih je bilo 15 domačih, poleg tega se opaža padec domače in evropske dramatske produkcije itd. Seveda mu vsi priznajo velike umetniške sposobnosti kot igralcu. Dejstvo je, da je uprava drame mnogo več obljubila, kakor je izvršila, kar se pogostoma dogaja tudi v drugih gledališčih. A tudi za vodstvo drame je treba velikih izkušenj, ki si jih dosedanji epizodisti niso mogli pridobiti. Pustite Dujšina, da se pokaže v več sezonah in gotovo je, da bo ko teatrski rutiner dosegel večje uspehe. Drama težko shaja tudi brez dramaturga, ker je lektor preveč zaposlen s popravljanjem jezika v neknjiževnem okolju. In tako ravnatelj drame upravlja, čita nove drame, igra in režira, kar je gotovo preveč.

Domači repertoar je bil v kvalitativnem in kvantitativnem oziru dokaj skromen. Stara dubrovniška in kajkavska dela so sploh izostala; pravijo, da ni nikogar, ki bi jih moderniziral za sodobno sceno. Od starejših del je najbolj uspela klasicistična tragedija Fr. Markovića »Karlo Drački«, medtem ko je Šenoina »Ljubica« manjšega pomena. Vse ostale sodobne hrv. drame so imele bolj problematični uspeh. Največji neuspeh je seveda doživel Lovrić. Lanskoletni imejitelj Demetrove nagrade Geno Senečić menda ni s tragikomedijo »Radnički dol« uspel tako prepričevalno, kakor lani v »Slučaju z ulice«. Avtor je tehnični rutiner, zna pisati posrečene vloge in tudi publiko zadeti v žilico, vendar je bil uspeh samo vnanji. Več uspeha je imel Ka Mesarić s svojo intelektualizirano igro »Estero«, v kateri je simbolično spravil v zvezo znano biblijsko legendo s sodobnimi socialnimi problemi, z odnošajem med delodajalcem in delojemalcem, ne da bi se opredelil za kakšen določen socialno-politični sistem. Medtem ko je v prvem delu igre dobro uspel, prikazujoč zmago dobrega nad slabim, ni uspel v drugem delu, ko je hotel podati moderni kontrapunkt, pri čemer je zapadel v improvizacijo brez rešitve. Mesarić stoji še vedno pod očitnim vplivom ekspresionizma.

Po teh neuspehih ali problematičnih uspehih je bilo razsodišče za Demetrovo nagrado postavljeno pred težko nalogo, ki jo je rešilo nepričakovano: Nagrado je dobil mladi študent agronomije Nikola Bonifačić za svojo dramo iz primorske vasi »V vrtincu«, o kateri smo že poročali. Vsekako veliki uspeh za mladega dramatika, a hkrati neuspeh za hrv. dramsko produkcijo, da je bila največja hrvatska gledališka nagrada dodeljena začetniku, čeprav nedvomno talentiranemu. »Vrtinec« je torej službeno pro glašen za najboljše domače dramsko delo v pretekli sezoni. Od slovenskih dram so igrali okrog desetkrat »Za narodov blagor« v izvrstni Nučićevi režiji. Delo je doseglo popoln uspeh. Naposled ni veliko slovenskih avtorjev za izvoz, menda, pravijo, samo Cankar in Kreft, a slednji je še povrhu na indeksu, dasi bi Zagreb gotovo navdušeno sprejel »Veliko puntarijo«. Potem ne preostaja gledališčem na jugu drugega, kakor da uprizorijo od slovenskih del kakšnega Cankarja. Spričo pomanjkanja režiserjev bo Ferdo Delak lahko mnogo koristil.

Kakor smo že poročali, je največji uspeh sploh dosegel »Pokojnik«, ki so ga igrali kar 41krat in ki je prinesel blagajni čez četrt milijona. Poleg te poslednje Nušićeve komedije so igrali tudi njegovo komedijo »Sumljiva oseba« v nekoliko posebni režiji Mesarića. Sicer pa je publika simpatično sprejela to politično satiro o koruptivni in nesposobni srbijanski birokraciji.

Nekateri prvaki beograjske drame so gostovali skupno z domačimi diletanti društva sv. Save v drami »Voda s planine«, delu Plaovića in Dokovića, ki slikata borbo za napredek med mlado in staro generacijo v šumadinski vasi, in ki je poleg Nušićevega repertoarja dosegla v prestolnici najlepši uspeh. V Beogradu poskušajo sploh več z mladimi dramatiki, ki pa skoraj po vrsti propadajo, razen Petra Petrovića, ki si je že znal ustvariti ime. V teku sezone so številni prvaki beograjske drame gostovali v Zagrebu, nesorazmerno več kakor obratno. Zagrebški ansambl je že študiral Krležino dramo »U logoru«, ki je povsod dosegla uspeh in ki bi gotovo rešila domači repertoar. A zaradi višje sile je bil ta študij prekinjen. Pri kritiziranju dela gledaliških uprav se pogostoma pozablja velika vloga sile, ki odstavlja z repertoarja najboljše stvari. Tako pravijo, da se Krleža, Čapek in Kreft ne bodo do nadaljnjega pojavili na naših odrih. **O. A.** (Zagreb)

Zapiski

Poljska razprava o slovenski umetnostni zgodovini. V »Biuletynu historji sztuki i kultury«, (leto VI., Warszawa 1938) je izšel drugi del razprave našega uglednega rojaka, profesorja Jagielonske univerze v Krakovu dr. Vojislava Moleta »K histori sztuki w Jugosławii«. V prvem, lani izišlem delu je pisec obdelal umetnostno zgodovino med Srbi, v tem delu pa obravnava slovensko. V uvodu prikazuje zemljepisno lego omenjajoč vekovite prilive alpskih in jadranskih vplivov. Nato pravi, da je intenzivnejše, sistematično raziskavanje zgodovine naše srednjeveške in novejše umetnosti pokazalo znatne rezultate šele tedaj, ko se je umetnostna zgodovina osvobodila supremacije klasične arheologije in čisto zgodovinskih raziskavanj ter razvila svoje lastne metode in obenem prevzela spomeniško varstvo. Omenjajoč »Izvestja društva za krščansko umetnost« in Stegenškovo delo na Štajerskem, prehaja pisec k povojnim razmeram, ko je dobila Ljubljana spomeniški urad za Slovenijo, ko se je ustanovilo Umetnostno zgodovinsko društvo s svojim časopisom in ko je pričela uspešno delovati Narodna galerija. Nato označuje pisec delo Izidorja Cankarja, zatem pa posveča ves ostali del svojega preglednega spisa dolgoletnemu konservatorju univ. prof. dr. Francetu Steletu, ki ga imenuje »stvaritelja slovenske umetnostne zgodovine«. V zgoščenem pregledu podaja dr. Molè izsledke njegovih proučevanj razvoja likovne umetnosti na Slovenskem, kakor jih je strnil v »Oris zgodovine umetnosti pri Slovencih«, se zaustavlja pri nekaterih, tudi za inozemsko vedo zanimivih rezultatih, karakterizira »Monumenta artis slovenicae« in nato sklepa svojo razpravo z ugotovitvijo, da je prvi del Steletovih »Monument« ena najboljših publikacij o srednjeveškem slikarstvu srednje Evrope. Čeprav tu obdelano gradivo poteka z majhnega provincialnega ozemlja in je umetnost teh pokrajin samo odsev umetnostnih struj v centrih, ki so bili izven slovenskega ozemlja, so vendar ti izsledki zanimivi tudi za inozemske raziskovalce, ker lahko po analogiji osvetle marsikatero vprašanje.

Zbornik za umetnostno zgodovino. Pravkar je izšel v ilustriranem zvezku na 88 straneh 14. letnik »Zbornika za umetnostno zgodovino«. Časopis prinaša na uvodnem mestu razpravo dr. Franceta Mesesnela »Brata Šubica in češka umetnost«. Pisec obravnava odnošaje Janeza in Jurija Šubica s češkimi slikarji Hynaisom, H. Schwaigerjem, Schmorancom, M. Pirnerjem, Fr. Ženiškom, M. Alešem, V. Brožikom in A. Chitussijem, kakor tudi s kiparjem J. Myslbekom. Zlati se bavi s sodelovanjem Janeza Šubica pri notranjih dekoracijah Narodnega gledališča v Pragi. Razprava dr. Mesesnela ni samo lep donesek k biografiji bratov Šubicev, o katerih pripravlja pisec obsežno monografijo, marveč osvetljuje tudi slovensko-češko sodelovanje na področju likovne umetnosti. — Dr. R. Ložar je prispeval razpravo »Slovenska umetnostna zgodovina«. V nji obravnava delo, ki je bilo izvršeno v tej panogi na Slovenskem, in sicer od prvih zapiskov o umetnostnem življenju s konca 17. in začetka 18. stoletja do današnjih umetnostnih zgodovinarjev. V kroniki je objavljen članek o msgr. Viktorju Steski z bibliografijo njegovih umetnostno-zgodovinskih spisov, dr. Fr. Mesesnel se spominja češkega umetnostnega zgodovinarja Fr. Žakavca, dr. R. Ložar poroča o razstavi bratov Šubicev in nekaterih drugih pojavih. Izmed ostalih prispevkov omenjamo obsežen referat konservatorja Fr. Steleta o varstvu spomenikov in F. K. Kosa pregled razstav v letih 1933—1936. Med književnimi poročili je med drugim objavljena daljša ocena Cankarjeve »Zgodovine likovne umetnosti v zahodni Evropi« iz peresa S. Mikuža. Številko zaključujejo beležke s prispevki dr. Steleta, M. Marolta in A. Gabra.

Iz francoske književnosti. Švicarsko-francoski pisatelj C. T. Ramuz je izdal esej z razmišljanji o sodobnih vprašanjih, zlasti v zvezi s položajem francoskih Švicarjev: »Besoin de Grandeur«. Adrien Dansette je vzbudil pozornost s knjigo »Les amours de Napoléon III. Jacques in Raïssa Maritain sta avtorja knjige »Situation de la Poésie«. V zbirki »Amities Françaises« je izšla antologija »Poètes contemporaines«. — Član Goncourtove akademije Jean Ajalbert je izdal pri Michelu literarno-zgodovinsko pomenljiv memoarski spis »Mémoires en vrac au temps du Symbolisme«.

8 : 2 = 16 !

Napačno računano? — Ne! — Kajti s Kodak Duo 620 aparatom lahko snimate 16 slik 4½ x 6 cm mesto 8 slik 6 x 9. Tako prihranite na Vašem materijalu polovico izdatkov. Slik ni treba povečavati — jasne so in lepe. To pa še ni vse: Kamera je mala, format priročen, pokromana, lahka in precizno izdelana, sprožilec je na oklopu, ima optični iskalec, na kratko: kamera za največje zahteve je

KODAK DUO 620

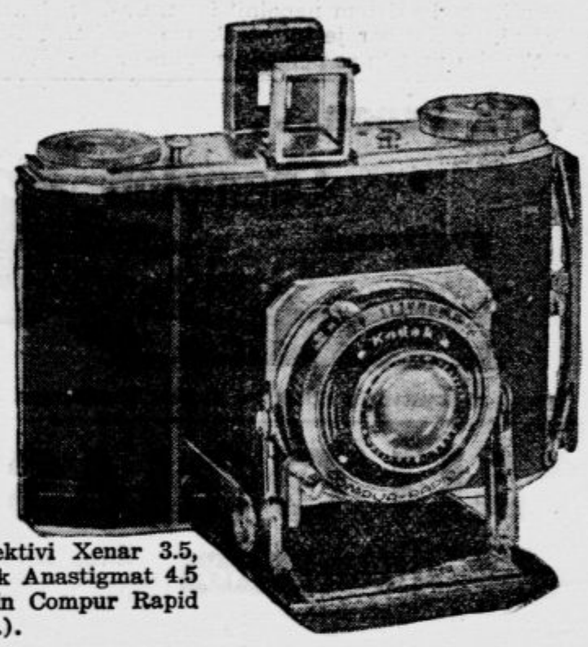

Oprema: Objektivi Xenar 3.5, Tessar 3.5, Kodak Anastigmat 4.5 in 3.5, Compur in Compur Rapid zapor (1/500 sek.).

SPORT

Plavalci devetih klubov

in še vsi najboljši iz vse države bodo na startu na državnem prvenstvu v soboto in nedeljo

Za državno plavalno prvenstvo, ki bo v soboto in nedeljo na kopališču Ilirije v Ljubljani, se je prijavilo devet klubov, in sicer največ iz beograjskega podsaveza. Posebna senzacija bo prav gotovo nastop kompletne sušaške Victorije, ki je od lani ogromno napredovala. Za start njene stafete 4 × 200 m vlada največji interes, saj ima Victorija nič manj kakor osem plavačev, ki zmorejo progo 200 m v času izpod 2:30!

Zanimivo je, da se za prvenstvo nista prijavila niti predlanski in sploh dolgoletni prvak JŠK Jadran iz Splita, niti lanski prvak, dubrovniški Jug. Prijave obeh so izostale pač zaradi tega, ker sta si oba kluba svesta svoje jakosti in se dobro zavedata, da jih bo na letošnje prvenstvo, ki je tudi izbirno tekmovanje za sestavo državne reprezentance, pozval savez na svoje stroške, kar se je faktično tudi zgodilo in bodo vsi najboljši v Ljubljani zbrani polnoštevilno.

Tekmovanje je razdeljeno tako, da se bodo dopoldne vršila predtekmovanja, del tekem v waterpolu in pa skoki, zvečer, ob razsvetljavi pa finalna tekmovanja in pa ostali del tekem v waterpolu.

Prvi večji trening

Ljubljana v prijateljski tekmi s splitskim „Majstorom s mora“

Kakor smo že objavili, je naš ligaš za uvod v prvenstvene borbe v ligi povabil v Ljubljano enajstorico splitskega »Majstora s mora« in Grazer SK.

Majstor s mora je torej prvi klub, proti kateremu bo nastopil v nedeljo 24. julija SK Ljubljana. Ta klub je svoj čas — še preden je bil sploh ustanovljen — dvignil v Splitu mnogo prahu in komentarjev, ki so odjeknili tudi pri nas in v vseh naših sportnih središčih. Kar se je smatralo v Splitu za nemogče, to se je zgodilo, in kar ni nihče v Splitu, še manj pa drugod pri nas pričakoval, smo doživeli. Iz močnega splitskega Hajduka je nastal še »Majstor s mora«.

To bo zanimiva enajstorica za Ljubljano, za igralce in za gledalce!

Sportni dan v Slovenjem Gradcu

je obsegal tudi pester nogometni spored

V nedeljo so imeli v Slovenjem Gradcu svoj drugi športni dan. Dopoldne so bile kolesarske dirke za prvenstvo dravske banovine, o katerih smo poročali še v nedeljo. Popoldne pa je bil nogometni turnir za prehodni krasen pokal, darilo g. Vinka Cajnka, predsednika korotanske kolesarske župe.

Ob pol 13. je krenil sprevod z mestno godbo na čelu na igrišče, v katerem so stopali zastopniki ljubljanskega kolesarskega podsaveza in funkcionarji Mislinje, nogometni klubi »Concordia«, »Korotan«, SK Gasilec iz Maribora in domači klub Mislinja. Pred tekmo je načelnik nogometne sekcije g. Ferber izrekel zahvalo g. banu kot pokrovitelju športnega dne, častnemu odboru, domačemu poslancu g. Rogini in mestnemu županu g. dr. Piceju, posebno prisrčno dobrodošlico je izrekel znanemu organizatorju kolesarskega športa podpolkovniku g. Jakliču. G. Cajnko je nato razdelil darila zmagovalcem kolesarske dirke. Rezultat nogometnega turnirja je bil naslednji: Mislinja : Gasilec 3 : 2, Concordia : Korotan 5 : 0, Mislinja : Concordia 2 : 1. Prehodni pokal si je popolnoma zasluženo po dovršeni in fair igri priboril domači klub SK Mislinja. Po pokalni tekmi je bila še tekma med enajstoricama Gasilca : Korotanu, ki se je končala z zasluženo zmago Gasilca z 2 : 1.

Zvečer je bil v vseh prostorih Sokolskega doma družabni večer, na katerem se je agilni predsednik SK Mislinja g. dr. Strnad zahvalil vsem, ki so pripomogli do tako lepo uspelega sportnega dneva. Tudi po tej poti se klub še enkrat zahvaljuje darovalcem pokalov pokrovitelju g. banu, poslancu g. Rogini, mestnemu županu g. dr. Piceju, predsedniku SK Mislinje primariju g. dr. Strnadu in g. Cajnku, ki so dokazali veliko razumevanje za sportno delo naše mladine in vsem ostalim sportnim delavcem, ki so kakorkoli pripomogli, da je sportni dan v Slovenjem Gradcu uspel tako odlično! Ta uspeh naj bo obenem nova vzpodbuda za nadaljnje sportno delo v lepem obmejnem mestecu Slovenjem Gradcu!

Zmaga Viktorije na Reki

Predsnočnjim je bilo trinajsto srečanje v italijansko-jugoslovenskem turnirju v plavanju, skokih in vaterpolu, in sicer med sušaško Viktorijo in Fiumano v reškem kopališču Eneo. Dvoboj se je končal z zmago jugoslovenske ekipe s 57 : 52 točkam.

Prvoplasirani v posameznih disciplinah so bili naslednji:

na 400 m prosto moški: **Defilipis** (Viktorija) 5:07, na 100 m hrbtno ženske: **Smolik** (V) 1:24.6, na 200 m prsno moški: **Grkinić** (V) 2:59.8, na 100 m prosto ženske: **Stepančič** (Fiumana) 1:17.1, na 100 m prosto moški: **Vittori** (F) 1:03, na 100 m prsno ženske: **Derenzini** (F) 1:34 (nov italijanski rekord), na 100 m prsno moški: **Marčeta** (V) 1:15.2, v stafeti 4 × 50 m prosto ženske: **Fiumana** 2:17.3 in v stafeti 4×200 m prosto moški: **Viktorija** 9:36.2.

Tekma v vaterpolu je ostala neodločena 1 : 1.

Po tej tekmi je stanje točk v plavanju naslednje: **1. Triestina 351 točk (6 nastopov), 2. Fiumana 327 (6), 3. Ilirija 263 (5), 4. Viktorija 242 (4) in 5. Jadran 234 (5).**

Povprečno so dosegli: Viktorija 60.5, Triestina 58.5, Fiumana 54.5, Ilirija 52.6 in Jadran 46.8 točke.

V waterpolu vodi še dalje Triestina z 8 točkami in razliko golov 26 : 20, nato pa ji sledijo Viktorija 7 (24 : 6), Ilirija 6 (25:19) Jadran 4 (21 : 14) in Fiumana 14 : 40).

V nekaj vrstah

V Zagrebu bodo imeli v nedeljo prvo mednarodno žensko nogometno tekmo, v kateri bo nastopil naš prvi ženski nogometni klub »Zagreb« proti ženski nogometni enajstorici iz Brna.

Tekmovanje za državno lahkoatletsko prvenstvo posameznikov bo v dnevih od 18. do 21. avgusta v Ljubljani. Prireditev bo ena največjih pred IX. balkaniado.

Hašk je bil zaradi incidenta na tekmi za srednjeevropski pokal s Kladnom v Zagrebu kaznovan od odbora za te tekme z globo 1000 din. Kazen mu je preskrbel italijanski sodnik Ciamberlini zaradi tega, češ ker je po končani tekmi publika vdrla na igrišče in se je mogel samo pod varstvom gostujočih igralcev zateči v kabino.

Na nedeljski kvalifikacijski tekmi v Varaždinu, kjer je bila zapečatena usoda zagrebške Concordije, so imeli prav posebno afero z madžarskim sodnikom Boronkayem. Gospod je prišel v Varaždin v spremstvu svoje boljše polovice in ta se je že pred tekmo uveljavila na ta način, da je zahtevala honorar za svojega moža, preden je sploh zažel žvižgati. Šlo je za precejšnje denarje, nazadnje pa je gospa Boronkay, ker je takoj dobila denar, pristala na okroglo vsoto 5000 din. Zadeva s tem inozemskim sodnikom in njegovo energično gospo je prav edinstvena in so prireditelji poskrbeli, da bo o njej informiran tudi madžarski nogometni savez. V bodoče pa bi bilo dobro, če bi se dogovorili, naj tuji sodniki, kadar pridejo k nam, pustijo skrbne gospodinje doma!

SK Ljubljana. Danes tekma za trening ligaškega in rezervnega moštva. Pred treningom sestanek zaradi določitve ligaške skupine. Igralci naj bodo najkasneje ob 17.30 v garderobi. Postave na običajnem mestu.

Tisoče zahval prejema »MORANA«

GLASOVITI DR PACCINI IZ ČIKAGA JE S SVOJIM SENZACIJONALNIM PREPARATOM, POVRNUL ŽENI AKTIVNOST IN MLADOST.

ZA ŽENE OD 40 LET NAPREJ 'MORANA HORMON AKTIV KREMA' DIN. 60·–, VRNE ŽENI AKTIVNOST IN MLADOST.

OD 30–40 LET 'MORANA HORMON KREMA' (IZ MISJIH ŽLEZ) DINARA 50·–

OD 18–30 LET 'MORANA VITAMIN KREMA' (VISOKIH GORA) DIN. 40·–

TE NOVITETE TAKOJ ODSTRANJUJO GUBE, MLAHAVO KOŽO, NEREDE KOŽO MLADOSTNO NAPETO Z BARŽUNASTIM TENOM.

'MORANA LEPOTA RASTLINSKI PUDER' V VSEH NIJANSAH DIN. 25·–

MORANA SPLIT

JACKSON GREGORY: 10

HČI SOLNCA

Roman.

Skozi mesečne noči in jasne solnčne dni je plula »New Moon« daleč od obale proti jugu. Kendric in Barlow sta mnogo govorila drug z drugim, snovala nešteto načrtov ter ugibala, kaj bi utegnila najti in česa ne bi utegnila najti. Barlow je poiskal svoje mornarske zemljevide in kar moči natanko pokazal točko, kjer je mislil pristati, nato pa nekaj milj v notranjosti dežele kraj, kjer je baje ležal zaklad.

»To ti je divja okolica«, je rekel. »Divja, Jim, sleherna ped. Poznam kraje severno in južno od nje in ti morem samo reči› prava hudičeva kuhinja! In zaklad bo najin, ako se ga prej Escobar ne polasti. Če se ga pa polasti,« je dodal in se ozrl proti puškam, ki so visele na steni, »nu, tedaj bo imel zaklad tisti, ki bo mogel z njim odriniti z mesta!«

Šele zdaj je Twisty Barlow na drobno povedal tovarišu, kar je vedel o govorici, ki sta jo hotela preveriti. Escobar je bil eden izmed voditeljev revolucionarne stranke, ki se je že dve leti skrivala po neprehodnih kotičkih mehiške dežele. S pol tucata roparskih privržencev se je bil klatil po Spodnji Kaliforniji in si pri tem napolnil žepe. Časi so bili podivjani, in Escobar je bil otrok svoje dobe. Prerezati človeku vrat in se polastiti majhnega dobička mu ni bilo nikoli za malo, da se le ni bilo bati kake posebne nevarnosti. Bil je mojster v stari umetnosti zajemanja bogatinov in izsiljevanja visokih odkupnin. Za žrtev nedavnega plenilskega pohoda si je bil roparski glavar izbral staro misionsko cerkev, ki je hranila dragocene svečnike. Z nekim tovarišem, poročnikom Juarezom, je opravil svoj nalogo tako korenito, da sta odkrila skriven predal, ki dobri očetje že več stoletij sami niso vedeli zanj. Ta predal je bil dolbina v zidu, ki jo je zakrivala slika Matere božje. V tem skrivališču se ni našlo samo nekaj malenkosti, ki jih je znal Escobar spraviti v denar, ampak tudi papirji. Kolikorkrat naleti kak vlomilec v kateri si bodi deželi na zazidane paiprje, se neutegoma seznani z njih vsebino, ker upa najti podatke o zakopanih zakladih.

»In res je tudi Escobar našel, kar je iskal«, je nadaljeval Twisty Barlow in si podržal vžigalico nad ugaslo pipo. »Ako je poročilu verjeti, so nekako okrog leta 1550. trije duhovniki po naključju odkrili poganski zaklad, tako bogat, da bi človek od veselja tulil nad njim. Najbrže so ga imeli za prekletega. Pri svojem delovanju ga menda tudi niso potrebovali. Kakšen je bil in iz česa je sestajal, ne vem. Juarez sam ni vedel. Zakaj tik pred tem, ko bi bil moral zvedeti, je stotnik Escobar sklenil, da mora postati bogastvo njegova izključna last, ter porinil Juarezu nož v hrbet. Kako je siromak doživel naslednji dan, ne vem in tudi ne bi želel zvedeti. A doživel ga je in mi spredel vso nit. S slehernim dihom je prosil Boga, naj dopusti, da prehitim Fernanda Escobarja in mu odnesem zaklad. Rekel je, da je bral v tisti listini imena, ki bi se marsikomu zmešalo od njih: Montezuma, Gvatimozin, Cortez so bili navedeni. Menil je, da gre po vsej verjetnosti za azteško zlato, tisti trije duhovniki so morali nekako najti skrivališče. Najbrže so sklenili ohraniti skrivnost zase in jo o primernem času sporočiti na Špansko.

»Škoda, da Juarez ni utegnil prebrati vsega pisanja«, je zamišljeno menil Barlow. »Nu, vsekako je prebral in potem še uganil dovolj, da sem si mogel po njegovih podatkih sam izračunati vso stvar. Dva izmed tistih treh duhovnikov sta bila umrla tako rekoč hkratu, tako da je ostal tretji izmed njih edini, ki je vedel skrivnost. Nekakšna kužna bolezen se jih je bila popadla. Zadnji se je torej bal, da ne bi tudi sam postal žrtev bolezni, in jel pisati dolgo poročilo v domovino. Če bi ga bil dokončal, bi ga bilo gotovo na metre. In mož bi bil odrinil v Španijo, in to bi bilo najbrže zadnje, kar bi bila midva zvedela o zakladu. A podoba je, da se ni dobro počutil in je hotel dokončati poročilo šele naslednji dan, pa mu je tista bolezen, koze ali kar je že bilo, poprej zavila vrat.«

»Čudno«, je polglasno pomislil Kendric. »Kar pravljično je slišati, veš?«

»Pravljično! So ljudje, ki bi se jim zdelo pravljično, če bi planil v sobo človek z novico, da je odkril zlato žilo! Jaz bi si pa stvar ogledal, med tem ko bi ga drugi zasmehovali. Niti Juarezu niti Fernandu Escobarju se istorija ni zdela pravljična, kajti čemu bi bil drugače dobil nož besedo?«

»Lepo«, je menil Kendric, »saj bova kmalu zvedela. Ali boš pa mogel najti kraj?«

»Juarez ni bil neumen«, je revknil Barlow. »In sovraštva je bil ves poln kakor klop pasje krvi. Po njegovih podatkih bom že našel pravo sled.«

Enolično so minevali dnevi in noči. Potrebni opravki so se vrstili z dolgimi urami sladkega brezdelja.

A tretjo noč se je zgodilo nekaj, kar je splašilo Kendrica iz njegovega miru in ugodja. Sedel je na palubi v naslanjaču, ki ga je bil iz previdnosti vzel s seboj, upiral noge v ograjo in zrl čez neskončno vodno ravan. Noč je bila zvezdnata, mesec še ni bil vzšel. Barlow je bil pred pol ure legel spat. Charlie, kajutni strežajček je ždel pri krmilu; Benov glas je odmeval iz kuhinje, kjer je bil pravkar na prijateljskem obisku pri kanarčku. Voda je rahlo pljuskaje bežala mimo bokov ladje: prijetna godba za moža, ki je dajal svojim mislim prost polet. Nosile so ga za stoletja nazaj, v zlate dni zadnjega azteškega cesarja. Montezuma je imel na kupe zlata, v kepah, prahu, kovanem okrasju in posodah: zgodovina je pričala o tem. In kaj verjetno je bilo, da so se velikaši in plemenitniki iz strahu pred močjo grabežljivih Špancev zatekli k izrednim ukrepom in skrili del teh zakladov, preden je napočil konec. Zakaj jih ne bi bili skrili v Spodnji Kaliforniji? Z nosači in na ladjah bi jih bili lahko spravili tja, proč iz Mehike, ki je bila nje usoda zapečatena.

Nobenega koraka ni bilo slišati, noben glas ni motil njegovih pokojnih misli. In vendar ga je nekaj splašilo iz sanj in ga vrnilo na palubo vegastega skunerja: čudni občutek, kakor da ni sam.

Vsak vzpon ... s Champion svečicami

Glavno zastopstvo in skladišče: **Robert Weinberger, Zagreb, Gundulićeva 16.**

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Frizerko ali frizerja

z mojstrskim izpitom, sprejmem takoj. Ivo Biziak, — Celje, Mariborska cesta št. 80. 17194-1

Knjigoveza

največ do 22 let starega — sprejmem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17187-1

Služkinjo

perfektno v kuhinji in vajeno drugih hišnih del, — iščem za malo, boljšo družino. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17182-1

Šoferja

sprejme hotel Evropa, — Kranj. Prednost imajo pri raznih strojih izvežbani. 17140-1

Iščemo

izurjene valjače (valcerje) in tromelausštoserje. Ponudbe poslati na: Fabrika Koža, Niš. 17176-1

Korespondent

za slovenski, hrvaški in nemški jezik, perfekten v vseh treh jezikih, s trgovsko akademijo, — vešč tudi ostalih trgovskih pisarniških poslov, s prakso, dober strojepisec dobi mesto v velikem industrijskem podjetju Ponudbe z zahtevki in prepisi spričeval na ogl. odd. Jutra pod »Ambicija« 16741-1

Poslovodjo ali poslovodkinjo

za vodstvo podružnice z mešanim blagom sprejmem. Prednost imajo samo agilni ter vsestransko verzirani in kavcije zmožni. Ponudbe poslati na Leo Rataj trg. pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. 16795-1

Naročniki »JUTRA« so zavarovani za 10.000 Din.

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din; najmanjši znesek 12 din.

Dekle

ki zna šivati in ima veselje do gospodinjstva, išče službe. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17199-2

Pekovski pomočnik

pošten, zmožen, vsakega dela v pekarni, išče službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17196-2

Prvovrstna kuharica

ki je bila zaposlena 7 let na italijanskem poslaništvu na Dunaju, želi mesto pri fini družini. Govori slovensko, nemško in italijansko. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17179-2

Potniki

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zastopnike

agilne, špeceriste, stalno potujoče, za dravsko banovino, sprejmemo. Obširne ponudbe pod »Provizija« na ogl. odd. Jutra. 17187-5

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

ČERNE — juvelir, Ljubljana, Wolfova ul.

Prodam

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hišno gobo

zidno plesnobo, lesno gnilobo, zatre ozir. prepreči zanesljivo naš »Mikrosol«, Ljubljanska komerc. družba Ljubljana, Levčeva 43. — Telefon 24-08. 16969-6

Žična železnica

kompletna, 11 km, s 4 postajališči in 1 lokomobila 40—60 HP in brzoparmenik z vsem žagarskim inventarjem, vse samo rabljeno, v brezhibnem stanju, naprodaj radi opustitve posla. Pismena vprašanja pod »50378« na Publicitas, Zagreb, Ilica 9. 16747-6

Otroški voziček

globok, skoraj nov, prodam za polovično nabavno ceno. Mayer, Rožna dolina, Predjamska ul. 44. 17192-6

Mostna tehtnica

rabljena, v dobrem stanju, nosilne teže 3000 kg, je naprodaj. Pustek, Šmarje pri Jelšah. 17177-6

Mreže za postelje

dobite najceneje pri

ANDLOVIC

mizarstvo, zaloga pohištva, Komenskega ul. 34. 9077-6

Pridelki

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kislo zelje

novo, prvovrstno, v sodčkih, dobavlja po naročilu Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo. Povštetova 47. telefon 25-91. 278-33

Pohištvo

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pohištvo

novo in že rabljeno, ki ga želite prodati ali samo dati v shrambo - sprejmemo v posebni oddelek v komisijsko prodajo po zelo ugodnih pogojih. Kupcev je v tem oddelku vedno dovolj za dobro ohranjeno pohištvo. Vso reklamo preskrbimo sami. Sporočite nam na dopisnici ali ustno. Prevoz pohištva v naš komisijski oddelek preskrbimo sami. Ivan Mathian. Ljubljana, Tyrševa cesta 12 79-12

Avto-moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Več rabljenih avtomobilov

Opel, Olympia, Fiat, Balilla, Chevrolet, Buick itd. ugodno proda DKW zastopstvo I. Lovše, Tyrševa 85. 17170-10

Lister motor

10 KS prodam po ugodni ceni. Buh Jakob, Horjul 16. 17180-10

Motor

200 ccm ali več, novejši tip, kupim. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17181-10

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Bančno kom. zavod

MARIBOR

Aleksandrova cesta 40 kupi takoj in plača najbolje hranilne knjižice bank in hranilnic vrednostne papirje: 3% obveznice, bone, srečke, delnice itd. valute vseh držav. Prodaja srečk državne razredne loterije. 16696-16

Posojilo 350.000

se išče na prvo mesto, hiše in zemljišča v podeželskem mestu, trikratna vrednost obrestuje 7%. Odplačilo osemletno s pravico tudi poprejšnjega plačila. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Kapital 350.—«. 16945-16

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gostilno

v strogem centru mesta, zelo dobro idočo, z vsem inventarjem, za takojšen nadaljnji obrat, prodam proti gotovini radi odpotovanja. Resne ponudbe pod značko »Sigurno« na ogl. oddelek Jutra. 17201-19

Brivnico

vpeljano na prometnem kraju ugodno prodam takoj. Ponudbe na podružnico Jutra Trbovlje pod šifro »1. avgust«. 17178-19

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

V letovišču Radovljica

naprodaj cca 3000 m2 stavbnega sveta na najlepšem prostoru med Mestno hranilnico in posojilnico. Poizve se pri lastnici št. 83. 16745-20

Večje število parcel

kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in pa stanovanjskih hiš ter vil, ima naprodaj gradbeno strokovno izobražen posredovalec

Kunaver Ludvik

Cesta 29. oktobra 6. Telefon 37-33. Pooblaščen graditelj in sodni ceniteli za nasvete brezplačno na razpolago. 25-20

Weekend hišica

prenosna 7×9 m zelo ugodno naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16870-20

Stanovanje odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

4-sobno stanovanje

v palači Dunav, Beethovnova 14 oddam takoj v najem. Informacije pri upravitelju istotam. 17184-21

Stanovanja išče

Dvosob. stanovanje

komfortno, z vsemi pritiklinami, v neposredni bližini centra, v kaki vili, iščem za zelo dobro, mirno, samsko stranko. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Dobra stranka«. 17193-21a

Sobo odda

Lepo solnčno sobo

s posebnim vhodom, oddam na Mirju, Vrstovškova ul. štev. 22. 17190-23

Sostanovalca

sprejmem. Strossmayerjeva 4, I. nad., levo. 16906-23

Opremljeno sobo

lepo, s posebnim vhodom in dobro domačo hrano, — oddam dvema osebama. — Istotam oddam sobico. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17175-23

Dijaške sobe

Dijak višješolec

iz boljše družine, išče stanovanje z vso oskrbo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kompletna oskrba«. 17174-22

Navadno opazimo prepozno!

Ko začutimo sončne opekline, je že prepozno! Zato se morate poprej namazati s kremo Nivea ali z oljem Nivea. Če pripeka sonce zelo močno, treba mazanje večkrat ponoviti. Potem boste počrneli hitro in enakomerno.

138

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-6

Pralnica — Svetlolikalnica

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

HOHNER

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

GENERALNO ZASTOPSTVO

F. SCHNEIDER

ZAGREB NIKOLIČEVA 10

V letovišču Radovljica

se proda ca. 3.000 m² stavbenega sveta na najlepšem prostoru med Mestno hranilnico in Posojilnico. Poizve se pri lastnici št. 83/I.

Iz življenja na deželi

Iz Kranja

r— **Novi Gaštejski klanec** je odprt samo za avtomobilski promet. Glavna dela na cestišču so končana. Vse cestišče od Labor pa do savskega mostu so nasuli z gramozom in zvaljali. Zaradi nasipa pa morajo s tlakovanjem še počakati, da se ta usede. Zato so spustili na novo cestišče promet, toda samo za avtomobile, dočim se morajo ostala vozila posluževati še vedno starega klanca. Ko se bo nasip dovoljno usedel, bodo pričeli s tlakovanjem. Med tem bodo dovršili ostala dela, in sicer oblogo na nasip ter stopnjišče nad podpornimi stebri.

r— **Meščanska šola v Kranju** bo močno razbremenila gimnazijo. Za prvi razred se je priglasilo že 82 učencev in učenk. predvideni sta dve vzporednici. Nova meščanska šola bo imela predvsem obrtno-industrijsko smer in bo obsegala občine Kranj, Stražišče, Besnica, Naklo, Smlednik, Mavčiče, Šenčur, Predoslje, Preddvor, Cerklje in Jezersko. V šolskem letu 1938/39 bo otvorjen prvi razred, ostali pa naslednja leta. Ako se priglasi dovoljno število učencev za drugi razred, bo tudi ta že otvorjen letos. Zato naj se učenci iz okoliša kranjskega sodnega okraja, ki so že obiskovali drugi razred v Kranju, javijo pri upravitelju deške ljudske šole v Kranju. Učne prostore bo imela meščanska šola v poslopju stare ljudske šole in sicer za dobo petih let. Med tem časom pa mora občina poskrbeti za nove prostore, ki morajo odgovarjati šolskim in higienskim predpisom.

Iz Ptuja

j— *Na seji mestnega sveta* v ponedeljek zvečer je bilo med drugim sklenjeno, da se naloži 8 odstotna občinska doklada za farane župnije Sv. Jurija, ker je odsek za cerkvene konkurenčne posle ugotovil pri prevzemu 30.838 din neporavnanih računov, katerih kritje je neodložljivo. Isti odsek je tudi ugotovil, da je stanje nadarbinskih poslopij proštijske cerkve kakor tudi cerkve same v slabem stanju in so nujno potrebna popravila. Tolikih bremen pa mestni svet ne more predlagati v odobritev in je mnenja, naj bi se fara proštijske cerkve Sv. Jurija ukinila in združila z minoritsko faro, s čimer bi se doseglo, da bi celotna fara mogla plačati s svojimi 10.000 prebivalci vse stroške za potrebna popravila. Sokolskemu društvu se je dovolila brezplačna električna napeljava v prosvetni dvorani in v telovadnici največ do 300 kw ur. Predsednik mesta je poročal da se je udeležil ankete zaradi cest v Mariboru ter tam opozoril v prvi vrsti na potrebo zgradbe novega mostu čez Dravo, na potrebo moderniziranja ceste Maribor—Ptuj—Ormož—Čakovec, na važnost zidave nove ceste od Sv. Martina ob Dravi skozi Vičavo do Ptuja ter sploh za zboljšanje cestnega omrežja v ptujskem srezu. Na razne kritike je odgovoril, da bo izdelan točni pregled vseh cest, katerih modernizacija je nujno potrebna. Na tajni seji je bilo sklenjeno, da bo za državno predstojništvo mestne policije lahko dala občina brezplačno vse potrebne lokale, dočim drugih dotacij v svojem proračunu ne prenese. Sprejeta je bila tudi pragmatika občinskih uslužbencev, kakršno predvideva zakon.

Iz Gornjega grada

gg— **Kolonija iz Osijeka**, po številu 68. večinoma otrok, je prišla tudi letos v naše mesto na letovanje in se je naselila v narodni šoli. Napovedana je še kolonija iz Trbovelj. Vreme je pri nas skoro ves čas izredno ugodno, podnevi primerno toplo in solnčno, noči pa so hladne.

Cauche — fotelje — in vse drugo priznano solidno delo dobavi **SEVER — Marijin trg 2.**

RADIO

četrtek 21. julija

Ljubljana 12: Operetni napevi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Po domače (plošče). — 14: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Predavanje ministrstva za telesno vzgojo naroda. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Paganinijeve sonate (plošče). — 20.10: Značaj in telesna konstitucija (prof. Emil Hrovat). — 20.30: Prenos promenadnega koncerta iz Rogaške Slatine. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Koncert lahke glasbe — igra oddelek godbe »Sloga«.

Petek 22. julija

Ljubljana 12: Iz naših krajev (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Vesele pesmice poje gdč. Vaki Smerkoljeva. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Epoha naše gotike. — 19.50: Zanimivosti (g. M. Javornik). — 20: Plošče. — 20.10: Ženska ura: Navodila za konserviranje sadja in zelenjave (ga. Simoničeva). — 20.30: Prenos simf. koncerta iz Rogaške Slatine. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Angleške plošče.

Beograd 18.05: Orkestralna glasba in plošče. — 20: Kakor Zagreb. — 21: Orkester. — 22.15: Zvočna igra in petje. — **Zagreb** 20: Komorne skladbe. — 20.30: Pesmi. — 21: Klavirske skladbe in zborovsko petje. — 22.20: Lahka glasba. — **Praga** 19.25: Godba na pihala. — 20.25: Dvořakove skladbe. — 20.55: Orkester in solisti. — 22.15: Plošče. — **Varšava** 19.30: Pesmi in klavirski dueti. — 21.10: Lahka glasba. — **Sofija** 18: Plošče. — 18.45: Orkester mandolin. — 19.30: Prenos Bellinijeve opere »Norma«. — 22.15: Ples. — **Dunaj** 10.30: Lahka glasba. — 12: Orkester. — 15.30: Pesmi. 16: Lahka godba. — 18.45: Kmečki koncert. — 20.10: Baletna muzika. — 21: Zvočna igra. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — 24: Nočni koncert. — **Berlin** 19: Operni napevi. — 20.10: Godba letalcev. — 21: Kakor Dunaj. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — 24: Nočni koncert. — **München** 19.15: Klavir. — 20.10: Brahmsova glasba. — 21: Kakor Dunaj. — 22.30: Za zabavo in ples. — 24: Nočni koncert. — **Stuttgart** 19: Novosti iz operet in zvočnih filmov. — 20.10: Šaljivi prizori. — 21: Zvočna igra. — 22.30: Lahka godba in ples. — 24: Operetna muzika.

ZAKLETI GRAD

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.